

ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories
ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก

นางสาวไสธิดา ผุ้ภูธรธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

THE EFFECTS OF A SOCIAL SKILL DEVELOPMENT PROGRAM USING
SOCIAL STORIES TECHNIQUE WITH PHOTOGRAPHS FOR CHILDREN WITH AUTISM

Miss Sotida Phutathum

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Psychology

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้

เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติก

โดย

นางสาวโสธิดา ผงสุวรรณ

สาขาวิชา

จิตวิทยาการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร. ชนิตา ตันติเฉลิม

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร. ชนิตา ตันติเฉลิม)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

โสธิตา ผุฏฐธรรม : ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก. (THE EFFECTS OF A SOCIAL SKILL DEVELOPMENT PROGRAM USING SOCIAL STORIES TECHNIQUE WITH PHOTOGRAPHS FOR CHILDREN WITH AUTISM) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ.ดร. ชนิศา ตันติเฉลิม, 168 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายและเพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้โปรแกรมฯ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลาง จำนวน 3 คน กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนกำจรวิทย์ จังหวัดลพบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายซึ่งประกอบด้วย: (1) คู่มือการสร้างเนื้อหาและเลือกภาพถ่าย (2) แผนการสอน และ(3) แบบบันทึกทักษะทางสังคม เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย (1) ใบเสนอรายชื่อ (2) แบบสัมภาษณ์ (FACTS) และ (3) แบบบันทึกทักษะทางสังคม รูปแบบการวิจัยใช้รูปแบบ ABAB ใช้เวลาในการทดลอง 11 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที รวมทั้งหมด 55 ครั้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และแสดงผลโดยการพิจารณาจากกราฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังจากได้รับการสอนด้วยโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนมีการพัฒนาทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น และ 2) หลังจกมีการหยุดการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย และกลับมาใช้ในครั้งที่ 2 กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนมีความสามารถในการเก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่เป็นความทรงจำระยะยาว

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อ.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อ อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา.....2554.....

5383428327: MAJOR EDUCATION PSYCHOLOGY

KEYWORDS: SOCIAL SKILLS / AUTISTIC CHILDREN / SOCIAL STORIES WITH PHOTOGRAPHS

SOTIDA PHUTATHUM: THE EFFECTS OF A SOCIAL SKILL DEVELOPMENT PROGRAM

USING SOCIAL STORIES TECHNIQUE WITH PHOTOGRAPHS FOR CHILDREN WITH

AUTISM. ADVISOR: CHANISA TANTIXALERM, Ph.D., 168 pp.

The objectives of this research were: (1) to study the effects a social skill development program using social stories technique with photographs for children with autism and (2) to study maintenance of social skills of children with autism. The samples of this study were 3 students currently attend fifth-sixth grade in Kumjornwit Elementary school in Lopburi province. Research instruments were: Social Stories with Photographs Program comprises of (1) social stories and photographs development manual (2) course syllabus and (3) social skills record form and data collection instrument comprises of (1) nomination form and (2) interview form (FACTS). This experiment employed an ABAB reversal design. The experiment was completed in 11 weeks in which the samples attended the program 5 sessions per week 30 minutes per session, 55 sessions in total. The statistics used for analyzing the data were percentage and median. The data were also analyzed using the visual inspection presented in the plotted graphs.

The results were as follows:

1. After using social stories technique with photographs, the sample significantly increased desired behavior which demonstrated an increase of social skills
2. After all the ABAB phases, data from the intervention 2 phase indicated that the samples have maintained desired behaviors, which suggested a maintenance of social skills.

Department : Educational Research and Psychology..... Student's Signature.....

Field of Study : Educational Psychology..... Advisor's Signature.....

Academic Year : 2011.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ต้องขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ชนิศา ตันติเฉลิม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความรู้ คอยช่วยเหลือ สละเวลาในการให้คำปรึกษา และแนะนำแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือในวิทยานิพนธ์ครั้งนี้และช่วยให้คำแนะนำที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนกำจรวิทย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนนารายณ์วิทยาคม ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณคุณครูโรงเรียนกำจรวิทย์ที่ให้ความร่วมมือ และให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ปกครองของพิวส์ นนท์ และต้นที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำวิจัยกับเด็กทั้ง 3 คน และขอบคุณพิวส์ นนท์ และต้นที่ให้ความร่วมมือตลอดเวลาที่ผู้วิจัยสอนทักษะทางสังคม รวมไปถึงขอบคุณเด็กๆที่โรงเรียนกำจรวิทย์ ที่ให้ความเป็นกันเองแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณตาหลงและคุณยายปิ่นที่แบ่งปันที่อยู่และสละเวลาในการไปรับไปส่งตลอดเวลาที่ผู้วิจัยได้ไปพักอาศัยที่จังหวัดลพบุรี และขอบคุณทุกคนในหมู่บ้านวัดดงน้อยที่เอ็นดูและให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณ เพื่อนๆ พี่น้องภาควิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกคน ที่คอยให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ และให้กำลังใจกันมาโดยตลอด โดยเฉพาะเพื่อนๆ พี่น้องในสาขาจิตวิทยาการศึกษาทุกคน ที่คอยช่วยเหลือกันและกันในทุกๆด้านมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ เพื่อนๆที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์และมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปู แหวน ปุ่ม ฝน หญิง นั้ม เตี้ย เว็บ หลิง โบ และปอน ที่คอยให้ช่วยเหลือและให้กำลังใจกันมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณ คุณแม่สุปราณี บุญธรรม ครอบครัว และญาติพี่น้องทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆด้านจนสามารถสำเร็จการศึกษาที่ตามคาดหวังได้ และขอระลึกถึงพระคุณของอาจารย์ที่ได้สั่งสอนวิชาให้แก่ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 ลักษณะและข้อจำกัดของเด็กออทิสติก.....	11
1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก.....	11
1.2 สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม.....	13
1.3 พฤติกรรมของเด็กออทิสติก.....	14
1.4 ปัญหาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก.....	15
1.5 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมระหว่างเด็กทั่วไปและเด็กออทิสติก.....	18
1.6 การช่วยเหลือเด็กออทิสติก.....	20
1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก.....	21

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 ทักษะทางสังคม.....	28
2.1 ความหมายของทักษะทางสังคม.....	28
2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	30
2.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม.....	35
2.4 ความสำคัญของทักษะทางสังคม.....	39
2.5 ขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคม.....	40
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	41
ตอนที่ 3 โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย.....	48
3.1 ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย.....	48
3.2 ส่วนประกอบของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย	48
3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย.....	51
3.4 วิธีการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย.....	57
3.5 มาตรฐานของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories	58
3.6 ข้อจำกัดของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories	59
3.7 ประโยชน์ของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories.....	59
3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories.....	60
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดของงานวิจัย.....	71

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 73
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 73
	รูปแบบของการวิจัย..... 81
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 81
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 84
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 85
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 87
	ตอนที่ 1 ค่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต..... 87
	ตอนที่ 2 ค่ากราฟและแผนภาพค่าเฉลี่ยแสดงพฤติกรรมของ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน..... 88
	ตอนที่ 3 ค่ากราฟและผลสัมฤทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับคงทนของพฤติกรรม..... 94
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อจำกัด..... 96
	สรุปผลการวิจัย..... 97
	อภิปรายผล..... 97
	ข้อเสนอแนะ..... 101

รายการอ้างอิง.....	102
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	119
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	124
ภาคผนวก จ ค่าดัชนีความสอดคล้อง.....	158
ภาคผนวก ฉ ผลวิเคราะห์ข้อมูลความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต.....	163
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก.....	8
2.1 พัฒนาการของวัยเด็กตอนกลาง.....	19
2.2 สรุปงานวิจัยเกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก.....	25
2.3 หลักทฤษฎีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของ Erikson.....	32
2.4 ทักษะทางสังคม.....	35
2.5 สรุปงานวิจัยเกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	44
2.6 ตัวอย่างเนื้อหาเทคนิค Social Stories.....	49
2.7 สรุปงานวิจัยเกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Storiesของเด็กออทิสติก.....	65
3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน.....	76
4.1 ค่าเฉลี่ยและช่วงข้อมูลการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์.....	87

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	ลักษณะของเนื้อหาเทคนิค Social Stories..... 50
2.2	การปฏิสัมพันธ์ของพฤติกรรม..... 52
2.3	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 72
3.1	สรุปพฤติกรรมของเด็กชายพีวส์..... 78
3.2	สรุปพฤติกรรมของเด็กชายนนท์..... 79
3.3	สรุปพฤติกรรมของเด็กชายต้น..... 80
3.4	กราฟแสดง 4 ระยะของการวิจัย ABAB..... 81
4.1	กราฟแสดงพฤติกรรมของเด็กชายพีวส์..... 88
4.2	กราฟแสดงพฤติกรรมของเด็กชายนนท์..... 90
4.3	กราฟแสดงพฤติกรรมของเด็กชายนนท์..... 91
4.4	กราฟแสดงพฤติกรรมของเด็กชายต้น..... 93
4.5	กราฟแสดงความคงทนของพฤติกรรม..... 94

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ลักษณะความเป็นอยู่ของมนุษย์เป็นลักษณะของสัตว์สังคม ไม่ชอบการอยู่โดดเดี่ยว เนื่องจากสัญชาตญาณการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ มี 2 ประการ คือ เพื่อความปลอดภัยและเพื่อการดำรงชีวิต มนุษย์เริ่มต้นจากกลุ่มเล็กที่สุด ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ได้แก่ กลุ่มครอบครัว จนขยายเติบโตขึ้นไปเป็นลำดับ จนกลายเป็นสังคม ได้แก่ สังคมชุมชนสังคมเมือง และสังคมประเทศ ซึ่งสังคมเหล่านี้เกิดขึ้นได้เมื่อมนุษย์มีทักษะทางสังคมอันเป็นทักษะพื้นฐานที่จะทำให้มนุษย์อยู่ในสังคมร่วมกันได้ และทักษะทางสังคมสามารถลดความเสี่ยงในการทำความผิดหรือความรุนแรง ทักษะทางสังคมสามารถสร้างความมั่นใจและสร้างให้มนุษย์เห็นคุณค่าในตนเอง (Michelson and Manarino, 1986)

ดังนั้นมนุษย์จึงต้องการสร้างสังคมให้เป็นปึกแผ่นโดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง เพื่อให้เกิดเป็นกลุ่มย่อยๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีลักษณะนิสัยคล้ายกัน เพราะทุกคนต่างต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม แต่ในสังคมปัจจุบันมีกลุ่มประชากรที่แตกต่างจากกลุ่มสังคมทั่วไป เนื่องจากกลุ่มประชากรประเภทนี้จะไม่เข้าใจในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสังคม จะแยกตัวอยู่คนเดียว ทำงานคนเดียว หรือเวลาพูดคุยจะไม่สบตากู่สนทนา ไม่สามารถรับรู้ความคิดและมุมมองของผู้อื่น กลุ่มประชากรกลุ่มนี้สังคมจะมองว่าเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบ หรือไม่ต้องการจะมีปฏิสัมพันธ์ด้วย แต่ในความเป็นจริงสังคมจะต้องเปิดใจและยอมรับบุคคลเหล่านี้ จึงจะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติในสังคม

บุคคลที่มีพฤติกรรมข้างต้นจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาตั้งแต่เด็ก ทางกายภาพจะเรียกว่า เด็กที่มีภาวะออทิสซึม ซึ่งทั่วโลกพบว่ามี การเกิดภาวะออทิสซึมในสังคมประมาณ 4 – 5 คน ต่อประชากรเด็ก 10,000 คน อีกทั้งยังมีนักวิจัยคาดการณ์จากสัญญาณที่เกิดขึ้นว่าอัตราการเกิดของเด็กออทิสติกนั้นอาจสูงเท่ากับ 23 คน ต่อประชากรเด็ก 1,000 คน จากการยืนยันของ The National Autistic Society ในประเทศไทย เด็กออทิสติกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยพบว่าในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิงถึง 4 เท่า จากการวิจัยตามคู่มือและสถิติของสมาคมจิตแพทย์อเมริกันครั้งที่ 3 และ 4 พบว่า มีเด็กออทิสติก 4 - 5 คน ในประชากรเด็ก 10,000 คน (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2541) สำหรับประเทศไทยได้มีการศึกษาความชุกและขนาดของปัญหาของเด็กออทิสติก

พบเด็กที่มีความเสี่ยงต่อภาวะออทิซึม จากการคัดกรองอัตราส่วน 4.4 ต่อ ประชากรเด็ก 10,000 (สำราญ ชั้นสำโรง, 2554) และพบภาวะออทิซึมในเด็กอายุ 1 - 5 ปี เท่ากับ 9.9 ต่อ ประชากรเด็ก 10,000 จากสถิติพบว่าเด็กออทิสติกเกือบร้อยละ 10 ที่มีความเป็นอัจฉริยะในตัว เรียกว่า ออทิสติก ชาวองก์ (Autistic savant) ซึ่งอาจเป็นอัจฉริยะเฉพาะด้าน หรือ หลายด้านพร้อมกัน ในศาสตร์สาขาต่างๆ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ ดนตรี หรือ ศิลปศาสตร์ เป็นต้น

ภาวะออทิซึมมีความรุนแรงของที่แตกต่างกันจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ กลุ่มที่มีระดับ ศักยภาพสูง (High-function autism) กลุ่มระดับความบกพร่องปานกลาง (Moderate autism) และกลุ่มที่มีระดับความบกพร่องรุนแรง (Severe autism) ซึ่งกลุ่มที่มีระดับศักยภาพสูงและ กลุ่มระดับความบกพร่องปานกลางมีความบกพร่องที่เหมือนกันอยู่ประการหนึ่ง คือ ภาวะ ความบกพร่องด้านทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ทำให้บุคคลที่มีภาวะออทิซึมมีข้อจำกัดใน การดำรงชีวิตในสังคม ดังนั้นการพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น อย่างมาก ในบางกรณีอาจจะจำเป็นต้องช่วยเหลือทางสังคมก่อนการพัฒนาทักษะทางวิชาการ เพราะทักษะทางสังคมสร้างความมั่นใจและสร้างให้มนุษย์เห็นคุณค่าในตนเอง ตามหลักของ พัฒนาการทางสังคม วัยที่มนุษย์มีพัฒนาการทางด้านทักษะทางสังคมจะเริ่มมาตั้งแต่วัยเด็ก ตอนต้น แต่วัยที่สำคัญในการพัฒนาด้านสังคม คือ อายุ 6 - 12 ปี หรือ วัยเด็กตอนกลาง เนื่องจาก เด็กในวัยนี้เริ่มปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเป็นทีม เรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสม ตามสภาพสังคม และสนใจสังคมและคนรอบข้าง (Havighurst, 1972; กฤษณี คำชาย, 2540; พรพนี ชูชัย เชนจิต, 2545; สุชา จันท์ธอม, 2541)

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งความพิการออกเป็น 9 ประเภท ออทิสซึมได้จัดเป็น ความพิการทางการศึกษาประเภทหนึ่งที่มีรัฐต้องให้ความช่วยเหลือ (กรมวิชาการ, 2543) และดูแล อย่างทั่วถึงตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 2 (พ.ศ.2537) ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเด็กออทิสติกพบว่า เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมแตกต่างจากเด็กทั่วไป และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเด็กออทิสติกด้วยกัน พบว่าเด็กแต่ละคนมีความรุนแรงของภาวะออทิซึมไม่เท่ากัน และไม่สามารถหายขาดได้ แต่ สามารถใช้วิธีการปรับพฤติกรรมและสามารถพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตในการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมได้ (เพ็ญแข ลิ้มศิลา, 2540) ในปัจจุบันการช่วยเหลือของหน่วยงานราชการที่เห็นได้ อย่างชัดเจน คือ โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ ที่มีนโยบายขยายบริการส่งเสริมพัฒนา การพัฒนาด้านวิชาการ มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเพื่อให้คุณภาพชีวิตของเด็กออทิสติกที่เข้ารับ การรักษาได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและพึ่งพาตนเอง นอกเหนือจาก

หน่วยงานราชการที่เข้ามาช่วยเด็กพิเศษกลุ่มนี้แล้ว ยังมีภาคเอกชนที่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ด้วย เช่น มูลนิธิสถาบันแสงสว่างเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กพิเศษและส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวเด็กพิเศษ โดยส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กพิเศษโดยบูรณาการทักษะในพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนต่างๆ สำหรับเด็กที่ไม่สามารถไปโรงเรียนในระบบเรียนร่วมได้ ทางมูลนิธิจะเตรียมทักษะชีวิตให้เด็กสามารถมีชีวิตร่วมในครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างอิสระและเป็นภาระให้ผู้อื่นช่วยเหลือน้อยที่สุด รวมทั้งช่วยแนะนำและส่งเสริมให้ครอบครัวดูแลเด็กได้อย่างเหมาะสม

ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานต่างๆ ให้ความช่วยเหลือเด็กพิเศษกลุ่มนี้ แต่เด็กออทิสติกยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือเท่าที่ควร โดยเฉพาะความช่วยเหลือด้านทักษะทางสังคมที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากเด็กออทิสติกมีความบกพร่องของด้านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความบกพร่องด้านการสื่อสาร การแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ และมีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมที่จำกัด ทำให้เด็กออทิสติกแยกตัวอยู่ตามลำพัง และขาดโอกาสในการรับรู้และเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (Frost and Bondy, 2002) ทำให้เด็กขาดความเข้าใจกฎเกณฑ์การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่เป็นธรรมชาติ มีพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่สมวัย ไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน และบุคคลทั่วไป (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2545) ในบางกรณีอาจจะมีพฤติกรรมตีตัวเอง หยิกตัวเอง นอกเหนือจากทำร้ายตนเอง ยังรวมไปถึง กรีดร้อง หรือตะโกนเมื่อไม่พอใจ

จากข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้มีงานวิจัยทางการแพทย์ จิตวิทยา และการศึกษาได้พยายามหาแนวทางช่วยเหลือระยะเริ่มแรกเด็กออทิสติกโดยมุ่งพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นอันดับต้นๆ วิธีการที่มีงานวิจัยสนับสนุน เช่น การช่วยเหลือเป็นทีม คือ การจับกลุ่มเพื่อนเพื่อเพิ่มทักษะทางสังคมหรือสร้างโอกาสทางสังคมในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่ง Laushey และ Heflin (2000) ได้ศึกษาการเพิ่มทักษะทางสังคมกับเด็กอนุบาลออทิสติกจำนวน 2 คน โดยให้เด็กจับคู่กับเพื่อน โดยที่ครูจะหาเพื่อนที่สามารถเข้ากันได้ดีกับเด็กซึ่งผลการวิจัยพบว่าการจับคู่กับเพื่อนเป็นวิธีที่เพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติก และงานวิจัยของ Hart และ Whalon (2011) ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างโอกาสให้แก่เด็กออทิสติกที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเรียนร่วม ซึ่งมีทั้งหมด 4 วิธี ได้แก่ (1) การสอนทักษะทางสังคม (2) การจัดห้องเรียนให้เป็นการศึกษาทั่วไป โดยการนำเครื่องมือมาช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติก เช่น การจัดกลุ่มเพื่อให้เด็กทำงานร่วมกันหรือสลับเปลี่ยนการทบทวนหนังสือ (3) การอำนวยความสะดวกด้านการสื่อสาร และ (4) การจัดการทุกอย่างให้เป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปหมายความว่า ครูต้องรู้จักการใช้ Individualized Education Program (IEP) เพื่อให้เกิดหลักเกณฑ์ทั่วไปในห้องเรียนเรียนร่วม นอกจากการช่วยเหลือ

เด็กออทิสติกโดยการทำให้เป็นทีมแล้ว ยังมีวิธีการช่วยเหลือที่ง่ายและสามารถทำได้ง่ายที่สุด คือ เพิ่มการมีส่วนร่วมของพ่อแม่โดยการให้พ่อแม่ยอมรับในสิ่งที่เด็กเป็นและพาเข้ารับบริการช่วยเหลือด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กออทิสติก โดยเข้าไปรับการบำบัดและบริการทางจิตวิทยา การให้คำปรึกษาและแนะแนวผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการปรับพฤติกรรม และการช่วยเหลือโดยการให้ยาและการใช้จิตบำบัด (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2550) ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมกับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมทางจิตวิทยาและเด็กที่มีความสัมพันธ์เชิงลบในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการบำบัดทางจิต ซึ่งเป็นการช่วยเหลือทางจิตบำบัดและจิตวิเคราะห์ (อรุณญา บุทธิจักรี, 2552) ศึกษาการบำบัดทางจิต 2 รูปแบบ คือ 1) พฤติกรรมบำบัดซึ่งเป็นการบำบัดที่เน้นให้เด็กลดพฤติกรรมซ้ำๆ ช่วยขจัดปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติก หรือเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กออทิสติก และ 2) จิตบำบัดแบบประคับประคองต่อครอบครัว (อำพล สุอำพัน, 2539)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยช่วยเหลือเด็กออทิสติกรูปแบบพฤติกรรมบำบัด โดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายประกอบ ซึ่ง Carol Gray เป็นผู้คิดค้นเทคนิคนี้ขึ้นมาในปี ค.ศ.1991 เทคนิค Social Stories เป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกโดยการให้เรื่องราวที่เขียนขึ้นสำหรับเด็กเป็นเฉพาะบุคคล เพื่อให้เด็กเข้าใจถึงสิ่งที่ควรทำในสถานการณ์ทางสังคมต่างๆ ซึ่งการเขียนเรื่องราวทางสังคมจะประกอบด้วยประโยค 6 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคพรรณนา ประโยคมุมมอง ประโยคชี้แนะ ประโยคควบคุม ประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน และประโยคยืนยัน ขั้นตอนหลักของเทคนิค คือ การที่ครูอ่านเนื้อหาหรือประโยคต่างๆ ให้เด็กฟัง หรือการให้เด็กอ่านเนื้อหาเอง แล้วครูจะถามคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ที่อยู่ในเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้แต่งขึ้น (Delano and Snell, 2006; อรธิดา ประสาร, 2551) ทั้งนี้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิค Social Stories ที่ผ่านมามักจะใช้ควบคู่กับเทคนิคหรือเครื่องมืออื่นๆ เช่น วิดีโอ รูปภาพ หรือดนตรี โดยที่วิดีโอหรือรูปภาพจะเป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมมากกว่าดนตรี (Rowe,1999; Kokina and Kern, 2010) เนื่องจากเด็กออทิสติกสามารถรับรู้ภาพได้ดีกว่าเนื้อหา (Cohen,1998) และประโยชน์ของภาพยังสามารถดึงดูดความสนใจของเด็ก ลดความวิตกกังวล สามารถช่วยแสดงความรู้สึกและความคิดของเด็กได้เป็นอย่างดี (Rao and Gagir, 2006)

เทคนิค Social Stories มีการใช้อย่างแพร่หลายมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1991 จนถึงปัจจุบัน เช่น Rowe (1999) ศึกษาเด็กที่โวยวายและหงุดหงิดเมื่อเพื่อนมานั่งคุยในขณะที่รับประทานอาหารกลางวัน โดยนำเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพวาดที่ให้เด็กวาดเอง พบว่าหลังจากสอน

เทคนิค Social Stories เด็กสามารถรับประทานอาหารกลางวันกับเพื่อนได้ ในปี ค.ศ.2002 งานวิจัยของ Brownell (2002) ใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับดนตรีซึ่งเนื้อเพลงที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเพิ่มทักษะทางสังคมที่ Brownell แต่งขึ้น เพื่อปรับพฤติกรรมเด็กในชั้นเรียน พบว่าหลังจากสอนเทคนิค Social Stories ร่วมกับดนตรี เด็กมีการพัฒนาทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น Ripoll และ Scattone (2007) ใช้วิธีการเดียวกันคือ การใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับวิดีโอ ซึ่ง Ripoll ได้ศึกษากับเด็กที่มีภาวะแอสเพอร์เกอร์จำนวน 1 คนซึ่งนักวิจัยต้องการเพิ่มพฤติกรรมการตระหนักรู้ทางอารมณ์พบว่า เด็กรู้จักการตระหนักรู้ทางอารมณ์และมีการพัฒนาทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น และ Scattone ได้ศึกษาเด็กแอสเพอร์เกอร์ จำนวน 1 คนซึ่งนักวิจัยต้องการเพิ่มพฤติกรรมการสบตาและเริ่มบทสนทนา กับผู้อื่น พบว่าเด็กเริ่มรู้จักสบตาและเริ่มพูดกับเพื่อนได้มากขึ้น Ozdemir (2008) ได้ศึกษาเด็กออทิสติกจำนวน 3 คนโดยใช้วิธีการให้คุณครูอ่านเนื้อหาให้เด็กฟังเพื่อลดพฤติกรรมส่งเสียงดังในห้องเรียน ตีเก้าอี้ และแขวงแถว พบว่าเด็กทั้ง 3 คนลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้ทั้งหมด Schneider และ Goldstein (2009) ได้ศึกษาเด็กออทิสติกจำนวน 3 คนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมให้จดจ่อกับงาน พบว่าหลังจากการสอนเทคนิค Social Stories เด็กออทิสติกทั้ง 3 คนพัฒนาด้านพฤติกรรมให้จดจ่อกับงานมากขึ้น และ Litras, Moore และ Anderson (2010) ได้ศึกษาเด็กออทิสติกจำนวน 1 คน โดยนำวิดีโอมาใช้เป็นเครื่องมือร่วมกับเทคนิค Social Stories เพื่อเพิ่มพฤติกรรมการทักทาย พฤติกรรมชวนเพื่อนเล่น และพฤติกรรมการโต้ตอบ พบว่าหลังจากการสอนเทคนิค Social Stories ร่วมกับวิดีโอสามารถพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกทั้ง 3 คนได้ และในปัจจุบันผู้วิจัย Benish และ Bramlett (2011) ได้ใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพประกอบคำบรรยาย โดยลดพฤติกรรมก้าวร้าวและเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ พบว่าหลังจากการสอนเทคนิค Social Stories เด็กลดพฤติกรรมก้าวร้าวและรู้จักพูดคุยกับเพื่อน ซึ่งงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดมีบางงานวิจัยมีการวิจัยเกี่ยวกับความคงทนของเทคนิค Social Stories (Crozier และ Tincami, 2007; Delano และ Snell) เพื่อต้องการทราบว่าเด็กออทิสติกมีการเก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่เป็นความทรงจำระยะยาวที่สามารถระลึกได้ หลังจากทิ้งช่วงไว้ระยะเวลาหนึ่ง (Gagné, 1977) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกเกิดการเก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่เป็นความทรงจำระยะยาว (Crozier และ Tincami, 2007; Delano และ Snell)

ในงานวิจัยครั้งนี้เลือกการใช้ภาพถ่ายมาประกอบกับเทคนิค Social Stories เนื่องจาก กมลรัตน์ ศรีวิเศษ (2011) ได้กล่าวว่า ควรมีการศึกษาเทคนิค Social Stories ร่วมกับรูปแบบภาพถ่ายในการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก ทั้งนี้งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้

ภาพถ่ายกับเด็กออทิสติกยังมีจำนวนจำกัด แต่พบได้ คือ จะใช้กับผู้ป่วยอัลไซเมอร์ เนื่องจากภาพถ่ายจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ป่วยระลึกถึงเรื่องราวในอดีตเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน (Cohen, 2000; Mizen, 2004) จะเห็นได้ว่ามีการใช้เทคนิค Social Stories อย่างแพร่หลายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ผู้วิจัยต่างนำเทคนิคอื่นๆเข้ามาประกอบด้วยและพบว่ามีความผลในการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์สำหรับเด็กออทิสติก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสูงจำนวน 3 คน ซึ่งผ่านเกณฑ์การคัดเลือกและจำเป็นต้องได้รับการเพิ่มทักษะทางสังคม 3 ด้าน คือ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม และการใส่ใจคนรอบข้าง โดยใช้วิธีเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายประกอบ

คำถามวิจัย

1. โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกได้หรือไม่
2. โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกได้อย่างคงทนหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
2. เพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

สมมติฐานในการวิจัย

1. หลังการทดลองเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายจะมีทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้น
2. หลังการทดลองเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายจะมีทักษะทางสังคมที่คงทน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยและประเด็นศึกษาวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ประชากร** เป็นเด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสูง

2. **กลุ่มตัวอย่าง** คือ เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางเพศชายที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าอยู่ในกลุ่ม ASD ที่มีศักยภาพสูง หรือ High-Functioning Autism จำนวน 3 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนกำจรวิทย์ จังหวัดลพบุรี มีทักษะการสื่อสารทั้งการอ่าน ฟัง และพูดในระดับปานกลางถึงระดับสูง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 **เงื่อนไขในการทดลอง** ได้แก่ โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1) ทักษะทางสังคมมีการกำหนดทักษะดังนี้ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม และการใส่ใจคนรอบข้าง

2) ความคงทนของทักษะทางสังคม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 **โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย** ซึ่งประกอบด้วย คู่มือในการสร้างเนื้อหาและการเลือกภาพถ่าย แบบบันทึกทักษะทางสังคม และแผนการสอน

4.2 **เครื่องมือรวบรวมข้อมูล** คือ ใบเสนอรายชื่อ แบบสัมภาษณ์ Functional Assessment Checklist for Teacher & Staff (FACTS) และแบบบันทึกทักษะทางสังคม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องด้านการพัฒนาการด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการสื่อสาร และการแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลทำให้เด็กออทิสติกขาดทักษะทางสังคม ความระดับความรุนแรงมีตั้งแต่ระดับรุนแรง ระดับกลาง และระดับที่มีศักยภาพสูง สำหรับเด็กออทิสติกระดับที่มีศักยภาพสูงจะแตกต่างจากเด็กออทิสติกระดับรุนแรงและระดับกลางตรงที่เด็กออทิสติกที่มีศักยภาพสามารถที่จะเรียนรู้และสื่อสารได้ แต่ขาดทักษะทางสังคม ดังนั้นสำหรับกรวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กออทิสติกที่มีศักยภาพสูงระดับวัยเด็กตอนกลาง ซึ่งสามารถสื่อสารทั้งการอ่าน ฟัง และพูดในระดับปานกลาง-

สูงแต่มีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคม 3 ด้าน คือ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม และการใส่ใจคนรอบข้าง

โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย หมายถึง โปรแกรมที่พัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกโดยเริ่มจากวิเคราะห์พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมที่ต้องการเพิ่มให้แก่เด็กออทิสติก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเนื้อหาและภาพถ่าย ซึ่งเนื้อหาจะมีประโยค 6 ลักษณะ คือ ประโยคพรรณนา ประโยคมุมมอง ประโยคชี้แนะ ประโยคควบคุม ประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน และประโยคยืนยัน และภาพถ่ายมีลักษณะดังนี้ คือ ภาพถ่ายจริงของเด็กออทิสติก ภาพถ่ายจากสถานการณ์จริง และภาพถ่ายจากสถานที่จริง ซึ่งภาพทั้งหมดจะต้องมีความชัดเจน และนำเนื้อหาและภาพถ่ายที่ได้ไปสอนเด็กออทิสติกและประเมินผลของพฤติกรรม

ทักษะทางสังคม หมายถึง ทักษะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ทำให้ทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารหรือการทำงานร่วมกัน การเข้าใจกฎเกณฑ์ในสังคมและการเข้าใจผู้อื่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกโดยอ้างอิงจากพัฒนาการทางสังคมของเด็กทั่วไปในวัยเด็กตอนกลาง ดังนี้

ตารางที่ 1: ทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก

ทักษะทางสังคม	พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมย่อย
1) การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน	พฤติกรรมไปไหนกับเพื่อนได้และไม่นั่งแยกกับเพื่อน	การไปเรียนกับเพื่อนโดยไม่แยกตัวอยู่คนเดียวหรือไม่นั่งคนเดียว
2) การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม	พฤติกรรมที่แสดงบทบาททางสังคมอย่างเหมาะสมมีทักษะในการแสดงตนและสามารถควบคุมพฤติกรรม การแสดงออกของตนเอง	การไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูหรือเพื่อนในเวลาเรียน เมื่อโมโหหรือดีใจจะไม่ทำร้ายตัวเอง เช่น ไม่กัดฟันหรือไม่ทูปอกตัวเอง
3) การใส่ใจคนรอบข้าง	พฤติกรรมที่จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	ทำตามที่ครูสั่ง โดยไม่เหม่อลอย ไม่มองออกนอกหน้าต่างหรือเล่นมือตัวเองในขณะที่ครูสอน

ความคงทนของทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการคงไว้ซึ่งประสบการณ์หรือการเก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่เป็นความทรงจำระยะยาวที่สามารถระลึกได้ หลังจากทิ้งช่วงไว้ระยะเวลาหนึ่ง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบ ABAB ซึ่งมีการถอดถอนเครื่องมือเป็นระยะเวลาหนึ่ง และนำมาใช้อีกครั้งเพื่อตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ที่คงทนหรือไม่ (Rusch and Kazdin, 1981)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก
2. ได้แนวทางในการเพิ่มทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก
3. ทราบถึงความคงทนของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะและข้อจำกัดของเด็กออทิสติก ทักษะทางสังคม และโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะและข้อจำกัดของเด็กออทิสติก

- 1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก
- 1.2 สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม
- 1.3 พฤติกรรมของเด็กออทิสติก
- 1.4 ปัญหาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก
- 1.5 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมระหว่างเด็กทั่วไป และเด็กออทิสติกระดับวัยเด็กตอนกลาง
- 1.6 การช่วยเหลือเด็กออทิสติก
- 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

ตอนที่ 2 ทักษะทางสังคม

- 2.1 ความหมายของทักษะทางสังคม
- 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
 - 1) ทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของ Freud
 - 2) ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของ Erikson
 - 3) สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
- 2.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม
- 2.4 ความสำคัญของทักษะทางสังคม
- 2.5 ขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคม
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

ตอนที่ 3 โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

- 3.1 ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
- 3.2 ส่วนประกอบของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
- 3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
 - 1) ทฤษฎีพัฒนาการเชาวันปีญญาของ Vygotsky
 - 2) ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมของ Bandura
 - 3) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคงทนของทักษะทางสังคมโดยการใช้น้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
 - 4) สรุบทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
- 3.4 วิธีการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
- 3.5 มาตรฐานของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories
- 3.6 ข้อจำกัดของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories
- 3.7 ประโยชน์ของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories
- 3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories

ตอนที่ 1 ลักษณะและข้อจำกัดของเด็กออทิสติก

1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก

ในปี 1974 นายแพทย์ Leo Kanner พบผู้ป่วยเด็กจำนวน 11 คน ที่มีอาการแปลกๆ เช่น พูดเลียนเสียง พูดซ้ำ สื่อสารไม่เข้าใจ มักทำซ้ำๆ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่สนใจคนอื่น ซึ่งต่างจากเด็กปัญญาอ่อน จึงเรียกเด็กที่มีอาการเช่นนี้ว่า “ออทิสติก” (Autistic) นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จึงมีนักการศึกษา นักการแพทย์ และหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายดังนี้

Schopler และ Mesibov (1992) ให้ความหมายเด็กออทิสติกว่าหมายถึง เด็กที่มีภาวะบกพร่องเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อความหมาย การจินตนาการ และมีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2540) ให้ความหมายเด็กออทิสติกว่าหมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติและความล่าช้าทางพัฒนาการด้านสังคม ด้านการสื่อความหมาย ภาษา และการจินตนาการ ความบกพร่องดังกล่าวจะพบได้ก่อนวัย 30 เดือน ซึ่งระดับอาการของเด็กออทิสติกมีทั้งหมด 3 ระดับ คือ

1) ระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสูง (High-Functioning Autism) ระดับสติปัญญาที่ปกติ หรือสูงกว่าปกติ มีการพัฒนาการทางด้านภาษา แต่บกพร่องทางทักษะทางสังคมและการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

2) กลุ่มระดับความบกพร่องปานกลาง (Moderate Autism) จะพัฒนาการด้านภาษา การสื่อสาร ทักษะสังคม การเรียนรู้ที่ล่าช้ากว่ากลุ่มที่มีศักยภาพสูง รวมทั้งด้านการช่วยเหลือตนเอง และมีปัญหาพฤติกรรมกระตุ้นตนเองพอสมควร

3) กลุ่มระดับความบกพร่องรุนแรง (Severe Autism) กลุ่มนี้จะพัฒนาการเกือบทุกด้านล่าช้า และอาจ เกิดร่วมกับภาวะอื่น เช่น ปัญญาอ่อนรวมทั้งมีปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรง

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2544) ให้ความหมายเด็กออทิสติกว่าหมายถึง เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางพัฒนาการอย่างรุนแรงในด้านสังคม ด้านภาษาและการสื่อความหมาย ด้านพฤติกรรมและอารมณ์ ด้านการรับรู้ การเรียนรู้ ด้านการเล่นและจินตนาการ

กรมสามัญศึกษา (2544) ให้ความหมายเด็กออทิสติกว่าหมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการอย่างหลากหลายรอบด้าน ในด้านสังคมภาษาและการสื่อสาร อารมณ์ พฤติกรรม ความสนใจในกิจกรรมและการกระทำซ้ำๆ การเล่น และการจินตนาการซึ่งเป็นผลมาจากความผิดปกติทางโครงสร้างหน้าที่การทำงานของระบบประสาทหรือระบบสมองส่วนกลางบางส่วน

บุญล้อม ดั่งวิเศษ (2550) ให้ความหมายเด็กออทิสติกว่าหมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการบกพร่องในด้านภาษา การสื่อสาร ความสัมพันธ์ทางสังคม จินตนาการ มีพฤติกรรมความเข้าใจและกิจกรรมต่างๆเป็นไปอย่างจำกัดและซ้ำๆ ซึ่งมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับความผิดปกติ ทางด้านกายภาพ เนื่องจากสมองบางส่วนทำหน้าที่ผิดปกติไป

กิงแกว ปาจารย์ (2554) กล่าวไว้ว่า ออทิสซึม (Autism) มีรากศัพท์มาจากคำว่า “Autos” ในภาษากรีก หมายถึง “ตนเอง” คือ เด็กที่มีภาวะบกพร่องนี้จะอยู่แต่ในโลกของตนเอง และขาดความสนใจด้านสังคม ด้านภาษาและการสื่อความหมาย ด้านพฤติกรรมและอารมณ์ ด้านการรับรู้ ด้านการเล่นและการจินตนาการ (อุมาพร ตระงศ์สมบัติ, 2545)

อารยา ขวัญชื่น (ม.ป.ป) กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีความผิดปกติทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรมอารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองผิดปกติไป และความผิดปกตินี้จะพบได้ก่อนวัย 30 เดือน

โดยสรุป เด็กออทิสติก คือ เด็กที่มีความบกพร่องด้านพัฒนาการด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการสื่อสาร และการแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ เด็กออทิสติกจะมีความรุนแรงไม่เท่ากันซึ่งแบ่งออกระดับตั้งแต่ระดับรุนแรง ระดับปานกลาง และระดับที่มีศักยภาพสูง ซึ่งทุกระดับมีความบกพร่องที่เหมือนกัน คือ ความบกพร่องด้านทักษะทางสังคม

1.2 สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม

จากการศึกษาความหมายของเด็กออทิสติก พบว่าเด็กออทิสติก คือ เด็กที่มีความบกพร่องด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการสื่อสาร และการแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ ซึ่งความบกพร่องเหล่านี้ยังไม่สามารถหาเหตุผลได้อย่างชัดเจน แต่มีนักวิชาการ หรือแพทย์ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึม ดังนี้

Lorna Wing (1982) กล่าวไว้ว่า ภาวะออทิสซึมเกิดในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง และประมาณ 1 ใน 3 มีความผิดปกติบางอย่างที่สมอง หรือ สมองส่วนกลางผิดปกติ เช่น การเกร็งของกล้ามเนื้อ โรคลมบ้าหมู มีน้ำในสมอง หรือเยื่อหุ้มสมองอักเสบ

ศรีสมร กลีวัฒน์ (2537) กล่าวไว้ว่า สาเหตุของการเกิดภาวะออทิสซึมยังไม่มีหลักฐานแน่ชัด แต่ยอมรับว่า ภาวะออทิสซึมเป็นความผิดปกติทางระบบประสาทหรือเนื้อเยื่อในสมองถูกทำลายเป็นหย่อมเล็กๆ ไม่ต่อเนื่องกัน ซึ่งอาจมีสาเหตุจากพันธุกรรม หรือสภาวะก่อนคลอด และระหว่างคลอด

ศรีเรื่อน แก้วกังวล (2545) กล่าวไว้ว่า สาเหตุที่เกิดภาวะออทิสซึมมี 2 แนวคิด คือ

1) สาเหตุจากสภาวะจิตใจ เกิดจากความสัมพันธ์ทางลบในครอบครัว เด็กจะใช้กลไกป้องกันตัวเองแบบหลบไปอยู่ในโลกของตัวเอง เพื่อหลีกเลี่ยงความกดดันและการปฏิเสธพ่อแม่ของตัวเด็กเอง แต่สาเหตุนี้ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับมากกว่าสาเหตุทางชีววิทยา

2) สาเหตุทางชีววิทยา เป็นสาเหตุที่ทั่วโลกให้ความเชื่อถือมากกว่าสาเหตุจากสภาวะจิตใจ เนื่องจากภาวะออทิสซึมเกิดจากเซลล์ของสมองที่ผิดปกติและความไม่สมดุลของสารเคมีของระบบประสาทและยังพบว่ามีความผิดปกติของบางตำแหน่งในสมองของเด็กกลุ่มนี้เมื่อเทียบกับสมองเด็กทั่วไป

อรัญญา บุทธิจักร (2552) กล่าวว่า สาเหตุของเกิดภาวะออทิซึม มีปัจจัยจากหลายสาเหตุยังไม่ทราบผลแน่ชัดว่าเกิดจากสาเหตุใด แต่สันนิษฐานว่าอาจเกิดจากพันธุกรรม หรือความผิดปกติของเซลล์สมอง ความผิดปกติในระบบภูมิคุ้มกัน ความผิดปกติของสารบางอย่างที่เป็นตัวนำทางระบบประสาทสูงมาก เช่น ซีโรโตนินและโดพามีน ความผิดปกติของมารดาระหว่างตั้งครรภ์และมลภาวะต่างๆจะทำให้เกิดลักษณะภาวะออทิซึม

สรุปได้ว่าในปัจจุบันยังไม่มีข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของโรคนี้อย่างแน่ชัด แต่จากการศึกษา งานวิจัยและเอกสาร พบว่าน่าจะเกิดจากหลายปัจจัยร่วมกัน ทั้งเรื่องพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ทำให้สมองของเด็กมีความผิดปกติ ทั้งโครงสร้างและการทำงาน โดยความผิดปกติส่วนใหญ่เกิดขึ้นตั้งแต่ตัวอ่อนอยู่ในครรภ์มารดา ซึ่งการเกิดภาวะออทิซึมจะเกิดกับเพศชายมากกว่า เพศหญิง 4:1 เท่า

1.3 พฤติกรรมของเด็กออทิสติก

จากการศึกษาความหมายและสาเหตุเกิดภาวะออทิซึมพบว่า เด็กออทิสติก คือ เด็กที่มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์สังคม และมีการกระทำและความสนใจซ้ำซาก ซึ่งยังหาข้อสรุปไม่ได้ว่าสาเหตุที่เกิดภาวะออทิซึมเกิดจากอะไร แต่พบว่าน่าจะเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากสาเหตุดังกล่าวทำให้มีนักวิจัย นักการศึกษา แพทย์ และหน่วยงานต่างๆได้อธิบายถึงพฤติกรรมเด็กออทิสติกไว้ในใกล้เคียงกันดังนี้

เด็กออทิสติกมีความบกพร่องด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กล่าวคือ จะไม่แสดงสีหน้า และท่าทางในการตอบรับและการสื่อสารกับผู้อื่น เช่น เด็กออทิสติกมักจะไม่สบตาเมื่อพูดคุยกับคู่สนทนา ไม่สามารถเล่นกับเพื่อนๆ หรือผู้อื่นเหมือนเด็กทั่วไปได้ ไม่มีอารมณ์ร่วมกับผู้อื่น แสดงพฤติกรรมไม่รู้ร้อนรู้หนาว ไม่รู้จักช่วยตัวเองให้พ้นอันตราย ไม่สามารถลอกเลียนแบบการกระทำของผู้อื่นได้ เช่น การโบกมือ เด็กออทิสติกจะโบกมือโดยหันฝ่ามือเข้าหาหน้าตนเอง (กรมวิชาการ, 2543) จากสาเหตุทั้งหมดนี้ส่งผลให้เด็กออทิสติกไม่มีเพื่อนเหมือนเด็กอื่นๆ ในวัยเดียวกัน

เด็กออทิสติกมีความบกพร่องด้านการสื่อสาร กล่าวคือ เด็กจะเริ่มพูดช้ากว่าเกณฑ์เด็กทั่วไปหรือไม่พูดในวัยที่สามารถพูดได้ มักมีภาษาแปลกๆ ที่เข้าใจยากพูดคนละประเด็นกับคู่สนทนา เด็กบางคนชอบพูดตามหรือพูดจาวกวนอยู่ประโยคเดิมๆ เฉพาะเรื่องที่ตนเองสนใจหรือพูดตามโฆษณาที่ได้ยินเมื่อดูโทรทัศน์ เด็กจะไม่สามารถเรียบเรียงประโยคให้ถูกต้องได้ รวมถึงเลือกใช้นามสรรพนามที่ผิด เด็กออทิสติกจะขาดจินตนาการส่งผลให้ไม่สามารถเล่นบทบาทสมมติหรือเล่นเลียนแบบได้ เช่น การเล่นรถไฟ เด็กทั่วไปจะเกาะแอมต่อๆ กันแล้วออกเสียงรถไฟ แต่

เด็กออทิสติกจะไม่เข้าใจการกระทำดังกล่าวและจะบอกว่า “ไม่ไช่รตไฟ” เด็กออทิสติกไม่สามารถแสดงพฤติกรรมหรืออวัจนภาษาอันสื่อความหมายหรือความรู้สึก ไม่ส่งเสียงตอบรับ ไม่แสดงออกทางสีหน้า เช่น ดีใจ โกรธ เสียใจ หัวเราะ ฯลฯ

เด็กออทิสติกมักจะมีควมสนใจและมีการกระทำที่ซ้ำซากอย่างชัดเจน หมกมุ่นกับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่เหมาะสมหรือทำซ้ำๆ มากเกินไป ยึดติดกับขั้นตอนของกิจวัตรประจำวันบางอย่าง ขาดความยืดหยุ่น มักจะเคลื่อนไหวซ้ำๆ มีความสนใจในขอบเขตที่จำกัด และสนใจเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งของเครื่องใช้หรือสิ่งเล็กๆ น้อยๆ

สรุปได้ว่า พฤติกรรมของเด็กออทิสติกมี 3 ลักษณะ คือ (1) เด็กมีความบกพร่องด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ไม่แสดงสีหน้าและท่าทางในการตอบรับและการสื่อสารกับผู้อื่น และไม่มีอารมณ์ร่วมกับผู้อื่น (2) เด็กมีความบกพร่องด้านการสื่อสาร เช่น จะสื่อสารโดยการใช้อาษาแปลกๆ ที่ยากแก่การเข้าใจ พูดคนละประเด็นกับคู่สนทนา บางคนชอบพูดตามหรือพูดจาวกวนอยู่ประโยคเดิมๆ หรือไม่สามารถเรียบเรียงประโยคให้ถูกต้อง ไม่ส่งเสียงตอบรับ ไม่แสดงออกทางสีหน้า เช่น ดีใจ โกรธ เสียใจ หัวเราะ และ (3) เด็กมีการกระทำและมีความสนใจซ้ำซากอย่างชัดเจน เช่น การยึดติดกับขั้นตอนของกิจวัตรบางอย่างหรือขาดความยืดหยุ่น

1.4 ปัญหาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก

จากการศึกษาความหมาย สาเหตุ และพฤติกรรมของเด็กออทิสติก พบว่า เด็กมีความบกพร่องด้านการปฏิสัมพันธ์ด้านสังคม ด้านการสื่อสาร และพฤติกรรมที่ชอบทำอะไรซ้ำซาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อพฤติกรรมทางทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ทำให้เด็กไม่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เหมือนกับเด็กทั่วไป สาเหตุเกิดจากการที่เด็กออทิสติกมีปัญหาทักษะทางสังคมดังนี้

1) ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of mind)

ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of mind) หรือจิตวิทยาชุมชน (Folk Psychology) เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องมี เพื่อให้มนุษย์เข้าใจความรู้สึกหรือความคิดของผู้อื่น (Carey, 1985; Dennett, 1978; Heider & Simmel, 1944) ซึ่งมีนักวิจัยได้ให้ความหมายของทฤษฎีของจิตใจ ดังนี้

Baron-Cohen (1991) ให้ความหมาย ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of mind) ของเด็กออทิสติก หมายถึง ความบกพร่องของเด็กออทิสติกที่ไม่สามารถเข้าใจและรับรู้มุมมองของผู้อื่นได้ การขาดสิ่งเหล่านี้เรียกว่า “ใจบอด” (Mild blindness) (Leslie, and Frith, 1985)

การที่เด็กออทิสติกขาดทฤษฎีของจิตใจ จะเรียกว่า ใจบอด (Mild blindness) ที่ Baron-Cohen กล่าวไว้ว่า เป็นผลมาจากความแตกต่างด้านการรับรู้ 2 ด้าน คือ จิตวิทยาชาวบ้าน (Folk Psychology) กับ ธรรมชาติวิทยาชาวบ้าน (Folk Physics)

ด้านที่หนึ่ง คือ จิตวิทยาชาวบ้านเป็นด้านที่เกี่ยวกับความเข้าใจในกลไกการทำงานของคนพัฒนาการที่ทำให้เข้าใจสถานะ แนวโน้ม ความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคล จินตนาการ การสื่อสาร ซึ่งเด็กออทิสติกจะมีประสิทธิภาพในด้านนี้น้อยกว่าเด็กทั่วไป

ด้านที่สอง คือ ธรรมชาติวิทยาชาวบ้านเป็นด้านเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความเข้าใจ ด้านหลักการที่ควบคุมสิ่งต่างๆ เช่น ฟิสิกส์ เลข กลศาสตร์ เด็กออทิสติกจะมีธรรมชาติวิทยาชาวบ้านที่สูงมาก

Hadwin (2002) ให้ความหมายใจบอด (Mild blindness) ว่าการไม่สามารถเข้าใจจิตใจของตนเองและผู้อื่นซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านสังคมและด้านการสื่อสาร ตัวอย่างใจบอดของเด็กออทิสติก ได้แก่ เด็กออทิสติกจะไม่รับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นทำให้พวกเขาไม่สามารถพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่คนอื่นรู้ ไม่สามารถที่จะอ่านระดับเสียงความสนใจของคู่สนทนาได้ ไม่สามารถที่จะสืบหาความหมายว่าคนพูดหมายความว่าอย่างไร ไม่สามารถทำนายความคิดและการกระทำของผู้อื่น ไม่สามารถเข้าใจความเชื่อที่ผิด ไม่สามารถที่จะเข้าใจเรื่องโกหกได้ ไม่สามารถเข้าใจเหตุผลการกระทำของคนและไม่สามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of mind) คือ การที่เด็กทั่วไปสามารถเข้าใจความคิด และความรู้สึกของผู้อื่นได้ แต่เด็กออทิสติกจะขาดทฤษฎีของจิตใจ หรือสามารถเรียกได้ว่า “ใจบอด” ซึ่งหมายถึง การที่เด็กออทิสติกไม่สามารถเข้าใจจิตใจหรือความคิดและมุมมองของผู้อื่นได้ ซึ่งการขาดทฤษฎีของจิตใจจะส่งผลต่อการแสดงปฏิสัมพันธ์ด้านสังคมของเด็กออทิสติก

2) ลักษณะการแสดงการปฏิสัมพันธ์ด้านสังคม

ลักษณะการแสดงการปฏิสัมพันธ์ด้านสังคมเป็นปัญหาทักษะทางสังคมที่เด็กออทิสติกมักจะแสดงออกมาจากพฤติกรรมออกมาอย่างชัดเจน เช่น การสบตา การแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง การไม่ให้ความสนใจกับสิ่งของหรือบุคคลที่อยู่รอบข้าง หรือถ้าสนใจก็จะสนใจในระดับเล็กน้อย การแสดงออกเหล่านี้เป็นกับเด็กออทิสติกในระดับขั้นรุนแรงจนไปถึงระดับที่มีศักยภาพสูง อย่างไรก็ตามเด็กออทิสติกที่มีศักยภาพสูงจะสามารถพูด อ่าน หรือเขียนได้เหมือนกับเด็กทั่วไป แต่สำหรับทักษะทางสังคมแล้วไม่ใช่เป็นเรื่องง่ายๆ สำหรับเด็กในระดับนี้ ปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือ การที่เด็กออทิสติกจะไม่สามารถตั้งคำถาม หรือรู้จักที่ถามคนอื่นก่อนซึ่งถือว่าเป็นเรื่องยากสำหรับเด็กประเภทนี้ (Bourgondien and Mesibov, 1989 อ้างถึงใน Special

education in contemporary society, 2004) หรือเด็กออทิสติกบางคนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายบางคนควบคุมตนเองไม่ได้ เมื่อโกรธหรือเกิดความคับข้องใจ โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมไม่คุ้นเคยและมีสิ่งทีกระตุ้นมากเกินไป บางครั้งเด็กทำลายข้าวของ ทำร้ายคนอื่นหรือทำร้ายตนเอง (ดารณี อุทัยรัตนกิจ, 2547)

3) ลักษณะการสื่อสารของเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกจะมีภาวะบกพร่องทางภาษา ทางกาสื่อสารซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกมีการพัฒนาการที่ช้า เนื่องจากเด็กออทิสติกที่พูดได้มักใช้ภาษาในลักษณะที่ไม่เหมือนกับเด็กทั่วไป เช่น การเรียงลำดับประโยคไม่ถูกต้อง เรียงโดยนำกริยาขึ้นก่อน หรือสลับที่ตำแหน่งจากกรรมเป็นประธาน หรือจากประธานเป็นกรรม เช่น เมื่อต้องการเอารูปม้าใส่กล่องเด็กควรจะพูดว่า “เก็บม้าใส่กล่อง” แต่เด็กกลับพูดว่า “เก็บกล่องใส่ม้า” (รจนา ทรรทพรานนท์, 2527) เด็กออทิสติกจำนวนร้อยละ 50 ไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นโดยการใช้ภาษา (Non verbal) ส่วนที่เหลือสามารถที่สื่อสารโดยการใช้ (Volkmar and Pauls, 2003) ได้ระบุว่าภาษา ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่อายุ 5-6 ปี (Nordin and Gillberg, 1998) การสื่อสารของเด็กออทิสติกจะทวนคำพูด (Echolalia) ของผู้อื่นที่เพิ่งพูดจบการใช้คำสรรพนามแบบผิดๆ เช่น การเรียกคำสรรพนามสลับกัน ระหว่างสรรพนามบุรุษที่ 1 และสรรพนามบุรุษที่ 2 ไม่เข้าใจสำนวนหรือความหมายแฝง และมักชอบใช้คำแปลกๆ อักษรย่อ หรือวลีในการสื่อสารกับผู้อื่น

4) การแสดงพฤติกรรมที่แสดงซ้ำๆ

การแสดงพฤติกรรมที่แสดงซ้ำเป็นอีกปัญหาที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกซึ่งในวัย 2-3 ปี จะเริ่มแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ เช่น เล่นของเล่นชิ้นเดิมๆ จนบางทีถ้าเพื่อนเล่นของเล่นชิ้นนั้นอยู่ สำหรับเด็กบางคนจะไม่รอให้เพื่อนเล่นก่อนแต่จะแย่งของเล่นชิ้นนั้นทันที เปิด-ปิดสวิตช์ไฟซ้ำๆ หมุนขดนม ซึ่งเป็นกรกระทำที่สังเกตเห็นได้ง่าย แต่สำหรับเด็กออทิสติกที่มีพัฒนาการระดับสูง มักจะแสดงให้เห็นถึงการกระทำซ้ำๆ ได้อย่างชัดเจน (Dahle, 2004; เพ็ญแข ลิมศิลา, 2541; บุญล้อม ด้วงวิเศษ, 2550)

สรุปได้ว่า ปัญหาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก มีทั้งหมด 4 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกคือ ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of mind) บกพร่อง คือ การที่เด็กทั่วไปสามารถเข้าใจความคิดและความรู้สึกผู้อื่นได้ แต่สำหรับเด็กออทิสติกจะขาดความเข้าใจผู้อื่น ซึ่งเรียกลักษณะการขาดนี้ว่า ใจบอด ลักษณะที่สอง คือ ลักษณะการแสดงการปฏิสัมพันธ์ด้านสังคม มักจะไม่สบตาคู่สนทนาหรือไม่สามารถเข้าใจความรู้สึกหรือไม่สนใจคนรอบข้าง ลักษณะที่สาม คือ ลักษณะการสื่อสารของเด็กออทิสติกไม่สามารถเรียบเรียงประโยคให้ถูกต้องได้หรือการใช้คำสรรพนามมักจะเรียก

สลับกันระหว่างสรรพนามบุรุษที่ 1 และสรรพนามบุรุษที่ 2 และลักษณะสุดท้าย คือ การแสดงพฤติกรรมที่แสดงซ้ำๆ ของเด็กออทิสติก มักเล่นของเล่นชิ้นเดิมหรือไม่รู้จักรับการยืดหยุ่น ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กออทิสติกไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุขเหมือนกับเด็กทั่วไปที่ได้รับการพัฒนาการทางสังคมตามช่วงวัย

1.5 การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมระหว่างเด็กทั่วไป และเด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลาง

จากการศึกษาความหมาย สาเหตุ พฤติกรรม และปัญหาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก พบว่า เด็กออทิสติกจะขาดทฤษฎีของจิตใจ พวกเขาจะไม่สามารถรับรู้ความเข้าใจ ความคิด หรือมุมมองของผู้อื่นได้ เนื่องจาก เด็กออทิสติกจะมีความบกพร่องด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความบกพร่องด้านการสื่อสาร และการแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้พวกเขาไม่สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมเหมือนกับเด็กทั่วไปในวัยเดียวกันได้ ซึ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างวัยเด็กตอนกลาง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวัยเด็กตอนกลาง (อายุ 6-12 ปี) ซึ่งมีนักวิชาการและนักวิจัยได้กล่าวถึงพัฒนาการทางสังคมของวัยเด็กตอนกลาง ดังนี้

Havighurst (1972) ได้กล่าวว่า วัยเด็กตอนกลางเริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เริ่มเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับเพื่อนรุ่นเดียวกัน และมีการพัฒนาความคิดรวบยอดที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน ส่งผลต่อการพึ่งพาตนเองได้ และเริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือตัวเอง สำหรับการวางตัว เด็กในวัยนี้เริ่มวางตัวได้เหมาะสมตามสภาพสังคมเรื่องการเรียนรู้ในการบังคับตนเองได้

กฤษศรี คำชาย (2540) ได้กล่าวว่า วัยเด็กตอนกลางจะต้องการอิสระจากผู้ใหญ่โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีพวกพ้อง ได้รับการปกป้อง ปลอดภัยและมีเอกลักษณ์เฉพาะตน เมื่อเด็กเข้ากลุ่ม เด็กเริ่มเรียนรู้ว่า สิ่งใดเป็นที่ยอมรับและควรประพฤติ และสิ่งใดไม่เป็นที่ยอมรับและไม่ควรประพฤติ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ

สุชา จันทร์อม (2541) ได้กล่าวว่า วัยเด็กตอนกลางจะมีสังคมที่กว้างกว่าวัยเด็กตอนต้น เนื่องจากเริ่มรู้จักบุคคลอื่นนอกจากครอบครัวมากขึ้น เด็กจะรู้จักปรับตัวเพื่อเข้าหากับบุคคลอื่นๆ เริ่มที่จะเล่นกันเป็นทีม หรือเป็นกลุ่มๆ ซึ่งวิธีการเล่นจะเปลี่ยนอยู่เสมอ ส่วนมากเด็กในวัยนี้มักจะเอาแต่ใจและต้องการเอาชนะผู้อื่น แต่จะให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าครอบครัว หรือเด็กบางคนชอบที่จะอยู่คนเดียว ชอบอิสระ หรือบางคนชอบจินตนาการ เริ่มรู้จักการเล่นบทบาทสมมติกับเพื่อนต่างเพศ เช่น พ่อแม่ลูกหรือเล่นบทบาทสมมติตามตัวการ์ตูน

พรณี ชูทัย เจนจิต (2545) ได้กล่าวว่า วัยเด็กตอนกลางเริ่มรู้จักการเลือกคบเพื่อนที่สามารถเข้ากับตนเองได้ เพื่อสร้างกลุ่ม สร้างพรรคพวกเพื่อให้ตนเองเป็นคนดังในหมู่เพื่อน และชอบเล่นกีฬาที่เป็นทีม ชอบที่จะมีกลุ่มและมีความรู้สึกอยากรวมกลุ่ม เด็กวัยนี้ชอบทำผิดจากแบบแผนของสังคม เช่น การขโมยของจากร้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากการเลียนแบบตามโทรทัศน์หรือสื่อต่างๆ

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปพัฒนาการของเด็กในระดับตอนกลางออกมาเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 2: ตารางพัฒนาการของวัยเด็กตอนกลาง (อายุ 6-12ปี) ดังนี้

หัวข้อเกี่ยวกับการพัฒนาการของวัยเด็กตอนกลาง	Robert Havighurst (1972)	กฤษริคำชาย (2540)	สุชา จันท์เอม (2541)	พรณี ชูทัย เจนจิต (2545)
1.การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและชอบที่จะรวมกลุ่ม	✓	✓	✓	✓
2.มีความเป็นอิสระ สามารถที่จะทำอะไรได้ด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓
3.การเล่นบทบาทสมมติ			✓	✓
4.รู้จักการให้และการรับ			✓	
5.เลียนแบบพฤติกรรมต่างๆจากเพื่อน			✓	✓
6.สนใจสังคมและคนรอบข้าง	✓		✓	✓

สรุปได้ว่าเด็กทั่วไปที่อยู่ในระดับช่วงวัยเด็กตอนกลางจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ชอบทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเป็นทีม เช่น ชอบเล่นกีฬาเป็นทีม สนใจสังคมและคนรอบข้าง นอกเหนือจากนั้นเด็กในวัยนี้ชอบความเป็นอิสระ เริ่มรู้จักการให้การรับ ชอบเล่นบทบาทสมมติ และเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆจากเพื่อนหรือจากผู้อื่น แต่สำหรับ ทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก หมายถึง ทักษะที่เด็กออทิสติกไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ไม่ชอบทำงานเป็นกลุ่ม และไม่คอยสนใจคนรอบข้าง มักจะอยู่คนเดียว ไม่สามารถเริ่มที่จะทักทายเพื่อนหรือผู้อื่นได้ รวมไปถึงมีความบกพร่องด้านการจินตนาการ หรือการรู้จักการเลียนแบบผู้อื่นในสังคม

1.6 การช่วยเหลือเด็กออทิสติก

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก พบว่า มีปัญหาพฤติกรรมทักษะทางสังคมเป็นหลัก ซึ่งทำให้เด็กไม่สามารถอยู่ในสังคมแบบเด็กทั่วไปได้ ดังนั้นจึงมีการรักษาและให้ความช่วยเหลือเด็กออทิสติก ดังนี้

1) การทำเป็นทีม

ปัจจุบันการช่วยเหลือเด็กออทิสติกได้ทำกันเป็นทีม เพราะ เด็กต้องได้รับการดูแลจากบุคคลหลายความถนัด เพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมหลายด้านและที่ขาดไม่ได้ก็คือบุคคลในครอบครัวเด็ก ต้องรู้จักเข้าใจและให้การช่วยเหลือ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2550) หรือจะเป็นการจับกลุ่มเพื่อนในการแก้ปัญหาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกหรือให้โอกาสทางสังคมในการร่วมกิจกรรมต่างๆ กับคนทั่วไป เนื่องจากมีข้อจำกัดทางสังคมและพฤติกรรม ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดให้เด็กออทิสติกได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆทางสังคมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (อรัญญา บุทธิจักรี, 2552) ซึ่งมีวิธีการช่วยเหลือในการรักษาเด็กออทิสติก เช่น โปรแกรม Son Rise ถูกสร้างขึ้นโดย Neil Kaufman และ Samahria Lyte Kaufman เป็นโปรแกรมที่สร้างมาเพื่อช่วยเหลือการศึกษาของเด็กออทิสติก ที่มุ่งเน้นให้ครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมนี้ วิธีการใช้โปรแกรมนี้ คือ พ่อแม่ต้องเป็นส่วนหนึ่งของเด็กทุกครั้งไม่ว่าจะเด็กจะทำพฤติกรรมอะไร พ่อแม่ต้องทำตามเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย

2) การทำจิตบำบัดและการรักษาทางยา

วิธีนี้เหมาะสำหรับภาวะออทิสซึมที่เกิดจากสาเหตุทางจิตวิทยาและความสัมพันธ์ทางลบในครอบครัว (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2550) วิธีการการทำจิตบำบัด คือ การเอาวิธีการทางจิตบำบัดและจิตวิเคราะห์มาใช้ในการช่วยเหลือเด็กออทิสติก (อรัญญา บุทธิจักรี, 2552) แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าวิธีการทั้งสองมีประสิทธิภาพ หรือทำให้เด็กออทิสติกดีขึ้น เพราะว่าเทคนิคทางจิตบำบัดต้องอาศัยการพัฒนาการทางภาษาและความสามารถเกี่ยวกับการใช้สัญลักษณ์ สิ่งเหล่านี้เด็กออทิสติกขาดอยู่แล้ว เทคนิคทางจิตบำบัด สนับสนุนให้เด็กแสดงพฤติกรรมถดถอย

นายแพทย์อำพล สุธำพันธ์ (2539) ได้กล่าวว่า แนวทางในการทำจิตบำบัดมี 2 วิธี วิธีแรกคือ พฤติกรรมบำบัด ซึ่งเป็นการบำบัดที่เน้นให้เด็กลดพฤติกรรมซ้ำๆ และช่วยขจัดปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติก โดยใช้หลักพฤติกรรมบำบัด และวิธีที่สอง คือ จิตบำบัดแบบประคับประคองต่อครอบครัว ซึ่งจะเน้นให้ครอบครัวทราบถึงธรรมชาติของโรคและแนะนำการฝึกหัดเด็กลดความเครียด ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิดของครอบครัว กระตุ้นให้รับผิดชอบร่วมมือกันในการช่วยเหลือเด็ก

นอกจากการทำจิตบำบัด ยังมีการรักษาทางยา ซึ่งเป็นวิธีการเพื่อควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ (อำพล สุอำพัน, 2539) ในปัจจุบันพบว่าไม่มียาตัวใดรักษาภาวะออทิสซึมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล อย่างไรก็ตามเด็กออทิสติกที่ได้รับการรักษาอย่างเหมาะสมและต่อเนื่องจะสามารถพัฒนาดีขึ้นจนสามารถเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปและอยู่ในสังคมได้ (เพ็ญแข ลิมศิลา, 2541)

3) การนำพ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วม

พ่อแม่เป็นบทบาทที่สำคัญในการจะช่วยเหลือแก้ปัญหาเด็กที่มีภาวะออทิสซึมโดยการเข้าไปรับบริการการช่วยเหลือด้านการศึกษาฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กออทิสติกและครอบครัวของเด็กออทิสติกจากแพทย์ เช่น บริการแก้ไขคำพูด กิจกรรมบำบัด ดนตรีบำบัด กายภาพบำบัด บริการทางจิตวิทยา การให้คำปรึกษาและแนะแนวผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการปรับพฤติกรรม

สรุปได้ว่า การรักษาและการช่วยเหลือเด็กออทิสติกมีทั้งหมด 3 วิธี คือ การช่วยเหลือต้องมีการทำเป็นทีม ต้องเริ่มจากครอบครัวเป็นหลักในการช่วยเหลือ และต้องได้รับการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญ การทำจิตบำบัดและการรักษาทางยาจะเหมาะสมสำหรับเด็กออทิสติกที่มีภาวะจิตใจที่แย่งซึ่งการบำบัดจะมีอยู่ 2 ประเภท คือ พฤติกรรมบำบัด และจิตบำบัด และวิธีสุดท้ายคือพ่อแม่มีส่วนสำคัญยิ่งในการรักษาซึ่งพ่อแม่เป็นบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยเหลือแก้ปัญหาภาวะออทิสซึมของตนเองได้ โดยการเข้าไปฟื้นฟูกับลูกของตน เช่น ดนตรีบำบัด กายภาพบำบัด หรือการเข้าบริการทางจิตวิทยา

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกในประเทศไทย

บุญล้อม ดวงวิเศษ (2550) ได้ศึกษาความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยหนังสือการ์ตูน กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กออทิสติกที่มีความบกพร่องทางทักษะทางสังคม ด้านการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ช่วงอายุ 6 – 10 ปี จำนวน 3 คนที่อยู่ในโปรแกรมของศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบหลายเส้นฐานสำหรับต่างสถานการณ์ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของเด็กออทิสติก ที่ได้รับการสอนโดยหนังสือการ์ตูนสูงขึ้นในระดับคะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป

พิกุล ทำบุญตอบ (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้การเสริมแรงที่เป็นกิจกรรมเพื่อลดพฤติกรรมการสายศีรษะของเด็กออทิสติก กลุ่มตัวอย่างเด็กออทิสติกจำนวน 1 คน เพศชาย อายุ 6 ปี ที่เข้ารับบริการ ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้รูปแบบ ABA ซึ่งระยะเวลาใน

การศึกษาทั้งหมด 6 สัปดาห์ ทำการทดลองสัปดาห์ละ 4 ครั้ง คือ วันอังคารถึงวันศุกร์ ใช้เวลาในการทดลองครั้งละ 15 นาที ผลการวิจัยพบว่าการใช้เสริมแรงที่เป็นกิจกรรมสามารถลดพฤติกรรมการสายศีรษะของเด็กออทิสติกได้

อโรชา ธรรมศิริ (2551) ได้ศึกษาการฝึกปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็กออทิสติกโดยใช้ภาพและการเสริมแรงเพื่อเพิ่มการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็กออทิสติก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เด็กออทิสติกระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน ที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในปีการศึกษา 2550 รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว พบว่าเด็กออทิสติกสามารถปฏิบัติกิจกรรมประจำวันเพิ่มขึ้น

อัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล (2552) ได้ศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือ และเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยออทิสติกก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยออทิสติก อายุ 5 – 6 ปี ซึ่งได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์เด็กว่าอยู่ในกลุ่มภาวะออทิสซึม (Autism) จำนวน 10 คน เวลาที่ใช้ในการทดลอง 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ๆ ละ 20 นาที รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้า คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือของเด็กปฐมวัยออทิสติก และแบบสังเกตทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยออทิสติก ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One - group pretest -posttest design และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ t- test สำหรับ Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือ มีทักษะทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกในต่างประเทศ

Laushey และ Heflin (2000) ได้ศึกษาการเพิ่มทักษะทางสังคมในเด็กอนุบาลออทิสติกจำนวน 2 คน โดยให้เด็กจับคู่กับเพื่อน รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้รูปแบบ ABAB เพื่อนที่ครูหาให้สามารถเข้ากับเด็กออทิสติกได้ดี ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยพบว่า เพื่อนสามารถทำให้เพิ่มทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ

Charles และ Stefanou (2010) ได้ศึกษาทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกจำนวน 7 คน โดยการให้ครูผู้ช่วยสอนทักษะในห้องเรียนทั่วไป นักเรียนแบ่งออกเป็น นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน ซึ่งมีความบกพร่องด้านการสื่อสาร และชอบพูดจาซ้ำซาก นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน มีความบกพร่องในการรู้จักการสื่อสารกับเพื่อน นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ไม่พยายามที่จะตอบสนองกับเพื่อน และนักเรียนประถมศึกษา

ปีที่ 4 จำนวน 3 คน ซึ่งคนแรกมีปัญหาด้านการพูดเลียนแบบเหมือนกับผู้ใหญ่ และอีกสองคนไม่ชอบที่จะสื่อสารกับใคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ Social Skills Training สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ที่เป็นแอสเพอร์เกอร์ (Asperger) และที่มีปัญหาในการสื่อสารซึ่งข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บไว้เพื่อดูว่าเด็กมีการพัฒนาหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกเพิ่มขึ้น และสามารถอยู่กับเพื่อนในห้องเรียนได้อย่างดีทุกตัวไป

Ogilvie (2011) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคมโดยการใช้รูปแบบวิดีโอในการสอนทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติก ขั้นตอนการฝึกโดยการใช้วิดีโอมีทั้งหมด 10 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ระบุพฤติกรรม กล่าวคือ พฤติกรรมที่สนใจหรือพฤติกรรมที่ต้องเพิ่มหรือลดพฤติกรรม ควรระบุให้ชัดเจน ขั้นตอนที่สอง รวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต และจดบันทึกในใบ ABC ขั้นตอนที่สาม เลือกเพื่อนเพื่อช่วยสร้างวิดีโอ ควรเลือกเพื่อนชั้นเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้เด็กออทิสติกสามารถจำได้ง่ายขึ้น ขั้นตอนที่สี่ ขออนุญาตจากพ่อแม่ของเด็ก เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะปกป้องสิทธิ์ของเด็กออทิสติก ขั้นตอนที่ห้า เตรียมบทบาทของเพื่อนที่ถูกเลือก เพื่อเป็นตัวอย่างให้เด็กออทิสติกจำและเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของเพื่อนที่ได้ดูในวิดีโอ ขั้นตอนที่หก การเตรียมสิ่งแวดล้อมในวิดีโอ ควรเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับสิ่งแวดล้อมจริงๆ และควรหลีกเลี่ยงเสียง ขั้นตอนที่เจ็ด คือ ถ่ายวิดีโอ ควรเป็นเนื้อหาง่ายๆ สั้นๆ และชัดเจนให้มากที่สุด เพราะเด็กออทิสติกเป็นเด็กที่ต้องการรับรู้อะไรง่าย และตรงๆ ขั้นตอนที่แปด คือ เริ่มจัดกระทำ กล่าวคือ อธิบายทักษะทางสังคมให้แก่เด็ก หลังจากอธิบายเรียบร้อยแล้ว นักวิจัยจะแสดงขั้นตอนต่างๆ ให้แก่เด็กออทิสติก ต่อมาฉายวิดีโอให้แก่เด็ก และหาเวลาให้เด็กได้ใช้ทักษะที่ได้สอน ขั้นตอนที่เก้า คือ รวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมด และขั้นตอนสุดท้าย คือ วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

Schreiber (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการช่วยเหลือในด้านทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสูงโดยมีการรวบรวมมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 จนถึงปี ค.ศ. 2011 ซึ่งเป็นการรวบรวมวิธีการเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกระดับศักยภาพสูง อาทิเช่น การใช้เทคนิค Social Stories ซึ่งเป็นเรื่องราวสั้นๆ ที่แต่งขึ้นโดยอยู่บนสถานการณ์จริงๆ และเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเด็กเฉพาะบุคคล โดยส่วนใหญ่เทคนิคจะควบคู่กับการใช้ภาพ วิดีโอ หรือดนตรี นอกจากการใช้เทคนิค Social Stories ยังมีการช่วยเหลือโดยการให้ครอบครัวมาช่วยในการพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็ก เนื่องจากครอบครัวเป็นการเสริมแรงให้เด็กมีการพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งนักวิจัยจะสังเกตพฤติกรรมครอบครัวโดยผ่านวิดีโอหรือจะนำเพื่อนมาจับคู่กับเด็กออทิสติก เพื่อให้เด็กรู้จักการทำงานเป็นกลุ่มหรือการเรียนแบบร่วมมือร่วมใจ ไม่ใช่เพียงแต่การให้เด็กอยู่กับเพื่อนหรือครอบครัวเท่านั้น การเพิ่มทักษะทางสังคมยังมีการให้เด็กทำกิจกรรม

เช่น การต่อ LEGO ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมมากเนื่องจากสามารถทำให้เด็กเพิ่มทักษะทางสังคมทั้งการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการสื่อสารของเด็ก

สรุปได้ว่า ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกในประเทศไทย ซึ่งอยู่ในระหว่างปี 2550 ถึง ปี 2552 (บุญล้อม ดั่งวิเศษ, 2550; พิกุล ทำบุญตอบ, 2550; อโรชา ธรรมศิริ, 2551; อัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2552) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกในต่างประเทศซึ่งอยู่ในระหว่างปี 2000 ถึง ปี 2011 (Charles and Stefanou, 2010; Laushey and Heflin, 2000; Ogilvie, 2011; Schreibe, 2011) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 : ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	ผลในการวิจัย
Laushey และ Heflin	2000	การวิจัยเชิงเดี่ยว โดยใช้รูปแบบ ABAB	จับคู่กับเพื่อน	ทักษะทางสังคม	เด็กอนุบาลจำนวน 2 คน	สามารถเพิ่มทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ
Charles และ Stefanou	2010	ไม่มีระบุ	ครูช่วยสอนทักษะทางสังคมโดยการใช้ Social Skills Training	การแก้ความบกพร่องในสื่อสารกับเพื่อน	นักเรียนช่วงวัยตอนกลาง จำนวน 7 คน	ทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกเพิ่มขึ้นและสามารถอยู่กับเพื่อนในห้องเรียนได้อย่างทั่วไป
Ogilvie	2011	ขั้นตอนเกี่ยวกับการเพิ่มทักษะทางสังคม	วิดีโอ	ทักษะทางสังคม	ไม่มีระบุ	ไม่มีระบุ
Schreiber	2011	การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis)	การใช้เทคนิค Social Stories การให้ครอบครัวมาช่วย และการให้เด็กทำกิจกรรม	ทักษะทางสังคม	ไม่มีระบุ	ไม่มีระบุ

ตารางที่ 3 : ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	ผลในการวิจัย
บุญล้อม ดั่งวิเศษ	2550	การวิจัยเชิงเดี่ยวโดยใช้รูปแบบ การวิจัยแบบหลายเส้นฐานสำหรับต่างสถานการณ์	การสอนโดยหนังสือการ์ตูน	การรับรู้อารมณ์	เด็กออทิสติกช่วงวัยตอนกลาง (6-12 ปี) จำนวน 3 คน	ความสามารถในการรับรู้ของเด็กออทิสติกที่ได้รับ การสอนโดยหนังสือการ์ตูนสูงขึ้นในระดับคะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป
พิกุล ทำบุญตอบ	2550	การวิจัยเชิงเดี่ยวโดยใช้รูปแบบ ABAB	การเสริมแรง	การลดพฤติกรรมสายศีรษะ	เด็กออทิสติกช่วงวัยตอนกลาง (6-12 ปี) จำนวน 1 คน	การใช้การเสริมแรงเป็นกิจกรรมที่สามารถลดพฤติกรรมสายศีรษะของเด็ก
อโรชา ธรรมศิริ	2551	การวิจัยเชิงเดี่ยว	การใช้ภาพและการเสริมแรง	เพิ่มการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน	เด็กออทิสติกระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน	เด็กออทิสติกสามารถปฏิบัติกิจกรรมประจำวันเพิ่มขึ้น
อัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล	2552	การวิจัยแบบ One-group pretest-posttest	การจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือ	เพิ่มทักษะทางสังคม	เด็กออทิสติกระดับปฐมวัย จำนวน 3 คน	สามารถเพิ่มทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางสรุปได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยส่วนใหญ่ นักวิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กออทิสติกตั้งแต่วัยอนุบาล(Laushey and Heflin, 2000)จนถึงวัยประถมศึกษา (Charles and Stefanou, 2010; บุญล้อม ดั่งวิเศษ, 2550; พิกุล ทำบุญตอบ, 2550; อโรชา ธรรมศิริ, 2551; อัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2552) โดยนักวิจัยจะเพิ่มทักษะทางสังคมในด้านต่างๆ เช่น กิจกรรมประจำวัน (อโรชา ธรรมศิริ, 2551) การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมสายศีรษะ (พิกุล ทำบุญตอบ, 2550) ไม่รู้จักการสื่อสารกับเพื่อน ไม่พยายามตอบสนองกับเพื่อน มีปัญหาด้านการสื่อสาร (Charles and Stefanou, 2010) ซึ่งการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือการแก้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีหลายวิธี เช่น การให้เด็กออทิสติกจับคู่กับเพื่อน (Laushey and Heflin, 2000; Schreiber, 2011) การให้ครูสอนทักษะทางสังคม (Charles and Stefanou, 2010) การให้เด็กดูตัวแบบจากวิดีโอ (Ogilvie, 2011) หรือการให้เด็กเรียนรู้จากการดู (บุญล้อม ดั่งวิเศษ, 2550) เพื่อให้เกิดการจดจำและนำไปเลียนแบบ หรือการใช้เทคนิค Social Stories หรือการให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม การทำงานเป็นทีม เช่น การเล่น Lego (Schreiber, 2011) สำหรับรูปแบบที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิจัยเชิงทดลองกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว ซึ่งเป็นการวิจัยที่ได้รับความนิยมมากในกลุ่มตัวอย่างประเภทนี้ เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่หายากและเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เน้นไปในด้านการศึกษาพิเศษ (ผดุง อารยะวิญญู, 2544) หรือมีงานวิจัยบางส่วนที่ไม่ใช้การวิจัยเชิงทดลองกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว (Laushey and Heflin, 2000; บุญล้อม ดั่งวิเศษ, 2550; พิกุล ทำบุญตอบ, 2550; อโรชา ธรรมศิริ, 2551) แต่ใช้การวิจัยแบบ Group Design (อัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2552) สำหรับผลการวิจัยที่เครื่องมือต่างๆที่ใช้เพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มีประสิทธิภาพที่จะเพิ่มทักษะทางสังคมและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ (Charles and Stefanou, 2010; Laushey and Heflin, 2000; บุญล้อม ดั่งวิเศษ, 2550; พิกุล ทำบุญตอบ, 2550; อโรชา ธรรมศิริ, 2551; อัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2552)

จากข้อสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกที่ผ่านมา ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม ซึ่งได้นำเสนอรายละเอียดในตอนต่อที่ 2 ต่อไป

ตอนที่ 2 ทักษะทางสังคม

2.1 ความหมายของทักษะทางสังคม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องการเพื่อน ต้องการกลุ่ม หรือต้องการการพบปะผู้คน การที่มนุษย์จะมีเพื่อนหรือมีกลุ่มได้นั้นต้องอาศัยทักษะทางสังคม ซึ่งการที่ทำให้มนุษย์สามารถมีเพื่อนหรือมีกลุ่มได้ ทุกคนต้องมีทักษะทางสังคม อันเนื่องมาจากเป็นทักษะที่ทำให้เกิดการยอมรับในสังคม มีนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความหมายของทักษะทางสังคม ดังนี้

Jarolimek (1977) ให้ความหมายทักษะทางสังคมไว้ 3 ประการ คือ

1. การอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับการนับถือสิ่งที่ถูกต้องของผู้อื่น และการอยู่ร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้
2. การรู้จักควบคุมตัวเองและรู้จักตัดสินใจด้วยตัวเอง
3. การแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์กับผู้อื่น

Riggio (1986) ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า จิตของบุคคลที่แสดงความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่นโดยผู้ที่มีทักษะทางสังคมที่สูงจะสื่อสารได้ชัดเจนกว่าผู้ที่มีทักษะทางสังคมที่อยู่ระดับต่ำ

Argyle (1995) ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า แบบแผนพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งทำให้คนในสังคมอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขในสังคมโดยประเพณีได้จากบทบาทที่แสดงออกทางสังคม การสัมภาษณ์ และการประเพณีจากบุคคลภายนอก

Goleman (1998) ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพและสายสัมพันธ์กับผู้อื่น ตลอดจนสามารถที่จะค้นพบสิ่งที่เป็นพื้นฐานร่วมกันของคนในองค์กรและทำให้คนในองค์กรมีความสามัคคี ประองดองกัน

วารี ธิระจิตร (2530) ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า การรู้จักอยู่ร่วมกันและทำงานด้วยกัน รู้จักการให้และการรับ การรู้จักความรับผิดชอบ รู้จักผลัดเปลี่ยนเวร รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น และมีความสำนึกต่อสังคม ได้แก่ การอยู่ร่วมกันในสังคมและการรู้จักที่ดีต่อสังคม

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536) ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันในกลุ่มหรือในสังคมได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ด้วยการรู้จักบทบาทของผู้นำและบทบาทสมาชิกที่ประสิทธิภาพของกลุ่มหรือสังคม ทักษะทางสังคมได้จากการเรียนรู้ และสามารถฝึกฝนจากประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญได้ หากได้รับการฝึกสอนและผ่านการฝึกฝนอย่างถูกต้อง

ประนอม เดชชัย (2536) ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า ทักษะที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ได้แก่ ทักษะในการดำรงชีวิตในสังคม (Social Living Skills) และทักษะทางการกระบวนการกลุ่ม (Group Process Skills) หมายความว่าทั่วไปของขอบเขตการพัฒนาทางสังคมนั้นจะเน้น 2 เรื่องคือ ทักษะทางสังคมเป็นวิถีฝึกฝนและทักษะทางสังคมเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ดี เช่น การพูดจาเหมาะสม การตกลงกันในเรื่องที่ได้เปรียบกับผู้อื่น และทักษะทางสังคมช่วยเพิ่มพูนให้เด็กมีพฤติกรรมและความสามารถในการสนองตอบ และแสดงท่าทางที่เหมาะสม การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในอนาคต

วิลาสลักษณ์ ชวัลลสี (2542) ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า ความสามารถในการจัดการอารมณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดี สามารถอ่านสถานการณ์ทางสังคมและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำ รวมไปถึงการใช้ทักษะทางสังคมในการชักจูงและเป็นผู้นำเพื่อร่วมมือกันในการทำงานเป็นทีม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551) ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า ทักษะต่างๆที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันในสังคม รวมไปถึงการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย เข้าใจกฎเกณฑ์ในสังคม และการเข้าใจผู้อื่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้น

สำเนียง จุลเสริม (2552) ให้ความหมายทักษะทางสังคมว่า ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น โดยอาศัยทักษะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นต้น เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขมีเป้าหมายร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้การทำงานนั้นประสบผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ทักษะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและเกี่ยวข้องกับด้านอารมณ์ ซึ่งทักษะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจะเป็นพฤติกรรมพึงประสงค์ที่ทำให้ทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารหรือการทำงานร่วมกัน การเข้าใจกฎเกณฑ์ในสังคมและการเข้าใจผู้อื่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้นในสังคม และทักษะที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์จะต้องคำนึงถึงตนเองและผู้อื่นเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม

2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

จากการศึกษาความหมายของทักษะทางสังคม พบว่าทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ ที่สามารถทำให้บุคคลอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข โดยมีนักทฤษฎีพัฒนาการได้ให้ทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะทางสังคมเพื่อให้บุคคลในสังคมอยู่ได้อย่างสงบสุข ซึ่งทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมมีดังนี้

1) ทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของ Freud

ทฤษฎีการพัฒนาบุคลิกภาพสามารถใช้อธิบายทักษะทางสังคม (Cartledge 1995) ซึ่งทฤษฎีนี้อธิบายบุคลิกภาพในลักษณะของการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่วัยทารกไปถึงวัยผู้ใหญ่ การพัฒนาในแต่ละวัยถ้าหากเจออุปสรรคจะเกิดภาวะวิกฤติ มีผลทำให้เกิดการชะงัก (Fixation) บุคคลไม่สามารถพัฒนาผ่านขั้นและบรรลุวุฒิภาวะด้านใดด้านหนึ่งหรืออาจมีการหลงเหลือของขั้นติดอยู่จนโตเป็นบางส่วน

ลักษณะทฤษฎีพัฒนาการของ Freud (1974) เชื่อว่าลักษณะบุคลิกภาพด้านนิสัยที่ฝังติดตั้งแต่เด็กจนกระทั่งผู้ใหญ่ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1.1) บุคลิกภาพแบบย้ำคิดย้ำทำ (Compulsive Personality) หมายถึง บุคลิกภาพที่ได้รับอิทธิพลตั้งแต่เด็ก ซึ่งมีศูนย์กลางความพอใจอยู่ที่ส่วนต่างๆ ตามขั้นพัฒนาการมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ มีการพัฒนาการทั้งหมด 5 ขั้นตอน เริ่มต้นจากแรกเกิดจนถึงสิ้นสุดในวัยรุ่น พัฒนาการนี้เรียกว่า “Psychosexual developmental stage” (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2552) ดังต่อไปนี้

ขั้นแรก คือ ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะปาก (Oral Stage) (0 – 2 ปี) เป็นวัยที่มีความพึงพอใจเกิดจากการดูดนมแม่ นมขวด และดูดนิ้ว ในวัยนี้ถ้าเด็กถูกขัดใจในเวลาที่เด็กหิวนม แต่ไม่ได้ดูดนม เด็กจึงเกิดความคับข้องใจ ซึ่งเรียกภาวะนี้ว่า “การติดตรึงอยู่กับที่” (Fixation) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2553) เมื่อโตขึ้นเด็กจะชอบพูดคุย ชอบเคี้ยวหมากฝรั่ง ชอบนินทา หรือชอบสูบบุหรี่

ขั้นที่สอง คือ ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะทวารหนัก (Anal Stage) (2 – 3 ปี) เด็กวัยนี้ได้รับความพึงพอใจทางทวารหนัก หากช่วงเวลานี้พัฒนาไม่สมบูรณ์ เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จะเป็นคนเจ้าระเบียบ จู้จี้พิถีพิถัน รักความสะอาด และเป็นคนประหยัดจนเกินไป (Price, Richard and Lyman 1982)

ขั้นที่สาม คือ ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะเพศปฐุมภูมิ (Phallic Stage) (3 – 5 ปี) เด็กมีความพึงพอใจอยู่ที่อวัยวะสืบพันธุ์ ซึ่งมักจะจับลูกค้ำอวัยวะเพศ หรือเลียนแบบบทบาททางเพศ คือ เด็กเลียนแบบผู้ใหญ่เพศเดียวกัน ที่เด็กรู้สึกรัก ใกล้ชิดสนิทสนม ถ้าพ่อและแม่เป็นต้นแบบของ

เด็ก เด็กจะแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้ เด็กผู้ชายจะติดแม่และเอาอย่างพ่อ สำหรับเด็กผู้หญิงจะติดพ่อและเอาอย่างแม่ นอกเหนือจากการเลียนแบบบทบาททางเพศ เด็กเริ่มรู้จักผู้รักกับเพศตรงข้ามในช่วงเวลานี้เช่นกัน เด็กเริ่มมีการพัฒนาความก้าวร้าว อยากรเป็นตัวของตัวเอง และเริ่มแสวงหาอัตลักษณ์แห่งตน (Self identity)

ขั้นที่สี่ คือ ขั้นแสวงหาความสุขจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Latency stage) (6 – 12 ปี) เป็นระยะที่พัฒนาการส่วนต่างๆ ของร่างกายที่พัฒนาการส่วนต่างๆ ของร่างกายเป็นไปอย่างเชื่องช้า และเป็นระยะที่มีความเก็บกดความต้องการทางเพศหรือความต้องการทางเพศสงบลง (สุรวงศ์ ใคว์ตระกูล, 2553) สำหรับด้านสังคมเด็กเริ่มมีสังคม เริ่มรู้จักการติดต่อสื่อสารกับผู้คนรอบตัวและเพื่อนในวัยเดียวกัน เพื่อนสนิทมักเป็นเพศเดียวกันมากกว่าเพื่อนต่างเพศ และเริ่มรู้จักใช้เหตุผล

ขั้นที่ห้า คือ ขั้นแสวงหาความสุขจากแรงกระตุ้นของทิวติภูมิทางเพศหรือขั้นสนใจเพศตรงข้าม (Genital stage) (12 ปีขึ้นไป) เป็นช่วงที่ทั้งเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงเริ่มโตเต็มวัย เช่น เด็กผู้หญิงมีระดู หน้าอกขยาย รังไข่ผลิตไข่เพื่อสืบพันธุ์ เด็กชายผลิตน้ำอสุจิ เด็กทั้งสองเพศมีความพอใจคบหาสมาคม รักใคร่ผูกพันกับเพื่อนต่างเพศ

1.2) บุคลิกภาพแบบชอบแสดงอำนาจเผด็จการ (Authoritarian Personality) บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบชอบแสดงอำนาจ ชอบเยาะเย้ยถากถางผู้อื่น ชอบทำลายล้าง ลักษณะฝังติดอยู่ เคยถูกเลี้ยงดูแบบบีบบังคับ ควบคุมและมีความไม่พอใจมาก เก็บกดมาตั้งแต่เด็ก จะแสดงออกเมื่อตนเองเป็นอิสระจากพ่อแม่แล้ว

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาบุคลิกภาพของ Freud ได้กล่าวถึงการพัฒนาบุคลิกภาพในแต่ละวัยถ้าหากเจออุปสรรค จะทำให้บุคคลเกิดการชะงัก ซึ่งจะทำให้เกิดการหยุดการพัฒนา ในแต่ละขั้น จะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ บุคลิกภาพแบบย่ำคิดย่ำทำและบุคลิกภาพแบบชอบแสดงอำนาจเผด็จการ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเน้นไปที่บุคลิกภาพแบบย่ำคิดย่ำทำ เนื่องจากมีการแสดงการพัฒนาการตามขั้นตอนอย่างชัดเจน โดยที่จะให้ความสำคัญกับเด็กในวัยอายุระหว่าง 6 ถึง 12 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มมีสังคม เริ่มรู้จักการติดต่อสื่อสารกับผู้คนรอบตัวและเพื่อนในวัยเดียวกัน

2) ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของ Erikson

Erikson (1963) เชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล จะได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อม แต่จะมีอิทธิพลในรูปใดขึ้นอยู่กับโอกาสที่เด็กจะได้รับอิทธิพลมา ในสังคมมีสถาบันต่างๆที่จะช่วยอบรมกล่อมเกล่าบุคคล เช่น โรงเรียน ศาสนา ปรัชญา และวัฒนธรรม ซึ่งลักษณะ

ทฤษฎีพัฒนาการของ Erikson ที่สำคัญ คือ เน้นถึงพัฒนาการตามวุฒิภาวะของเด็ก เพราะเด็กมีอายุมากขึ้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆในสังคม (อุบลรัตน์ เฟิงสถิตย์, 2546) ดังนั้น Erikson จึงแบ่งระยะเวลาของการเจริญเติบโตของคนเราตั้งแต่วัยทารกจนถึงกระทั่งวัยผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ และมีขั้นตอนพัฒนาการทั้งหมด 8 ขั้น ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4: หลักทฤษฎีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของ Erikson

ขั้น	อายุ	พัฒนาการ
1	0 - 1 ½ ปี	ความรู้สึกลัวว้างใจหรือความรู้สึกลัวไม่ไว้วางใจ
2	1 ½ - 3 ปี	ความรู้สึเชื่อมั่นในตนเองหรือสงสัยไม่แน่ใจ
3	3 - 5 ปี	ความคิดริเริ่มหรือความรู้สึกลัวผิด
4	6 - 12 ปี	ความพยายามหรือความรู้สึกลัวด้อย
5	12 - 17 ปี	การเป็นตัวของตัวเองหรือการสับสนในตนเอง
6	17 - 21 ปี	ความรู้สึรักใคร่ใกล้ชิดหรือความรู้สึอ้างว้าง
7	22 - 40 ปี	ความรู้สึรับผิดชอบ เป็นหลักให้ผู้อื่นได้ หรือความเฉื่อยชา
8	40 ปีขึ้นไป	ความมั่นคงทางจิตใจ หรือความรู้สึกลัวท้อแท้หมดหวัง

จากตารางดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล จะได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ศาสนา ปรัชญา หรือวัฒนธรรม โดยเฉพาะครอบครัวจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กพัฒนาการทางสังคมออกมาในแง่ดี เช่น ความรู้สึกไว้วางใจ ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่ม ความพยายาม การเป็นตัวของตัวเอง ความรู้สึกรักใคร่ใกล้ชิด ความรู้สึกรับผิดชอบ และความมั่นคงทางจิตใจ หรืออาจจะพัฒนาออกมาในแง่ลบ โดยเริ่มจากความรู้สึกไม่ไว้วางใจ ความสงสัยไม่แน่ใจ ความรู้สึกผิด ความรู้สึกด้อย การสับสนในตนเอง

ความรู้สึกอ้างว้าง ความเฉื่อยชา และความรู้สึกท้อแท้หมดหวัง ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่ชีวิตของเด็กๆ

ขั้นตอนการพัฒนาทางบุคลิกภาพซึ่งส่งผลต่อทักษะทางสังคมตามทฤษฎีของ Erikson มีดังนี้

วัย 0 - 1 ½ ปี คือ วัยที่เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาในระดับวัยต่อไป ซึ่งเป็นวัยที่มีการพัฒนาการความรู้สึกไว้วางใจหรือความรู้สึกไม่ไว้วางใจ ซึ่งจะมีแม่เป็นปัจจัยที่สำคัญ เด็กจะพัฒนาการความรู้สึกไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจขึ้นอยู่กับแม่ ถ้าเด็กขาดความไว้วางใจจะกลายเป็นคนที่ชอบก้าวร้าว ตีตัวออกจากสิ่งแวดล้อม บางกรณีอาจเป็นโรคจิตที่เรียกว่า Childhood Schizophrenic (สุรางค์ ไคว่ตระกูล, 2553)

วัย 1 ½ - 3 ปี คือ วัยที่สามารถเริ่มพูด เริ่มเดิน และมีการเจริญเติบโตทางร่างกาย เด็กเริ่มที่จะมีอิสระ พึ่งพาตัวเองได้ และมีความอยากรู้อยากเห็น ดังนั้นพ่อแม่ต้องอธิบายให้เด็กเข้าใจว่าสิ่งที่เด็กทำดีหรือไม่ดี โดยพยายามหลีกเลี่ยงการดุเด็กเวลาที่เด็กทำไม่ดี แต่บางครั้งต้องปล่อยให้เด็กมีความอาย และให้เด็กเกิดความสงสัย เพราะจะทำให้เด็กเกิดการพัฒนา และทำให้เด็กเข้าใจสังคมมากขึ้นว่าสิ่งใดทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

วัย 3 - 5 ปี คือ วัยที่เด็กเริ่มมีความริเริ่มอยากทำอะไรด้วยตนเอง การเล่นสำคัญมากสำหรับวัยนี้ เพราะเด็กทดลองทำสิ่งต่างๆ จากการสมมติของต่างๆ เป็นของจริง ชอบเลียนแบบจากผู้ใหญ่ ทั้งด้านการพูดและการกระทำ เด็กจะพัฒนาความคิดค้นสิ่งใหม่ๆ แปลกๆ หรือความรู้สึกผิดบาปซึ่งจะเกิดจากการที่เด็กรู้สึกว่าผู้ใหญ่เข้มงวดกับการกระทำ ไม่เปิดโอกาสให้ได้ซักถามสิ่งที่สนใจอยากรู้อีกว่า การกระทำของเด็กเป็นสิ่งที่ก่อคุณ หรือพูดจาไร้สาระ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กรู้สึกผิดในการที่จะคิดทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง (พรณี ชูทัย เจนจิต, 2545)

วัย 6 - 12 ปี คือ วัยที่เริ่มเข้าเรียน เริ่มต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และเริ่มฝึกหัดอาชีพหรือถ้าอยู่โรงเรียนเด็กวัยนี้มักจะภูมิใจว่าทำอะไรได้ด้วยตนเอง จะรู้สึกขยัน และจะใช้ความพยายามอย่างมาก ดังนั้นผู้ใหญ่ควรสนับสนุนเด็ก เมื่อเด็กใช้ความพยายาม และขยัน เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง สำหรับเด็กบางคนผู้ใหญ่ไม่สนับสนุน ไม่ให้ความสนใจในสิ่งที่เด็กทำ เด็กจะมีความรู้สึกตนเองต่ำต้อยทันที

วัย 12 - 17 ปี คือ วัยรุ่นที่เริ่มหาเอกลักษณ์ของตนเองได้ รู้ว่าตนเองคือใคร ต้องการอะไร มีความเชื่อหรือมีเจตคติอย่างไร รวมไปถึงเป้าหมายอะไรในอนาคต แต่เด็กบางคนไม่สามารถหาเอกลักษณ์ของตนเองได้ จะเกิดความสับสนในบทบาทของตน

วัย 17 – 21 ปี คือ วัยผู้ใหญ่ระยะต้นเริ่มค้นหาตัวเองเจอ พร้อมทั้งจะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในฐานะเพื่อนสนิทที่จะสามารถรับฟังได้ทุกเรื่อง สามารถแบ่งปันประสบการณ์ที่ตนเองมี และมีความคิดตั้งตนเป็นหลักฐานหรือคิดสนใจที่จะแต่งงานมีบ้านเป็นของตนเอง วัยนี้ไม่ได้เน้นแต่ความสัมพันธ์ประเภทแต่งงาน แต่รวมไปถึงการมีความใกล้ชิดผูกพันกับเพื่อนเพศเดียวกันก็เป็นสิ่งที่สำคัญ สำหรับบางคนที่ไม่ต้องการใกล้ชิดกับใคร ชอบมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับคนอื่น จะนำไปสู่การต้องแยกตัวอยู่ตามลำพัง

วัย 22 – 40 ปี คือ วัยกลางคนที่สร้างประโยชน์ให้กับสังคม หรือบุคคลที่แต่งงานก็จะสอนลูกหลาน ครูก็สอนลูกศิษย์ เจ้านายก็สอนลูกน้อง หรือช่วยทำงานทางด้านศาสนา เพื่อที่จะปลูกฝังให้คนรุ่นหลังเป็นคนดีต่อไป สำหรับบางคนสนใจแต่ตนเอง เป็นคนที่ไม่ไ้วางใจคนอื่น ทำให้ตนเองเหนื่อยหน่ายชีวิต และรู้สึกท้อถอย

วัย 40 ปีขึ้นไป คือ วัยที่เป็นระยะบั้นปลายชีวิต เป็นผลรวมของวัย 7 วัยที่ผ่านมา ถ้าบุคคลที่ผ่านขั้นตอนของพัฒนาการมาด้วยดีจะเกิดความพึงพอใจในชีวิต รู้จักใช้ชีวิตให้เกิดความสุข ความสงบ แต่สำหรับผู้อาวุโสบางคนมีการผ่านขั้นตอนทั้ง 7 วัยมาไม่ค่อยดี จะทำให้ผู้อาวุโสรู้สึกหมดหวัง และไม่สามารถยอมรับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองได้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของ Erikson จะเน้นพัฒนาการตามวุฒิภาวะของเด็ก เพราะเด็กมีอายุมากขึ้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆในสังคม โดยเฉพาะช่วงอายุ 6-12 ปี คือ วัยที่เริ่มเข้าเรียน เด็กในวัยนี้เริ่มจะต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นหรือถ้าอยู่ในโรงเรียนเด็กวัยนี้มักจะภูมิใจว่าทำอะไรได้ด้วยตัวเอง

3) สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

จากการศึกษาทฤษฎีของ Freud และ Erikson พบว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กในช่วงวัย 6-12 ปี ซึ่งได้สอดคล้องกับการพัฒนาการด้านสังคมในตารางที่ 1 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสรุปทฤษฎีของนักจิตวิทยาทั้งสองท่านที่เกี่ยวข้องทักษะทางสังคมและได้นำเสนอตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5: ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

รายการ	ทฤษฎีของ Freud	ทฤษฎีของ Erikson
ความเกี่ยวข้องกันกับทักษะทางสังคม	จะเกี่ยวข้องกันกับบุคลิกภาพในลักษณะของการเจริญเติบโต	จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล จะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม
พัฒนาการของทักษะทางสังคม	จะเริ่มการพัฒนาดังแต่่วัยทารกจนถึงวัยผู้สูงอายุ แต่สำหรับการพัฒนาทักษะทางสังคมควรเริ่มจากขั้นแสวงหาความสุขจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว (อายุ 6-12 ปี)	จะเริ่มการพัฒนาดังแต่่วัยทารกจนถึงวัยผู้สูงอายุ แต่สำหรับการพัฒนาทักษะทางสังคมวัยที่เริ่มเข้าเรียน คือ วัยที่เริ่มตั้งแต่อายุ 6-12 ปี
ความสำคัญของทักษะทางสังคม	ทำให้เด็กรู้จักการติดต่อสื่อสารกับผู้คนรอบตัวและเพื่อนในวัยเดียวกัน	เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและเริ่มช่วยเหลือตัวเอง รวมไปถึงจะใช้ความพยายามในการทำสิ่งที่ตนเองทำ เพื่อสร้างความภูมิใจให้แก่ตนเอง

จากตารางที่ 4 สามารถสรุปได้ว่าทักษะทางสังคมจะมีความเกี่ยวข้องกันกับบุคลิกภาพซึ่งจะพัฒนาทักษะทางสังคมดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการพัฒนาบุคลิกภาพตั้งแต่วัยทารกจนถึงผู้สูงอายุ ถ้ามีการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีมาตั้งแต่วัยทารก ก็จะมีส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย และช่วงที่สำคัญในการพัฒนาทักษะทางสังคมควรอยู่ในช่วงอายุ 6 ถึง 12 ปี เนื่องจากเป็นวัยที่เด็กมีพัฒนาการทักษะทางสังคม เด็กเริ่มรู้จักการติดต่อสื่อสารกับผู้คนรอบข้างและเพื่อนในวัยเดียวกัน เด็กเริ่มต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและเริ่มช่วยเหลือตัวเอง รวมไปถึงจะใช้ความพยายามในการทำสิ่งที่ตนเองทำ เพื่อสร้างความภูมิใจให้แก่ตนเอง

และจากตารางสรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมและขอเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ตามหัวข้อที่ 2.3, 2.4, 2.5 และ 2.6 ดังต่อไปนี้

2.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

จากการศึกษาความหมาย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม และความสำคัญของทักษะทางสังคม พบว่าทักษะทางสังคมเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับสังคม เนื่องจากสามารถทำให้สังคม

อยู่ได้อย่างสงบสุข และทำให้บุคคลในสังคมมีปฏิสัมพันธ์กันจนเกิดเป็นสังคม ซึ่งองค์ประกอบของทักษะทางสังคมทางผู้วิจัยจะยึดหลักตามพัฒนาการทางสังคมของวัยเด็กตอนกลาง ดังนี้

พัฒนาการทางสังคมของวัยเด็กตอนกลางสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ชอบทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเป็นทีม เช่นการ खेल เล่นกีฬาเป็นทีม และสนใจสังคมและคนรอบข้าง นอกเหนือจากนั้นเด็กในวัยนี้ชอบความเป็นอิสระ เริ่มรู้จักการให้การรับ ชอบเล่นบทบาทสมมติ และเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆจากเพื่อนหรือจากผู้อื่น

สำหรับองค์ประกอบของทักษะทางสังคมจากนักวิชาการและนักวิจัยสามารถรวบรวมได้ดังนี้

Riggio (1986) ได้แบ่งทักษะทางสังคมออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1) การแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional Expressivity) หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นโดยไม่ใช้ถ้อยคำ การสื่อความหมายทางอารมณ์ และภาษาท่าทาง โดยรวมถึงการแสดงเจตคติ ความรู้สึก และพฤติกรรมระหว่างบุคคลโดยไม่ใช้ถ้อยคำ

2) ความไวในการรับรู้อารมณ์บุคคลอื่น (Emotional Sensitivity) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจ ตลอดจนสามารถตีความหมายการแสดงออกทางอารมณ์ และภาษาท่าทางของผู้อื่น โดยที่ผู้อื่นนั้นไม่ต้องใช้ถ้อยคำแสดงออกมา

3) การควบคุมทางอารมณ์ของตนเอง (Emotional Control) หมายถึง ความสามารถในการกำกับ ระงับถอยหลัง และปรับอารมณ์ของตนเองได้

4) การแสดงออกทางสังคม (Social Expressivity) หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยใช้ถ้อยคำ เป็นการสื่อความหมายโดยใช้ภาษาพูดในการเข้าร่วมสนทนา และอภิปรายกับผู้อื่น

5) ความไวในการรับรู้ทางสังคม (Social Sensitivity) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจ ตลอดจนสามารถตีความหมายจากการติดต่อสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำของบุคคลอื่นได้

6) การควบคุมทางสังคม (Social Control) หมายถึง ความสามารถในการแสดงบทบาททางสังคมอย่างเหมาะสม มีทักษะในการแสดงตนและสามารถควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกของตนเอง

Westwood (1997) อธิบายองค์ประกอบของทักษะทางสังคมที่จำเป็น คือ เมื่อสนทนาควรจะสบตากับคู่สนทนาอย่างเหมาะสม และควรสังเกตคู่สนทนาว่าคู่สนทนามีการรับรู้ หรือการแสดงอารมณ์ทางสีหน้าอย่างไร การใช้น้ำเสียงในการพูด ไม่ควรดังหรือค่อยจนเกินไป การรู้จักแสดงความยินดีกับผู้อื่น การรู้จักสนทนากับผู้อื่น แสดงความรู้สึก ถาม ฟัง แสดงความสนใจ และมี

การตอบสนองต่อคำถาม การยื่นในระยะเวลาที่เหมาะสมกับคู่สนทนา และไม่ควรสัมผัสกับคู่สนทนาแบบไม่เหมาะสม การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การเล่นตามกฎกติกา การรู้จักแบ่งปัน การช่วยเหลือกัน การรู้จักผลัดเปลี่ยน การประนีประนอม การแสดงความยินดีกับผู้อื่น รู้จักขอโทษและขอบคุณ การตั้งใจฟังเมื่อสนทนากับเพื่อนหรือผู้อื่น สามารถควบคุมความโกรธ ความก้าวร้าว ความขัดแย้งในใจ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา แต่งกายสะอาด และมีสุขภาพอนามัยดี

Goleman (1998) กล่าวว่าไว้ว่าองค์ประกอบทักษะทางสังคมมี 8 ด้าน ดังนี้

- 1) การโน้มน้าว (Influence) มีอิทธิพลที่จะสามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม
- 2) การสื่อสารที่ดี (Communication) เปิดใจกว้างในการรับฟังและสื่อสารได้ตอบด้วยความชัดเจนและน่าเชื่อถือ
- 3) มีความเป็นผู้นำ (Leadership) สามารถผลักดันและชักนำบุคคลและกลุ่มคนได้ดี
- 4) กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Catalyst) มีความคิดริเริ่มและเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ได้ดี
- 5) การจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) มีความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้ง หาทางยุติไม่เข้าใจกัน
- 6) การสร้างความสัมพันธ์ (Building Bonds) เสริมสร้างความสัมพันธ์ให้กลมเกลียวช่วยเหลือและสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์
- 7) การร่วมมือร่วมใจกัน (Collaboration and Cooperation) การช่วยเหลือและร่วมมือโดยการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน
- 8) ความสามารถในการทำงานเป็นทีม (Team Capabilities) การสร้างพลังร่วมของกลุ่มในการปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของกลุ่ม

Grandin (2000) กล่าวว่าไว้ว่าทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ การรอคอย การผลัดกัน การเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนหัวข้อสนทนา การสิ้นสุด การเริ่มต้น ความยืดหยุ่น และความเจียม

สุชุมล เกษมสุข (2535) กล่าวว่าไว้ว่าทักษะทางสังคมที่ควรมุ่งเน้นให้เกิดแก่เด็กในระดับประถมศึกษา หรือวัยเด็กตอนกลาง มีทั้งหมด 5 ด้าน คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะทางการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหา

อรพรรณ พรสีมา (2540) กล่าวว่าไว้ว่าองค์ประกอบของทักษะทางสังคม เพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่เด็ก มีดังนี้

1) ทักษะการติดต่อสื่อสารและมนุษย์สัมพันธ์ ประกอบด้วย การสื่อสารที่ถูกต้องและเที่ยงตรง การใช้ภาษาที่สุภาพ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การให้กำลังใจในการทำงาน ร่วมกันด้วยคำพูด หรือแสดงความสนใจ

2) ทักษะการอยู่ร่วมกันและการทำงานเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย การให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อทุกคนเท่าเทียมกัน สามารถหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง การชี้แนะการทำงานกลุ่ม และการเป็นผู้นำที่ดี

3) การรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จด้วยดี ดูแลเพื่อน ๆ ให้ปฏิบัติตามหน้าที่ การรักษากฎเกณฑ์ในการทำงาน และการรักษาเวลา

เทียมใจ พิมพ์วงค์ (2541) กล่าวไว้ว่าทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1) ทักษะการทำงานกลุ่ม หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่นและเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องให้ความร่วมมือ กล้าที่จะคิด กล้าที่จะทำ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและส่วนรวม

2) ทักษะการแสวงหาความรู้ หมายถึง ความสามารถในการได้มาของข้อมูล ความรู้ แหล่งสารสนเทศต่างๆ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้

3) ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการติดต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการรับรู้เรื่องราวที่มีความหมายร่วมกันและการตอบสนองร่วมกัน

4) ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการแก้สถานการณ์ต่างๆ โดยใช้ ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ที่เคยเจอมาแก้ปัญหา

เสาวภา สุขเฉลิมชัย (2550) กล่าวไว้ว่าทักษะพื้นฐานทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับคนในสังคมได้แก่ การเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม การมีมารยาทในสังคม การสบตากับคู่สนทนาอย่างเหมาะสม การใช้ระดับน้ำเสียงในการพูดอย่างเหมาะสม การรู้จักรอคอย การผลัดกัน การแบ่งปัน รู้จักแสดงความยินดีกับผู้อื่น และการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของทักษะทางสังคมที่จะพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออกทีสต์คือมีอยู่ 3 องค์ประกอบสำคัญซึ่งได้ยึดตามพัฒนาการทางสังคมของเด็กทั่วไปในวัยเด็กตอนกลาง และองค์ประกอบที่สำคัญของทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมและนำมาใช้ใน งานวิจัยครั้งนี้ ทักษะแรก คือ การปรับตัวเข้ากับเพื่อน คือ พฤติกรรมไปไหนกับเพื่อนได้และไม่นั่งแยกกับเพื่อน ทักษะที่สอง คือ การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม คือ พฤติกรรมที่แสดงบทบาททางสังคมอย่างเหมาะสมมีทักษะในการแสดงตนและสามารถควบคุมพฤติกรรม

การแสดงออกของตนเอง และทักษะที่สาม คือ การใส่ใจใจคนรอบข้าง คือ พฤติกรรมที่จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.4 ความสำคัญของทักษะทางสังคม

จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม พบว่าทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญ เพราะ ทำให้ทุกคนมีสังคม รู้จักการปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร และสามารถทำให้ทุกคนอยู่ด้วยกันได้อย่างสงบสุขในสังคมของตนเอง จะเห็นได้ว่าทักษะทางสังคมมีความสำคัญมากในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ผู้วิจัยจึงรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานราชการ นักวิชาการและนักวิจัยที่กล่าวถึงความสำคัญของทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

Cook (1996) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมให้เพิ่มขึ้นในทางที่ดีและประสบความสำเร็จให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องกระทำตั้งแต่เริ่มแรก เพราะทักษะทางสังคมจะช่วยให้เด็กมีพื้นฐานอารมณ์ที่ดี สามารถพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมถึงยังช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา การสื่อความหมาย และยังช่วยให้เด็กพิเศษสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหมือนกับเด็กทั่วไป

สุขุมล เกษมสุข (2535, อ้างถึงใน บุญล้อม ด้วงวิเศษ, 2550) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1) ความสำคัญทางด้านส่วนบุคคล ช่วยให้บุคคลดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ยิ่งสังคมมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ทักษะทางสังคมก็ยิ่งจำเป็นมาก เนื่องจาก การปฏิสัมพันธ์ หรือการสื่อความหมายทำงานร่วมกัน จะสามารถทำให้บุคคลในสังคมแก้ปัญหา และสามารถปรับตัวได้กับทุกสภาพแวดล้อม

2) ความสำคัญทางด้านสังคม สังคมใดมีสมาชิกที่มีทักษะความรู้ รู้จักการเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสังคมที่ตนอยู่ สังคมนั้นย่อมเป็นที่สงบสุข มีความมั่นคงในสังคม แต่ถ้าสังคมใดมีลักษณะตรงกันข้าม สังคมนั้นจะไม่เป็นสังคม มีปัญหา ไม่สงบสุข และมีความเสื่อม

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้พื้นฐานทักษะอาชีพ ทักษะการแก้ปัญหาพัฒนาชีวิต และทักษะทางสังคมเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสามารถ เรียกว่า ทักษะชีวิต (Life Skills) ที่ทุกคนต้องมี ต้องเรียนรู้ และเรียนรู้อยู่ทุกขณะของชีวิต

พวงเพชร พวงศรีสิทธิ์ (2546) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่บุคคลจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบัน และอนาคต และเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมให้เกิดความเข้มแข็ง เจริญมั่นคง

ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2548) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็ก และส่งผลต่อตัวเด็กในทุกๆด้าน คือ ด้านจิตใจ สังคม การเรียน การปรับตัว ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

สำเนียง จุลเสริม (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ เพราะมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน ประเทศ ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดำรงชีวิต และทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ ทักษะทางสังคมจะช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเมื่อบุคคลในสังคมสามารถดำรงชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข ก็จะทำให้สังคมนั้นเป็นสังคมที่น่าอยู่สงบสุข

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมมีความจำเป็นมากสำหรับเด็ก ไม่ใช่เพียงแค่เด็กทั่วไป แต่ยังรวมไปถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่ผู้เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการฝึกทักษะทางสังคม เพราะทักษะทางสังคมทำให้คนสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ยิ่งถ้าฝึกกับเด็กจะทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ และยังสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆได้เป็นอย่างดี

2.5 ขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคม

จากการศึกษาความหมาย ทฤษฎี องค์ประกอบ และความสำคัญของทักษะทางสังคม พบว่าทักษะทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมอยู่อย่างสงบสุข ซึ่งสังคมใดมีคนที่มีจักทักษะทางสังคมเป็นอย่างดีสังคมนั้นก็จะอยู่อย่างสงบ ดังนั้นจึงมีนักวิจัยได้ให้ความสนใจวิธีฝึกทักษะทางสังคม ดังนี้

Westwood (1997) แบ่งขั้นตอนการสอนทักษะทางสังคมเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1) ระบุทักษะที่จะสอนนักเรียน โดยพิจารณาจาก ทักษะทางสังคมที่สำคัญที่จะช่วยเหลือเด็กให้เกิดทักษะ การสอนอาจจะใช้ วิดีโอ รูปภาพ การ์ตูน นูนกระบอก หรือชี้ให้นักเรียนเห็นกิจกรรมที่เพื่อนทำ

2) การแสดงทักษะให้นักเรียนเห็น โดยแสดงทีละขั้นตอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้น

3) การเลียนแบบ และการฝึกซ้อม ให้นักเรียนเลียนแบบตามครู หรือเพื่อน

4) การประเมินผล การประเมินผลถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นการป้อนข้อมูลกลับไปให้แก่เด็กโดยตรง ซึ่งการประเมินควรให้คำพูดที่ว่า “พยายามอีกครั้งหนึ่ง” หรือ “ดีขึ้นแล้วนะ”

5) จำลองสถานการณ์จริงเพื่อให้เด็กได้ใช้ทักษะ อาจจะเป็นกลุ่ม หรือเป็นคู่

6) ให้แรงเสริมเป็นครั้งเป็นคราว โดยใช้วิธีการชม เพราะเป็นแรงเสริมทางสังคมที่ทำให้นักเรียนเป็นที่ยอมรับ และมีความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อน

สุขุมาล เกษมสุข (2535) แบ่งขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคมเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นจูงใจ การจูงใจช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญของทักษะนั้นๆ ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิต ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างไร

2) ขั้นฝึก หมายถึง นักเรียนต้องฝึกทักษะต่างๆ ด้วยตนเองโดยการลงมือทำ และต้องทำให้ถูกวิธี และถูกขั้นตอน ซึ่งควรที่จะฝึกเป็นประจำวัน และทุกวันเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคม

3) ขั้นประเมิน เป็นการช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะให้ได้ผลดี และควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง เพื่อปรับปรุงให้การฝึกได้ผลดีขึ้น

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคมจะเริ่มจากการระบุทักษะทางสังคมที่จะสอนเด็ก โดยการสอนและสร้างแรงจูงใจให้เด็กเห็นถึงคุณค่าของทักษะทางสังคม โดยเริ่มจากผู้สอนต้องแสดงทักษะทางสังคมให้แก่เด็กก่อน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้แล้วนำไปเลียนแบบ และเมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ควรให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะอย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดสถานการณ์เพื่อให้เด็กได้ใช้ทักษะทางสังคมที่ตนเองได้เรียนรู้มา แล้วผู้สอนจะทำหน้าที่ประเมินผล

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมในประเทศไทย

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (อายุ 7-8 ปี) จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ระยะเวลาในการวิจัย 6 สัปดาห์ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนทักษะทางสังคมในด้านการเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การแสดงออกและการแก้ปัญหาในกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน แต่มีมารยาทในสังคม

การแสดงความรักนิยตชอบและมีลักษณะความเป็นผู้นำ การช่วยเหลือผู้อื่น สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หรรษา แก้วพูลปรกรณ์ (2541) ได้ศึกษาผลการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคม ที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษาอาชีวศึกษาชั้นปีที่ 2 ช่วงอุตสาหกรรม (อายุ 15-18 ปี) รูปแบบการวิจัย คือ การทดลองแบบ ABA Control Group Design ใช้ระยะเวลา ทั้งหมด 14 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำเนียง จุลเสริม (2552) ได้ศึกษาการใช้การทดลองแบบอนุกรมเวลาเพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 72 คน ซึ่งกำลังศึกษาภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ มีทั้งหมด 5 ฉบับ และแบบวัดทักษะทางสังคม(การแสดงออกทางอารมณ์ ความไวในการรับรู้อารมณ์ของบุคคลอื่น การควบคุมทางอารมณ์ของตนเอง การแสดงออกทางสังคม การควบคุมทางสังคม การโน้มน้าว มีความเป็นผู้นำ การร่วมมือร่วมใจกัน ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และทักษะการแก้ปัญหา) มีทั้งหมด 5 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยเทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมมีพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และพัฒนาการทักษะทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น 46.389 ในขณะที่นักเรียนกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น 28.229 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น 21.991 ในขณะที่นักเรียนกลุ่มควบคุมมีการพัฒนาการทักษะทางสังคมลดลง 3.841

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมในต่างประเทศ

Herbert และ Marlene (1984) ได้ศึกษาโครงสร้างของความฉลาดทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นลูกจ้างในโรงพยาบาลจิต จำนวน 186 คน ผลการศึกษาพบว่าสามารถวัดความฉลาดทางสังคมได้ 5 องค์ประกอบ คือ ความสนใจทางสังคม ทักษะทางสังคม ทักษะการแสดงความรู้สึก การแสดงออกทางอารมณ์ และความวิตกกังวลทางสังคม จากการวิเคราะห์ถดถอยพบว่า ความสนใจทางสังคมและการแสดงออกทางอารมณ์เป็นสิ่งที่สำคัญอันดับแรกที่ทำให้เกิด

ภาวะที่สมบูรณทางสังคม มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางระหว่างความสนใจทางสังคม การแสดงออกทางอารมณ์และความวิตกกังวลทางสังคม และมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางเช่นกัน ระหว่างเพศชาย เพศหญิง และบุคคลที่มีลักษณะเบี่ยงเบนทางเพศ

Tolmie (2009) ได้ศึกษาผลทางสังคมของการเรียนรู้แบบร่วมมือในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิสูจน์ความขัดแย้งของการร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ในห้องเรียนให้ดีขึ้น และมากกว่านั้น การวิจัยครั้งนี้วัดผลกระทบจากการทำงานและการเล่นในการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีการวัดก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 575 คน อายุระหว่าง 9 – 12 ปี วิเคราะห์ในอายุเดียวกัน และคละอายุ และวิเคราะห์ระหว่างโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนชนบท การเก็บข้อมูล เก็บจากปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนละครุเกี่ยวกับการทำงาน กลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน เปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการทั้งสองกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ในการทำงานกลุ่ม และผลที่ได้จากการฝึกทักษะทางทำงานกลุ่มดีขึ้น เมื่อเกิดความตึงเครียดจะจัดให้มีการสนทนา และได้ผลที่น่าพอใจเกี่ยวกับการเล่นในขณะเรียนรู้แบบร่วมมือ

Çetin และ Avcioglu (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการฝึกทักษะทางสังคม โดยใช้เทคนิคการฉายหนังให้แก่นักเรียนวัยเด็กตอนกลางอายุ 7-12 ปีจำนวน 8 คน แบ่งเป็นนักเรียนผู้หญิง 5 คน และนักเรียนผู้ชาย 8 คนที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา ซึ่งใช้การวิจัยแบบมีกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีเกณฑ์คัดกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนมีความสามารถในทักษะพื้นฐาน เช่นความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และกล้ามเนื้อมัดใหญ่ หรือเข้าใจคำสั่งประมาณ 2-3 คำ และรู้จักกฎของการเล่นเกม สำหรับอีกเกณฑ์ คือ นักเรียนที่ไม่สามารถแสดงทักษะทางสังคมได้ ผลการวิจัยพบว่าการใช้เทคนิคการฉายหนังมีประสิทธิภาพในการสร้างทักษะทางสังคมในแก่นักเรียน

สรุปได้ว่า ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมในประเทศไทย ซึ่งอยู่ในระหว่างปี 2536 ถึง ปี 2552 (ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์, 2536; สำเนียง จุลเสริม, 2552; หรรษา แก้วพุดปรกรณ์, 2541) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมในต่างประเทศซึ่งอยู่ในระหว่างปี 1984 ถึง ปี 2010 (Çetin และ Avcioglu, 2010; Herbert และ Marlone, 1984; Ogilvie, 2011; Tolmie, 2009) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 : ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	ผลในการวิจัย
Herbert และ Marlene	1984	การวิเคราะห์ ความถดถอย	แบบวัดความ ฉลาดทางสังคม	ทักษะการแสดง ความรู้สึก การแสดงออกทาง อารมณ์ และความ วิตกกังวลทางสังคม	ลูกจ้างในโรงพยาบาลจิต จำนวน 186 คน	เกิดภาวะสมบูรณ ทางสังคม มีความสัมพันธ์ กันในระดับปานกลาง ระหว่างความสนใจทาง สังคม
Tolmie	2009	การวิเคราะห์ ความแปรปรวน	การเรียนรู้แบบ ร่วมมือ	ความสัมพันธ์ใน ห้องเรียน	เด็กอายุระหว่าง 9 – 12 ปี จำนวน 575 คน	ความสัมพันธ์ในการทำงาน กลุ่มและผลที่ได้จากการ ฝึกทักษะทำงานกลุ่มดีขึ้น

ตารางที่ 6: ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	ผลในการวิจัย
Çetin และ Avcioglu	2010	กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	ใช้เทคนิคการฉาย หนัง	ทักษะทางสังคม	นักเรียนจำนวน 13 คน ความบกพร่องด้าน สติปัญญาระดับวัยเด็ก ตอนกลางอายุ 7-12 ปี	การใช้เทคนิคการฉาย หนังมีประสิทธิภาพใน การสร้างทักษะทางสังคม ให้แก่นักเรียน
ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์	2536	กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	การละเล่น พื้นบ้านของไทย	การอยู่เป็นกลุ่ม	นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 จำนวน 40 คน	มีคะแนนทักษะทางสังคม ในด้านการเคารพต่อ ระเบียบวินัยของตนเอง และกลุ่ม การมีส่วนร่วม ในการทำงานกลุ่ม

ตารางที่ 6: ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	ผลในการวิจัย
หรรษา แก้วพูลปกรณ์	2541	กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	การฝึกทักษะ ควบคุมความ โกรธและทักษะ ทางสังคม	ควบคุมความโกรธ และทักษะทาง สังคม	นักศึกษาอาชีวศึกษา	นักศึกษาที่ได้รับการฝึก ควบคุมความโกรธและ ทักษะทางสังคมมีค่าเฉลี่ย คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว น้อยกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับ การฝึกอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05
สำเนียง จุลเสริม	2552	กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	การทดลองแบบ อนุกรมเวลา	ทักษะทางสังคม	นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จำนวน 72 คน	นักเรียนกลุ่มทดลองมีการ พัฒนาการทักษะทางสังคม เพิ่มขึ้น 21.991

จากตารางงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมในต่างประเทศและในประเทศไทยสรุปได้ว่า การฝึกทักษะทางสังคมไม่จำเป็นต้องใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Çetin and Avcioglu, 2010) แต่สามารถวิจัยได้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลธรรมดา เช่น นักศึกษาอาชีวศึกษา (หรรษา แก้วพูลปกรณ์, 2541) ลูกจ้างในโรงพยาบาลจิต (Herbert and Marlone, 1984) หรือเด็กทั่วไปซึ่งอยู่ในวัยเด็กตอนกลาง (Tolmie, 2009; ปัทมาวดี บุญยส์สวัสดิ์, 2536; สำเนียง จุลเสริม, 2552) เนื่องจากวัยนี้เป็นวัยที่เริ่มมีการพัฒนาทักษะทางสังคมมากกว่าวัยอื่น โดยการวิจัยจะเน้นไปด้านพฤติกรรม เช่น การเคารพกฎเกณฑ์ในสังคม การเคารพต่อระเบียบวินัย หรือเน้นไปด้านการปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การแสดงออกและการแก้ปัญหา (Çetin and Avcioglu, 2010; ปัทมาวดี บุญยส์สวัสดิ์, 2536) นอกเหนือจากการวิจัยที่เน้นไปด้านพฤติกรรม ยังมีงานวิจัยบางงานที่เน้นไปด้านอารมณ์ (สำเนียง จุลเสริม, 2552) เช่น การควบคุมความโกรธ การไวในการรับรู้อารมณ์ของบุคคลอื่นหรือการแสดงออกทางอารมณ์ วิธีที่จะช่วยเพิ่มหรือลดพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม มีดังนี้ ในด้านพฤติกรรม จะใช้เทคนิคการฉายหนัง (Çetin and Avcioglu, 2010) การละเล่นพื้นบ้านของไทย (ปัทมาวดี บุญยส์สวัสดิ์, 2536) และในด้านอารมณ์ จะใช้วิธีการฝึกควบคุมอารมณ์หรือการใช้แบบวัดทักษะทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ หลังจากการใช้เครื่องมือเหล่านี้ในการเพิ่มทักษะทางสังคมและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ สำหรับรูปแบบในการวิจัย คือ การวิจัยแบบ Group Design มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยคือ เครื่องมือเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการช่วยให้กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์หรือด้านพฤติกรรมสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้และสามารถแก้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้เช่นกัน

จากข้อสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมที่ผ่านมา ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมหาดังกล่าว ซึ่งได้นำเสนอรายละเอียดในตอนต่อไป

ตอนที่ 3 โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

3.1 ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

เทคนิค Social Stories เป็นเทคนิคที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1991 ผู้คิดค้น คือ Carol Gray มีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้เด็กออทิสติกมีทักษะทางสังคม ซึ่งเทคนิค Social Stories หมายถึง เรื่องสั้นที่เป็นการบรรยายสถานการณ์จริงหรือพฤติกรรมที่ซับซ้อน สับสน หรือเป็นปัญหาของเด็กออทิสติกแต่ละคน เทคนิคนี้จึงถือว่าเป็นการฝึกทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกผ่านรูปแบบเรื่องราวที่ง่าย ๆ โดยการใช้ภาพถ่ายและมีเนื้อหากำกับได้ภาพ ซึ่งจะประกอบไปด้วยประโยค 6 ลักษณะ คือ ประโยคพรรณนา ประโยคมุมมอง ประโยคชี้แนะ ประโยคควบคุม ประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน และประโยคยืนยัน (Karkhaneh et al., 2010; Kuoch and Mirenda, 2003; Scattone, 2008; Schneider and Goldstein, 2010; Simpson, 2005)

3.2 ส่วนประกอบของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

จากการศึกษาความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย พบว่าเทคนิคนี้อยู่บนพื้นฐานสถานการณ์จริงทางสังคม ซึ่งจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เนื้อหาและรูปภาพ

ส่วนแรก คือ เนื้อหา ประกอบด้วยประโยค 6 ลักษณะ คือ

- 1) ประโยคพรรณนา (Descriptive Sentences) ประโยคอธิบายสถานการณ์ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และทำไม
- 2) ประโยคมุมมอง (Perspective Sentences) ประโยคอธิบายความรู้สึกหรือความคิดของผู้อื่น
- 3) ประโยคชี้แนะ (Directive Sentences) ประโยคที่จะแนะนำเด็กว่าควรทำอย่างไร พูดอย่างไรในสถานการณ์นั้นๆ โดยการใช้ประโยคที่ขึ้นต้น “ฉันจะพยายาม” จะเป็นการกระตุ้นที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้ประโยคที่ว่า “ฉันสามารถทำ” หรือ “ฉันจะทำ”
- 4) ประโยคควบคุม (Control Sentences) ประโยคที่ใช้เพื่อกระตุ้นและประยุกต์ใช้กับข้อมูล
- 5) ประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน (Cooperative Sentences) ประโยคที่ผู้อื่นจะปฏิบัติกับเด็ก

6) ประโยคยืนยัน (Affirmative Sentences) ประโยคที่จะเน้นถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นสิ่งที่สำคัญ

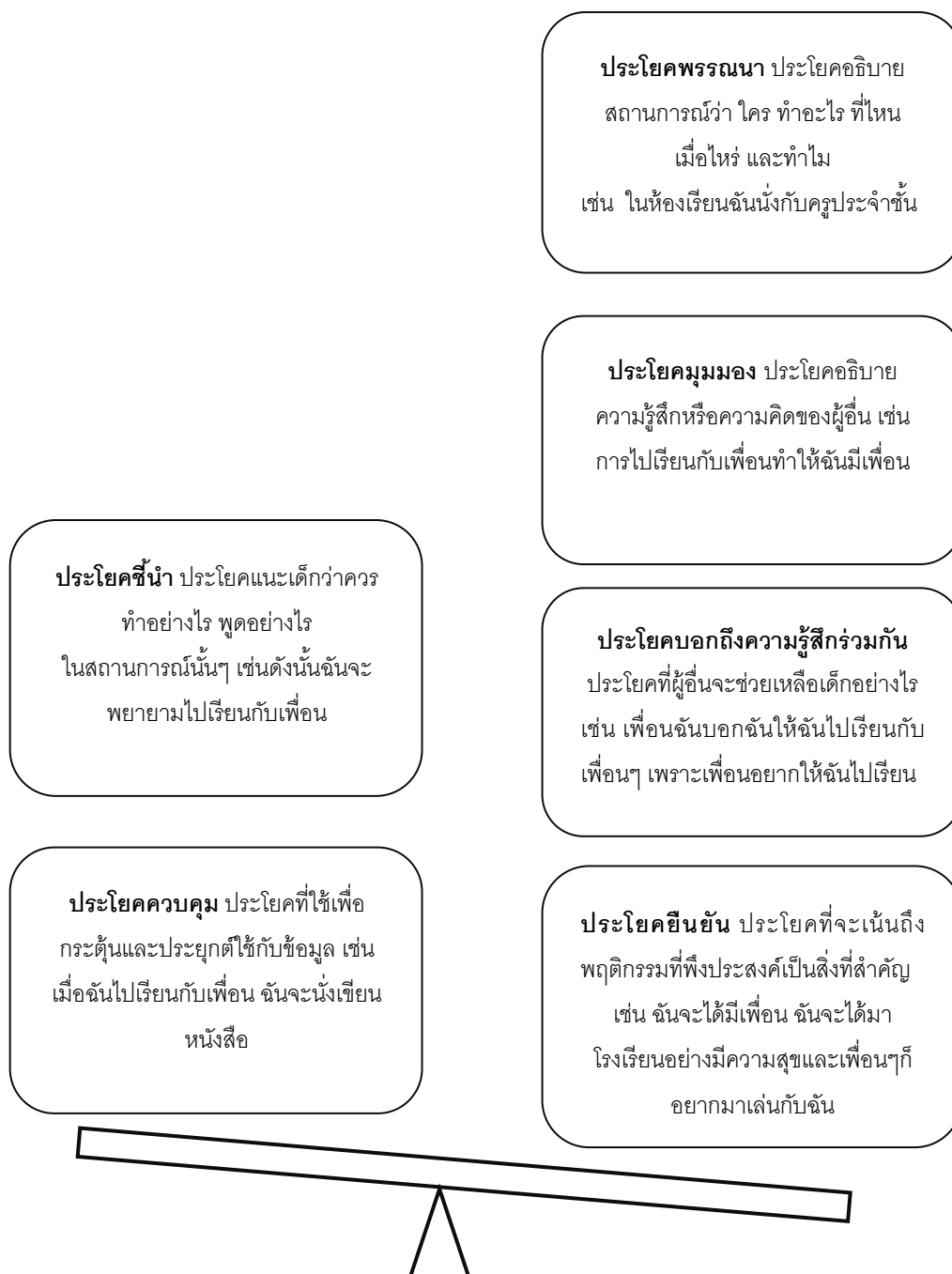
ตารางที่ 7 ตัวอย่างเนื้อหาเทคนิค Social Stories

ประเภทของประโยค	เนื้อหา
ประโยคพรรณนา (Descriptive Sentences)	ในห้องเรียนฉันนั่งกับครูประจำชั้น
ประโยคพรรณนา (Descriptive Sentences)	ส่วนเพื่อนๆจะเดินไปตามห้องเรียนเพื่อน เรียนหนังสือ
ประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน (Cooperative Sentences)	เพื่อนฉันบอกฉันให้ฉันไปเรียนกับเพื่อนๆ เพราะ เพื่อนอยากให้ฉันไปเรียน
ประโยคชี้แนะ (Directive Sentences)	ดังนั้นฉันจะพยายามไปเรียนกับเพื่อน
ประโยคมุมมอง (Perspective Sentences)	การไปเรียนกับเพื่อนทำให้ฉันมีเพื่อน
ประโยคควบคุม (Control Sentences)	เมื่อฉันไปเรียนกับเพื่อน ฉันจะนั่งเขียนหนังสือ
ประโยคยืนยัน (Affirmative Sentences)	ฉันจะได้มีเพื่อน ฉันจะได้มาโรงเรียนอย่างมี ความสุขและเพื่อนๆก็อยากมาเล่นกับฉัน

Gray (2004) กล่าวว่า เนื้อหาเทคนิค Social Stories แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ส่วนพรรณนา (Describe) ประกอบด้วย ประโยคพรรณนา (Descriptive Sentences) ประโยคมุมมอง (Perspective Sentences) ประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน (Cooperative Sentences) และประโยคยืนยัน (Affirmative Sentences) และ (2) ส่วนชี้แนะ (Direct) ประกอบด้วย ประโยคชี้แนะ (Directive Sentences) และประโยคควบคุม (Control Sentences) ซึ่งเนื้อหาส่วนพรรณนา จะมีความสำคัญมากกว่าเนื้อหาส่วนชี้แนะ ผู้วิจัยสรุปลักษณะเนื้อหาของเทคนิค Social Stories ดังในภาพที่ 1

ส่วนชี้นำ

ส่วนพรรณนา

ภาพที่ 1 ลักษณะของเนื้อหาเทคนิค Social Stories

จากรูปสามารถสรุปได้ว่าลักษณะของเนื้อหาเทคนิค Social Stories มี 2 ส่วน คือ เนื้อหาส่วนชี้นำและเนื้อหาส่วนพรรณนาซึ่งเนื้อหาส่วนพรรณนาจะมีความสำคัญมากกว่าเนื้อหาส่วนชี้นำ

ส่วนที่สอง คือ รูปภาพ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญมาก เนื่องจากเด็กออทิสติกจะมีการรับรู้ข้อมูลจากภาพได้ดีกว่าการใช้ตัวอักษรในการสื่อสาร (Cohen, 1998) เพราะรูปภาพเป็นส่วนหนึ่งในระบบของการสื่อสาร สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กออทิสติก ลดความวิตกกังวล สามารถแสดงความรู้สึก และความคิดของเด็กได้เป็นอย่างดี (Rao and Gajir, 2006) จึงสรุปได้ว่ารูปภาพเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่สามารถสอนให้เด็กออทิสติกเกิดการรับรู้ได้ดีขึ้น แต่สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ภาพถ่ายในการสื่อสารทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติก ซึ่งเป็นภาพถ่ายของเด็กออทิสติก ภาพถ่ายจากสถานการณ์จริง และภาพถ่ายจากสถานที่จริง

งานวิจัยที่ผ่านมาระบุว่า เด็กที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน ใช้รูปภาพซึ่งจะอยู่บนกระดาษสีขาว ซึ่งรูปภาพจะมีขนาด 5.5 x 8.5 นิ้ว รูปภาพจะนำมาจากหนังสือ "The picture communication symbols" (Mayer - Johnson, 1981) Wolberg (1995) ได้ใช้รูปภาพในการสอนวิธีการเล่นของเล่นกับเพื่อนๆ ให้แก่เด็กออทิสติก

สรุปได้ว่า ส่วนประกอบของเทคนิค Social Stories จะมีทั้งหมด 2 ส่วนประกอบ คือ (1) เนื้อหาทั้งหมด 6 ลักษณะ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนพรรณนา ประกอบด้วย ประโยคพรรณนา ประโยคมุมมอง ประโยคชี้แนะ และประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน และส่วนชี้แนะ ประกอบด้วย ประโยคควบคุม และประโยคยืนยัน และ (2) รูปภาพเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ เนื่องจากรูปภาพเป็นส่วนหนึ่งในระบบของการสื่อสาร สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กออทิสติก และลดความวิตกกังวลของเด็กออทิสติก แต่สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายในการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก

3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

จากการศึกษาความหมายโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย พบว่า เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย เป็นเทคนิคที่อยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์จริงของเด็กออทิสติกเพื่อเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกและเป็นการฝึกทักษะสังคมให้แก่เด็กโดยผ่านเนื้อหาและภาพถ่าย ซึ่งสิ่งที่เด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้ต้องอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยา 4 ทฤษฎี ดังนี้

1) ทฤษฎีพัฒนาการเชาวน์ปัญญาของ Vygotsky

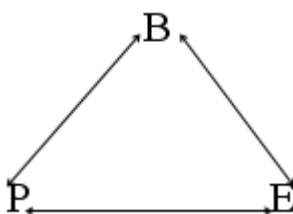
ทฤษฎีพัฒนาการเชาวน์ปัญญาจะให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคม และการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาการเชาวน์ปัญญา (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2553) Vygotsky (1978) กล่าวไว้ว่า การเข้าใจพัฒนาการของมนุษย์จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมที่เด็กได้รับการเลี้ยงดู ซึ่งวัฒนธรรมเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้ และยังเป็นการพัฒนาเชาวน์ปัญญา

การพัฒนาเชาวน์ปัญญาของ Vygotsky เรียกว่า “บริเวณความใกล้เคียงพัฒนาการเชาวน์ปัญญา” (The Zone of Proximal Development) อธิบายได้ว่า เด็กแต่ละคนที่อยู่ในวัยเดียวกันจะมีบริเวณของความใกล้เคียงพัฒนาการเชาวน์ปัญญาแตกต่างกันโดยเด็กแต่ละคนจะคอยได้รับการช่วยเหลือจากครูหรือพ่อแม่ การช่วยเหลือเด็กในลักษณะนี้เรียกว่า “Scaffolding” คือ วิธีการช่วยเหลือเด็กที่ไม่สามารถแก้ปัญหา โดยผู้สอนจะไม่ไปช่วยในด้านปฏิบัติ แต่จะแนะนำวิธีการแก้ไข เพื่อให้เด็กเกิดเรียนรู้ด้วยตนเอง สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการเชาวน์ปัญญา Vygotsky เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม สังคม และการเรียนรู้เพื่อเป็นการพัฒนาเชาวน์ปัญญา ซึ่งจะเกิดเชาวน์ปัญญาได้ก็ต่อเมื่อเด็กได้รับการช่วยเหลือจากพ่อแม่หรือครู เมื่อได้รับความช่วยเหลือ พ่อแม่หรือครูจะเริ่มถอยออกมา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ดังนั้นการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกควรเริ่มจากสอนให้รู้จักความสำคัญทักษะทางสังคมและวิธีการสร้างทักษะทางสังคมโดยผ่านโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้การสอน คือ การให้เด็กดูรูปภาพถ่ายพร้อมกับให้เด็กอ่านเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้แต่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยการจดจำ ซึ่งจะกล่าวในทฤษฎีต่อไป คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของ Bandura

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของ Bandura

Bandura (1986) กล่าวไว้ว่า ควรลดพฤติกรรมความสำคัญของการควบคุมภายใน และศึกษาตัวควบคุมภายนอกด้วยตัวเสริมแรงต่างๆ การปฏิสัมพันธ์ของพฤติกรรมสามารถอธิบายได้ตามรูป ดังนี้

B หมายถึง พฤติกรรม

P หมายถึง บุคคล

E หมายถึง สิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 2 การปฏิสัมพันธ์ของพฤติกรรม

จากรูปสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมของสิ่งแวดล้อมไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และการเรียนรู้เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและสิ่งแวดล้อมซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลและ

ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของบุคคลนั้น ซึ่งพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งของบุคคลจะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของคนอื่น ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบ (Observational learning or modeling) สำหรับตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิต แต่อาจจะเป็นตัวสัญลักษณ์ เช่น ตัวแบบที่เห็นในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือรูปภาพการ์ตูน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ คือ ขั้นตอนของการเรียนรู้จากตัวแบบหรือการสังเกต และกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้

ขั้นตอนของการเรียนรู้จากตัวแบบหรือการสังเกต

Bandura (1986) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคมด้วยการเรียนรู้จากตัวแบบมี 2 ขั้นขั้นแรก คือ ขั้นการเรียนรู้ (Acquisition) เป็นขั้นที่ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ และขั้นที่สองคือ ขั้นกระทำ (Performance) เป็นขั้นที่บุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ จะขึ้นอยู่กับความคาดหวังที่จะได้รับการเสริมซึ่งเป็นแรงจูงใจ

กระบวนการสำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกต

Bandura (1977) อธิบายกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตมีทั้งหมด 4 กระบวนการ คือ

1) กระบวนการความใส่ใจ (Attention) กระบวนการนี้เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเด็ก เนื่องจากถ้าเด็กขาดความใส่ใจการเรียนรู้จากตัวแบบหรือการสังเกตก็จะไม่เกิดผล จึงถือได้ว่ากระบวนการใส่ใจเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งเด็กควรจะสนใจเป็นอันดับแรก เช่น การตั้งใจสังเกตเพื่อให้ได้การรับรู้ที่ถูกต้อง

2) กระบวนการการจดจำ (Retention) การที่เด็กสามารถเรียนรู้จากตัวแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ เพราะเด็กมีการบันทึกสิ่งที่ตนสังเกตไว้ในความจำระยะยาวซึ่งการระลึกจะสามารถระลึกได้ 2 ลักษณะ คือ ภาพพจน์ในใจ (Visual Imagery) และสามารถเข้ารหัสด้วยคำพูดหรือถ้อยคำ (Verbal Coding) ดังนั้นการที่จะให้เด็กมีการจดจำในระยะยาวควรให้เด็กได้มีโอกาสเห็นตัวแบบซ้ำเพื่อเป็นการกระตุ้นกระบวนการจดจำ

3) กระบวนการการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง (Reproduction) จะเริ่มจากการแปรสภาพภาพพจน์หรือสิ่งที่จำไว้เป็นการเข้ารหัสเป็นถ้อยคำ จนแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ

4) กระบวนการการจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจของเด็กที่จะแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบที่ตนสังเกตเห็น เนื่องจากเกิดความหวังว่าการเรียนรู้จากตัวแบบจะนำไปประโยชน์มาให้ เช่น การได้รับการแรงเสริมหรือรางวัล หรืออาจจะนำสิ่งที่มีประโยชน์บางสิ่งบางอย่างมาให้แก่เด็ก

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองหรือการสังเกตพฤติกรรมของคนอื่น การสังเกตตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตแต่อาจจะเป็นตัวสัญลักษณ์ เช่น ตัวแบบในภาพยนตร์ หรือรูปภาพ การดู การบวนการในการสังเกตจะเริ่มจากการใส่ใจ การจดจำ การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวอย่าง และการจูงใจ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ นอกเหนือจากทฤษฎีพัฒนาการเชาวันปีญญาของ Vygotsky ที่เป็นทฤษฎีที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยเริ่มต้นจากสอนให้เด็กรู้จักความสำคัญทักษะทางสังคมและวิธีการสร้างทักษะทางสังคมโดยผ่านโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย ซึ่งวิธีดังกล่าวจะสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมของ Bandura ซึ่งเรียนรู้จากการสังเกตเนื้อหาและภาพถ่ายเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ ซึ่งการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นยาวหรือสั้น ขึ้นอยู่กับความคงทนของทักษะทางสังคม ซึ่งจะกล่าวในข้อต่อไป คือ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในทักษะทางสังคม

3) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในทักษะทางสังคม

จากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการเชาวันปีญญาของ Vygotsky และ ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงปัญญาของ Bandura สามารถสรุปได้ว่า เด็กจะเกิดความคงทนในทักษะทางสังคมได้ก็ต่อเมื่อเด็กต้องเกิดการเรียนรู้จากผู้ใหญ่และมีการเรียนรู้จากเทคนิค Social Stories ที่มีทั้งเนื้อหาและภาพถ่าย ซึ่งจะเกิดความคงทนได้นานหรือไม่นาน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่หรือกลายเป็นความทรงจำระยะยาว (Gagné, 1977) ดังนั้นความคงทนในทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการคงไว้ซึ่งประสบการณ์หรือความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ทักษะทางสังคมหรือการเก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่เป็นความทรงจำระยะยาวที่สามารถระลึกได้ หลังจากทิ้งช่วงไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง

ดังนั้นวิธีที่จะให้เด็กสามารถรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่หรือเกิดความทรงจำระยะยาวได้ มีวิธีดังนี้

Gagné (1974 อ้างถึงใน เพราพรธน เปลี้นนุ, 2542; ชัยณรงค์ แก้วสุก, 2550) ได้ อธิบายขั้นตอนที่จะให้เด็กสามารถรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่สรุปได้ดังนี้

- 1) ขั้นการจูงใจ เป็นการตั้งความคาดหวังก่อนการเรียนรู้ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมการเรียน

ดังนั้นผู้สอนจึงควรกระตุ้นและเน้นให้ผู้เรียนเห็นวัตถุประสงค์ในการเรียน รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพราะช่วยทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ทำงานด้วยความตั้งใจ

2) **ขั้นความใส่ใจ** เป็นการรับสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นจากระบบบันทึกการรับรู้โดยผู้เรียนจะเลือกเรียนสิ่งที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความคาดหวังซึ่งมีผลต่อการทำความเข้าใจในสิ่งที่เรียน

3) **ขั้นได้ความรู้** เป็นการจับบทเรียนที่เร้าความสนใจ ซึ่งจะเป็นสื่อการสอนที่ผู้สอนใช้เป็นสื่ออ้างอิงในการเชื่อมโยงความคิด หรือเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่อง หรือเป็นจุดที่สร้างความคิดหรือเป็นสื่อให้เกิดความคิดไตร่ตรอง วิธีการดังกล่าวจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนตีความหมายจากสิ่งเร้าได้ดียิ่งขึ้น

4) **ขั้นการจำ** เป็นการเก็บรักษาข้อมูลเพื่อการนำไปใช้ ซึ่งข้อมูลที่ผู้เรียนจำเก็บรักษาต้องเป็นข้อมูลที่มีความหมายต่อผู้เรียน และผู้สอนต้องมีการทบทวน ผักผ่อนและสร้างกิจกรรม ซึ่งทำให้การเรียนรู้อันนี้เกิดผลมากขึ้น และสามารถทำให้ข้อมูลคงอยู่ในความทรงจำระยะยาว

5) **ขั้นระลึก** เป็นการนำข้อมูลกลับมาใช้ หากผู้เรียนสามารถระลึกสิ่งที่เรียนรู้ได้และนำกลับมาใช้ได้อีก แสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังนั้นผู้สอนจึงต้องพิจารณาหาวิธีการทำให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลหรือความรู้กลับออกมาใช้ โดยการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ระลึกสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้วด้วยการบอกใบ้หรือการแนะนำแนวทางให้ผู้เรียน

6) **ขั้นการแผ่ขยายสรุปถ่ายโยง** เป็นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้และนำมาใช้ในสถานการณ์อื่นๆ การถ่ายโยงเกิดจากการที่ผู้เรียนสามารถสรุปหลักการต่างๆ ด้วยการหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆของสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งความสามารถและทักษะในการถ่ายโยงความรู้ขึ้นอยู่กับการวางแผนและลักษณะการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนด้วย

7) **ขั้นปฏิบัติการตอบสนอง** เป็นการทบทวนย้อนกลับให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง ผู้สอนต้องพยายามค้นหาความสามารถของผู้เรียนหรือประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น กรสังเกตุ การทดสอบ การตอบคำถาม หรือการลงมือปฏิบัติ

8) **ขั้นการแสดงผลย้อนกลับ** เป็นการแจ้งผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ เป็นการเสริมแรงทางบวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจหรือปรับตัวให้ดีขึ้น

Klausmeier (1985) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์จะเริ่มจำเมื่อได้รับสิ่งเร้าเข้ามาทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 สิ่งเร้าที่เข้ามาจะได้รับการบันทึกไว้ในความทรงจำระยะสั้น ซึ่งการบันทึกนี้จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ การรู้จักและความใส่ใจของบุคคลที่รับสิ่งเร้า บุคคลจะเลือกรับสิ่งเร้าที่ตนรู้จักหรือให้ความสนใจ สิ่งเร้าานั้นจะถูกเก็บไว้ในความทรงจำระยะสั้น หลังจากนั้นสิ่งเร้าจะถูก

ประมวลผลภายหลังและถูกเปลี่ยนรูปข้อมูลโดยการเข้ารหัส (Encoding) เพื่อนำไปเก็บไว้ในความทรงจำระยะยาว ความทรงจำระยะยาวนี้มี 2 ชนิด คือ ชนิดแรก ความจำเกี่ยวกับการใช้สัญลักษณ์ภาษา (Semantic Memory) ในการเข้าใจความหมายของความจริงต่างๆ เช่น ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หลักการและทฤษฎีต่างๆ (สจวร์ต ไรด์วูด, 2553) และชนิดที่สอง ความจำเกี่ยวกับเหตุการณ์ (Episodic Memory) ในชีวิตประจำวันและเหตุการณ์พิเศษ ทั้งสิ่งแวดล้อมหรือเวลา เหตุการณ์เกี่ยวกับประวัติส่วนตัว (สจวร์ต ไรด์วูด, 2553) เมื่อข้อมูลได้รับการบันทึกไว้ในความทรงจำระยะยาวแล้ว บุคคลจะสามารถเรียกข้อมูลต่างๆออกมาใช้ได้ ซึ่งในการเรียกข้อมูลออกมาใช้จะต้องถอดรหัสข้อมูล (Decoding) จากความจำระยะยาวนั้นและส่งต่อข้อมูลไปสู่ตัวก่อกำเนิดพฤติกรรมตอบสนอง ซึ่งจะเป็นแรงขับหรือแรงกระตุ้นให้บุคคลมีการเคลื่อนไหวหรือการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ

สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในทักษะทางสังคมของ Gagné และ Klausmeier ศึกษาขั้นตอนสร้างความจำให้อยู่ในรูปแบบของความจำระยะยาว โดยเชื่อว่าการที่บุคคลได้รับข้อมูลจากภายนอกหรือจากเหตุการณ์ต่างๆ ในช่วงแรกบุคคลที่ได้รับข้อมูลจะเกิดการใส่ใจและเริ่มที่จะบันทึกข้อมูลดังกล่าว แต่การที่จะจำยาวหรือสั้น ขึ้นอยู่กับการเก็บข้อมูลและการถอดรหัสข้อมูล

ทฤษฎีของ Gagné และ Klausmeier สอดคล้องกับทฤษฎีของ Vygotsky และ ทฤษฎีของ Bandura คือ การที่เด็กจะเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมจะเกิดจากการที่ผู้สอนสอนให้เด็กรู้ทักษะทางสังคมผ่านภาพถ่ายและเนื้อหาที่แต่งขึ้น ซึ่งขั้นตอนทั้งหมดจะสอดคล้องกับทฤษฎีความคงทนคือ เมื่อเด็กได้รับข้อมูลถึงความสำคัญของทักษะทางสังคมและเด็กเริ่มสังเกตจากภาพถ่ายและเนื้อหาที่ผู้วิจัยทำขึ้นสำหรับเด็กเฉพาะบุคคล เด็กจะเริ่มเกิดการเรียนรู้ข้อมูลต่างๆที่ได้สังเกต ซึ่งการเรียนรู้จะนานหรือไม่นานขึ้นอยู่กับการเก็บข้อมูลและการถอดรหัสข้อมูล

4) สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories มีอยู่ 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีพัฒนาการเชาวน์ปัญญาของ Vygotsky ซึ่งจะสอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยสอนเด็กออกทิสติกให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะทางสังคมก่อนที่เด็กจะนำทักษะทางสังคมที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของ Bandura จะสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็กออกทิสติกที่จะเรียนรู้ผ่านรูปภาพ เพื่อให้เด็กเกิดการนำไปใช้โดยการจดจำและใส่ใจภาพ และนำไปใช้ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคงทนใน

ทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นการสังเกตว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมหรือไม่ และเด็กสามารถที่จะนำทักษะทางสังคมไปใช้ได้จริงหรือไม่

3.4 วิธีการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

จากการศึกษาความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และองค์ประกอบประกอบของเทคนิค Social Stories พบว่าการเขียนเนื้อหาต้องมีประโยคทั้งหมด 6 ลักษณะ นอกเหนือจากเนื้อหาที่จะช่วยในการเพิ่มทักษะทางสังคมแล้ว ยังมีรูปภาพประกอบ เนื่องจากเด็กออทิสติกจะรับรู้ทางภาพได้ดีกว่าเนื้อหา เทคนิคนี้จึงถือว่าเป็นเทคนิคที่สะดวกและสามารถนำไปใช้ได้ง่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ขั้นตอนเทคนิค Social Stories ของ Gray ดังนี้

- 1) ศึกษาสถานการณ์หรือทักษะทางสังคมที่จะช่วยในการเพิ่มทักษะให้แก่เด็กออทิสติก
- 2) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เป้าหมาย โดยการสังเกต และสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครู
- 3) นำสถานการณ์ที่รวบรวมได้มาเขียนเนื้อหาและควรนำไปใช้กับเด็กก่อนหรืออาจจะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
- 4) นำเนื้อหาที่ได้ไปทดลองใช้หรือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และนำกลับมาอีกครั้ง
- 5) หลังจากแก้เนื้อหาเรียบร้อยแล้ว ให้เด็กอ่านเนื้อหาพร้อมกับให้ดูภาพถ่ายไปพร้อมกัน
- 6) จัดเตรียมสถานการณ์เพื่อให้เด็กได้ฝึกใช้ทักษะทางสังคม
- 7) สังเกตพฤติกรรมของเด็ก
- 8) ประเมินผล

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการใช้เทคนิค Social Stories มีทั้งหมดดังนี้ ศึกษาสถานการณ์หรือระบุทักษะทางสังคมที่ต้องเพิ่มให้แก่เด็กออทิสติก หลังจากนั้นผู้วิจัยเริ่มรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมที่ต้องการเพิ่มโดยการสัมภาษณ์และการสังเกต เมื่อรวบรวมสถานการณ์ได้แล้วจึงนำมาเขียนเป็นเนื้อหา และเพื่อให้เกิดความถูกต้องนำเนื้อหาที่ได้ไปทดลองใช้หรือให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ หลังจากได้เนื้อหาที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะสอนเด็กจนเด็กเข้าใจถึงทักษะทางสังคมดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยจะมีการทดสอบความเข้าใจของเด็กโดยการจัดเตรียมสถานการณ์เพื่อให้เด็กได้ใช้ทักษะทางสังคม สังเกตว่าพฤติกรรมเพิ่มหรือไม่ และประเมินผล

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำตามขั้นตอนดังกล่าวทั้งหมดแต่จะมีการประเมินความคงทนของผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

3.5 มาตรฐานของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

จากการศึกษาความหมาย แนวคิด ทฤษฎี องค์ประกอบ และขั้นตอนการใช้เทคนิค Social Stories พบว่าเทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับการเพิ่มทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในทุกๆระดับซึ่งขั้นตอนให้เด็กอ่านเนื้อหาและดูรูปภาพประกอบ โดยขั้นตอนการใช้เทคนิคนี้ Gray ได้กำหนดมาตรฐานของเทคนิค Social Stories เพื่อให้ใช้เทคนิคนี้ให้เกิดประสิทธิภาพให้มากที่สุด ดังนี้

1) ความหมายของสถานการณ์ทางสังคมต้องเป็นความหมายในแง่บวก และอธิบายทักษะทางสังคมของเด็ก

2) เนื้อเรื่องที่จะใช้กับเด็กต้องมีส่วนประกอบดังนี้ ชื่อเรื่อง เนื้อเรื่อง และบทสรุปของเนื้อเรื่อง ซึ่งจะต้องทำให้เข้าใจได้ง่ายที่สุด

3) รายละเอียดของเนื้อเรื่องต้องมี ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม และอย่างไร

4) การเขียนเนื้อเรื่องต้องมีแค่บุรุษสรรพนามที่ 1 และบุรุษสรรพนามที่ 3 เท่านั้น

5) การถ่ายทอจะไม่มีการถ่ายทอพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กในลักษณะบอกตรงๆ แต่จะเปลี่ยนโดยการนำพฤติกรรมที่พึงประสงค์มาใส่แทน

6) ประโยคของเทคนิค Social Stories จะมีทั้งหมด 6 ลักษณะ คือ ประโยคพรรณนา ประโยคมุมมอง ประโยคชี้แนะ ประโยคควบคุม ประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน และประโยคยืนยัน

7) เนื้อเรื่องต้องมีประโยคพรรณนามากกว่าประโยคชี้แนะ

8) การเขียนเนื้อเรื่องต้องเป็นเนื้อเรื่องที่เด็กสนใจและสามารถที่จะให้เด็กอ่านได้

อย่างเข้าใจ

9) ควรจะมีรูปภาพประกอบเนื้อเรื่องเพื่อให้เด็กออทิสติกเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี

10) เนื้อเรื่องต้องสามารถจับใจความที่สำคัญได้หรือจับหัวข้อเรื่องได้

สรุปได้ว่า มาตรฐานของเทคนิค Social Stories ได้แก่ สถานการณ์ทางสังคมต้องเป็นเชิงบวก มีการระบุชื่อเรื่อง เนื้อเรื่อง และบทสรุปอย่างชัดเจน รายละเอียดที่จะให้กับเด็กต้องระบุว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่ และทำไม โดยการเขียนเนื้อหาต้องมีทั้งหมด 6 ลักษณะ

คือ ประโยคพรรณนา ประโยคมุมมอง ประโยคชี้แนะ ประโยคควบคุม ประโยคบอกถึงความรู้สึก ร่วมกัน และประโยคยืนยัน ซึ่งการเขียนต้องใช้บุรุษสรรพนามที่ 1 และ 3 เท่านั้น และควรมีรูปภาพ ประกอบเนื่องจากเด็กออทิสติกจะเข้าใจภาพมากกว่าตัวอักษร

3.6 ข้อจำกัดของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

จากการศึกษาโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยเทคนิค Social Stories พบว่า เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับการเพิ่มทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกในทุกๆระดับ โดยการนำไปเทคนิคไปใช้ ต้องใช้อย่างระมัดระวัง เนื่องจากเทคนิคมีข้อจำกัดอยู่บางส่วน ดังนี้

- 1) ควรมีประโยคพรรณนาหรือประโยคมุมมอง 2 – 5 ประโยค ประโยคชี้แนะ 1 ประโยค หากเด็กประสบความสำเร็จมากขึ้น อาจไม่จำเป็นต้องเขียนประโยคชี้แนะในเรื่อง แต่ให้เด็กได้ตัดสินใจเลือกการตอบสนองที่เหมาะสมด้วยตนเอง
- 2) การเขียนเนื้อหาต้องเขียนจากความนึกคิดของเด็ก ควรใช้ภาษาและปริมาณคำ ที่ความเหมาะสม พยายามเขียนเรื่องโดยใช้คำที่เด็กคุ้นเคย หรือเป็นคำศัพท์ที่พบได้ที่บ้านหรือที่โรงเรียน

สรุปได้ว่า การใช้เทคนิค Social Stories จะมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะทางสังคม ให้แก่เด็กออทิสติกได้ ทั้งนี้ข้อจำกัดของเทคนิค Social Stories มีดังนี้ การเขียนเนื้อหาต้องมี จำนวนประโยคพรรณนาหรือประโยคมุมมอง 2 – 5 ประโยค ประโยคชี้แนะ 1 ประโยค และการเลือกคำศัพท์ในเนื้อเรื่องควรเลือกคำที่เด็กเข้าใจง่าย หรือเป็นคำศัพท์ที่เด็กพบเห็นบ่อยๆ ที่บ้านหรือที่โรงเรียน

3.7 ประโยชน์ของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

จากการศึกษามาทั้งหมดพบว่าเทคนิค Social Stories สามารถเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเทคนิค Social Stories ตั้งอยู่บนรากฐานของสถานการณ์จริง ดังนั้นจึงมีนักวิจัยหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของเทคนิค Social Stories ดังนี้

Feinberg (2001) กล่าวไว้ว่า เทคนิค Social Stories นอกเหนือจากการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกแล้ว ยังเป็นการเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็ก เช่น การเริ่มปฏิสัมพันธ์กันในสังคมและการสอนให้เด็กรู้จักการยืดหยุ่นในเวลาที่ทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ

Lorimer และคณะ (2002) กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการใช้เทคนิค Social Stories เป็นการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่บ้าน

Richard (2003) กล่าวว่า เทคนิค Social Stories จะเปลี่ยนความยาวและความซับซ้อนขึ้นอยู่กับช่วงอายุของเด็ก ซึ่งจะใช้ได้ดีกับเด็กที่มี IQ ตั้งแต่ 35-50 ขึ้นไป อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ที่กำหนดควรกำหนดตามความเหมาะสมของวัยแต่ภาษาที่ใช้ตามวุฒิภาวะ

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของเทคนิค Social Stories คือ นอกเหนือจากการเพิ่มพฤติกรรมทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกแล้วยังช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทั้งในบ้านและนอกบ้านได้เช่นกัน และยังเป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับทุกวัยและทุกพัฒนาการ

แต่สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำประโยชน์ของเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายมาเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกจำนวน 3 คน คือ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม และการใส่ใจคนรอบข้าง

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค

Social Stories

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ของเด็กออทิสติกในประเทศไทย

จารุ เด็นจิ (2551) ได้ศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Social Stories กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน กำลังศึกษาอยู่โรงเรียน ตร์กียะตุลอุมาหะห์ ซึ่งอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 2 คน ใช้เวลาทดลอง 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที รวม 50 ครั้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และแสดงผลการศึกษาด้วยกราฟ ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค Social Stories มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

อรธิดา ประसार (2551) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาเรื่องราวทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติกที่มีศักยภาพสูง (High Functioning Autism) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (อายุ 9 -10 ปี) จำนวน 3 คนซึ่งจะมีการเพิ่มพฤติกรรมดังต่อไปนี้ เด็กคนแรก นักวิจัยเพิ่มพฤติกรรมส่งการบ้าน พฤติกรรมปฏิบัติตามกติกาในการเล่นเกมที่มีการแข่งขัน พฤติกรรมการพูดคุยกับเพื่อนในชั้นเรียนระหว่างช่วงพักเปลี่ยนชั่วโมง เด็กคนที่สอง นักวิจัยเพิ่มพฤติกรรมยกมือ เมื่อต้องการถามและตอบคำถาม รอคูเรียกชื่อก่อนถามและตอบ พฤติกรรมปฏิบัติตามกติกาในการเล่นเกม พฤติกรรมการวางถาดอาหาร และทานอาหารไม่เลอะเทอะ และเด็กคนสุดท้าย นักวิจัยเพิ่มพฤติกรรมการสวัสดีคุณครูเมื่อเด็กมาถึงโรงเรียน เดินไปเข้าแถวเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณ ร้องเพลงชาติและเคารพธงชาติ และสวดมนต์กล่าวคำปฏิญาณ ซึ่งใช้การวิจัยกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยวแบบ ABA ระยะเวลาในการวิจัยทั้งหมด 4 สัปดาห์ พบว่าการอ่านเรื่องราวทาง

สังคมมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องอ่านบ่อยๆ จึงจะเกิดความคงอยู่ที่ยาวนานและเกิดความเข้าใจทางสังคมอันจะเชื่อมโยงไปยังการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

ธรรมากร มณีรัตน์ (2554) ได้ศึกษากับนักเรียนออทิสติกที่มีพัฒนาการระดับสูง จำนวน 1 คน โดยสุ่มจากนักเรียนออทิสติกจำนวน 81 คนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีปัญหาในด้านการควบคุมตนเอง ด้านการสื่อความหมาย และด้านการเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งใช้การวิจัยกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยวแบบหลายพฤติกรรม โดยอ่านเนื้อหาที่ละเอียดเรื่อง วันละ 2 ครั้ง พบว่าทักษะทางสังคมที่เป็นปัญหามีค่าเฉลี่ยลดลง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ของเด็กออทิสติกในต่างประเทศ

Rowe (1999) ได้ศึกษาประโยชน์ของเทคนิค Social Stories ว่ามีประสิทธิภาพกับเด็กออทิสติกในโรงเรียนร่วมหรือไม่ ซึ่งได้วิจัยกับเด็กออทิสติกจำนวน 1 คน ที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม ปัญหาที่ผู้วิจัยพบกับเด็ก คือ เด็กมักปฏิเสธการทานอาหารในโรงอาหารกับเพื่อน เนื่องจากเด็กไม่ชอบเสียงโวยวายในโรงอาหาร ก่อนที่ผู้วิจัยจะทราบข้อมูลผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและสังเกตพฤติกรรมของเด็ก รวมไปถึงสัมภาษณ์กับตัวเด็กเอง ซึ่งข้อมูลที่ได้มา ผู้วิจัยจึงรวบรวมสร้างเป็นเรื่องราวให้แก่เด็ก โดยใช้เทคนิค Social Stories และภาพวาดซึ่งเป็นภาพที่เด็กได้วาดเองโดยใช้ระยะเวลาทั้งหมด 12 สัปดาห์ พบว่า George มีการเพิ่มทักษะทางสังคมในด้านมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน โดยการทานอาหารร่วมเพื่อน โดยไม่หงุดหงิดและโวยวาย

Thiemann และ Goldstein (2001) ได้ศึกษาการเพิ่มพฤติกรรมด้านการโต้ตอบทันทีและเพิ่มพฤติกรรมที่บอกความต้องการของตัวเอง ซึ่งได้วิจัยกับเด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางจำนวน 5 คนโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับวิดีโอ พบว่าเด็กออทิสติกจำนวน 5 คนสามารถแสดงการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการได้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความคงทนของผลขอโปรแกรมพบว่า ความคงทนไม่มีประสิทธิภาพ

Scattonne และคณะ (2002) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มพฤติกรรมพึงประสงค์แทนที่พฤติกรรมไม่พึงประสงค์แก่เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนต้นจำนวน 2 คน วัยเด็กตอนกลางจำนวน 1 คน วัยรุ่นจำนวน 3 คนโดยใช้เทคนิค Social Stories วิธีดำเนินการวิจัย คือ รูปแบบ AB, ABC และ ABAB ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการใช้เทคนิค Social Stories เด็กออทิสติกสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ความคงทนของการผลขอโปรแกรมงานวิจัยไม่มีการระบุ

Staley (2002) ได้ศึกษาการเพิ่มทักษะทางสังคมด้านมารยาทในการอาหาร โดยการใช้นิเทศ Social Stories ให้แก่เด็กออทิสติกจำนวน 3 คน วิธีการดำเนินงานวิจัย คือ รูปแบบ ABAB และ AB เพื่อเปรียบเทียบระหว่างการเทคนิค Social stories และ เทคนิค Social Stories ร่วมกับแรงเสริม ผลการวิจัยพบว่าเทคนิค Social Stories มีประสิทธิภาพในการเพิ่มทักษะทางสังคมแก่เด็กโดยเฉพาะถ้าเด็กได้รับการเสริมแรง

Sanosti (2005) ได้ศึกษาการเพิ่มทักษะการสื่อสาร โดยกาใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับวิดีโอ ให้แก่เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางระดับศัภยภาพสูงจำนวน 3 คน วิธีดำเนินงานวิจัย คือ รูปแบบ AB และ ABAB ผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3คนมีการพัฒนาด้านการพูดที่ดีขึ้น แต่การทดสอบควบคุมคงทนงานวิจัยไม่มีการระบุ

Delano และ Snell (2006) ได้ศึกษาการเพิ่มทักษะทางสังคม คือ การใส่ใจ การรู้จักแสดงความคิดเห็น การรู้จักเรียกร้อง และการตอบคำถามทันที โดยการใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับนักวิจัยอ่านเนื้อหาและให้เด็กตอบคำถาม การวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กผู้ชายออทิสติกจำนวน 3 คน ซึ่งศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนร่วม วิธีดำเนินงานวิจัย คือ รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้การวิจัยหลายเส้นฐานสำหรับต่างบุคคล ซึ่งใช้เวลาการสังเกตทั้งหมด 10 นาที ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของเทคนิค Social Stories สามารถพัฒนาทักษะทั้ง 4 อย่าง และยังสามารให้เด็กเรียนร่วมได้เหมือนกับเด็กทั่วไป

Scattone, Tingstrom และ Wilczynski (2006) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มทักษะทางสังคมในด้านการปฏิสัมพันธ์ของเด็กออทิสติกโดยการใช้เทคนิค Social Stories กลุ่มตัวอย่างคือเด็กออทิสติกจำนวน 3 คน ซึ่งนักวิจัยต้องการเพิ่มทักษะทางสังคม ดังนี้ การตอบสนองกับเพื่อน โดยการใช้คำพูดหรือภาษาท่าทาง เช่น การตบไหล่ หรือการรับของจากเพื่อนหรือส่งของให้เพื่อน ซึ่งรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้วิธีการหลายเส้นสำหรับต่างบุคคล โดยใช้เวลาทั้งหมด 11 สัปดาห์ ซึ่งการสังเกตในระยะ baseline จะใช้เวลา 10 นาทีในการสังเกต ผลการวิจัยพบว่าเทคนิค Social Stories มีประสิทธิภาพในการเพิ่มทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติกทั้ง 3 คน

Crozier และ Tincani (2007) ได้ศึกษาการเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนต้นจำนวน 2 คน โดยการเพิ่มทักษะทางสังคม Thomas ให้แสดงพฤติกรรมนั่งกับเพื่อนในวงกลม และ Daniel ให้แสดงพฤติกรรมพูดคุยกับเพื่อนในช่วงพัก และวัยเด็กตอนกลางจำนวน 1 คน คือ James รู้จักต่อตัวต่อกับเพื่อน วิธีการดำเนินงานวิจัย คือ ABAB ผลการวิจัย

พบว่า เด็กสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมได้อย่างมีศักยภาพ และเกิดความคงทนของผลของเทคนิคอย่างมีประสิทธิภาพ

Wright (2007) ได้ศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น การรู้จักโต้ตอบกับเพื่อนโดยการสอนเทคนิค Social Stories โดยมีแบบทดสอบให้เด็กตอบหลังจากสอนเทคนิค social Stories และการบอกความต้องการของตัวเอง กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนต้นจำนวน 3 คน และวัยเด็กตอนกลางจำนวน 1 คน รวมทั้ง 4 คน รูปแบบการวิจัย คือ AB, ABC และ ABAB ผลวิจัยพบว่า เด็กออทิสติกจำนวน 3 คนมีการเพิ่มขึ้นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่คงที่ แต่สำหรับการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ผลที่ดีแก่เด็กทั้ง 4 คน งานวิจัยไม่ได้ระบุถึงความคงทน

Ozdemir (2008) ได้ศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ การใช้เสียง ตีเก้าอี้ และตัดแถว การวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางจำนวน 3 คน ใช้เวลา 3 ครั้ง ต่อสัปดาห์ในการสังเกตพฤติกรรม รูปแบบการวิจัย คือ การวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้วิธีการหลายเส้นสำหรับต่างบุคคล ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการสอนเทคนิค Social Stories กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และความคงทนไม่ได้ระบุลงในงานวิจัย

Scattone (2008) ได้ศึกษาการเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับ วีดีโอ การวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กแอสเพอร์เกอร์อายุ 9 ปี จำนวน 1 คนซึ่งได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ สำหรับเป้าหมายของการเพิ่มทักษะด้านการสื่อสาร คือ การสบตา หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กสามารถมีการมองเห็นเพื่อนได้ 3 วินาทีหรือมากกว่านั้น การยิ้ม หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กยิ้มกว้างหรือหัวเราะ และการเริ่มต้น หมายถึง พฤติกรรมที่让孩子ตั้งคำถามหรือให้ความคิดเห็นด้วยตนเอง วิธีดำเนินงานวิจัย คือ รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้วิธีการวิจัยหลายเส้นฐานสำหรับต่างพฤติกรรม ซึ่งใช้ระยะเวลา 15 สัปดาห์ หรือประมาณ 4 เดือน การสังเกต 1-2 ครั้ง ซึ่งการสังเกตครั้งละ 5 นาทีซึ่งสังเกตระยะพื้นฐานจะสังเกตทั้งที่บ้านและที่คลินิก ผลการวิจัยพบว่าการสบตามีการเพิ่มขึ้นมากกว่าการยิ้มและการเริ่มต้น

Hochdorfer และคณะ (2010) ได้ศึกษาการเพิ่มทักษะการสื่อสารโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับนักวิจัยถามตอบเนื้อหาที่สร้างขึ้น ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 คน คือเด็กแอสเพอร์เกอร์ 2 คน และเด็กออทิสติก 2 คน อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลาง (6-12 ปี) ซึ่งรูปแบบการวิจัยรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยวิธีการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

เชิงเดี่ยวแบบหลายเส้นฐานสำหรับต่างบุคคล ผลการวิจัยพบว่าเทคนิค Social Stories สามารถเพิ่มทักษะการสื่อสารให้แก่เด็กได้

Litras, Moore และ Anderson (2010) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับการใช้วิดีโอในการสอนทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกอายุ 3 ปี จำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดเป้าหมายพฤติกรรมไว้ 3 พฤติกรรม คือ การทักทาย การชวนเพื่อนเล่น และการโต้ตอบทันที ซึ่งรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยวิธีการวิจัยหลายเส้นฐานสำหรับต่างพฤติกรรม พบว่าเด็กสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมได้เป็นอย่างดี และยังแสดงประสิทธิภาพว่าการใช้รูปหรือวิดีโอควบคู่กับ เทคนิค Social Stories ทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมได้อย่างมีศักยภาพ

Schneider และ Goldstein (2010) ได้ศึกษาการใช้เทคนิค Social Stories กับเด็กนักเรียนออทิสติกระดับเกรด 5 จำนวน 3 คน โดยที่เด็กแต่ละคนจะมีพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสนใจ คือ คนแรกเป็นเด็กชายชาวแอฟริกันอเมริกัน อายุ 10 ปี 3 เดือน มีปัญหาในการควบคุมตนเอง ไม่สามารถสบตา และปัญหาด้านพฤติกรรม เช่น ชอบเก็บตัวและก้าวร้าว ส่วนคนที่สองเป็นเด็กชายผิวขาว อายุ 6 ขวบ ซึ่งมีปัญหาเหมือนกับเด็กชายคนแรก และคนสุดท้ายเด็กชายชาวเม็กซิโก อายุ 5 ขวบ 2 เดือน มีปัญหาในการทักทาย หรือสื่อสารกับเพื่อนก่อน การสบตา และการใจจดใจจ่อกับงานที่ครูมอบหมาย ซึ่งหลังจากใช้เทคนิค Social Stories พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กเหล่านี้ลดลง และมีการพัฒนาให้เด็กรู้จักใจจดใจจ่อกับงานที่ครูสั่ง จึงสามารถสรุปได้ว่า การใช้เทคนิค Social Stories สามารถพัฒนาการควบคุมตนเองของเด็กออทิสติกได้

สรุปได้ว่า ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ซึ่งอยู่ในระหว่างปี 2551 ถึง ปี 2554 (จารุ เด็นจิ, 2551; ธิรากร มณีรัตน์, 2554; อรรธิดา ประसार, 2551) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมในต่างประเทศซึ่งอยู่ในระหว่างปี 1999 ถึง ปี 2010 (Crozier and Tincani, 2007; Delano and Snell, 2006; Hochorfer et al., 2010; Litras et al., 2010; Litras, Moore and Anderson, 2010; Rowe, 1999; Scattone et al., 2006; Scattone, 2008) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8: ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ของเด็กออทิสติก

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	เงื่อนไขในการทดลอง	ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ผลการวิจัย	ความคงทน
Rowe	1999	ไม่มีการระบุ	เทคนิค Social Stories ร่วมกับรูปภาพวาดที่เด็กวาดเอง	ลดพฤติกรรมโวยวายและหงุดหงิด	เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางจำนวน 1 คน	เด็กไม่หงุดหงิดและโวยวายและสามารถนั่งช้ำวกับเพื่อนได้	ไม่มีการระบุ
Thiemann และ Goldstein	2001	AB, ABC และ ABAB	เทคนิค Social Stories ร่วมกับวิดีโอ	-เพิ่มพฤติกรรมด้านการโต้ตอบทันที -เพิ่มพฤติกรรมที่บอกความต้องการของตัวเอง	เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางจำนวน 5 คน	เด็กออทิสติกจำนวน 5 คนสามารถแสดงการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการได้	ความคงทนไม่มีประสิทธิภาพ
Scattone และคณะ	2002	AB, ABC และ ABAB	เทคนิค Social Stories	เพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์	วัยเด็กตอนกลางจำนวน 1 คน	เด็กออทิสติกสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	ไม่มีการระบุ

ตารางที่ 8: ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ของเด็กออทิสติก (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	เงื่อนไขในการทดลอง	ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ผลการวิจัย	ความคงทน
Staley	2002	AB และ ABAB	เทคนิค Social Stories	เพิ่มทักษะทางสังคม ด้านมารยาทในการ ทานอาหาร	เด็กออทิสติก จำนวน 3 คน	มีประสิทธิภาพ ในการเพิ่ม ทักษะทาง สังคมแก่เด็ก	ไม่มีการระบุ
Sanosti	2005	AB และ ABAB	เทคนิค Social Stories ร่วมกับวิดีโอ	เพิ่มทักษะการสื่อสาร	เด็กออทิสติกวัย เด็กตอนกลาง ระดับศักยภาพสูง จำนวน 3 คน	เด็กออทิสติกทั้ง 3 คนมีการ พัฒนาด้านการ พูดที่ดีขึ้น	ไม่มีการระบุ
Delano and Snell	2006	ABAB	เทคนิค Social Stories ร่วมกับรูปภาพ	เพิ่มทักษะด้าน การพูด	เด็กออทิสติกวัย เด็กตอนกลาง 3 คน	เด็กออทิสติก 3 คนมี การพัฒนาด้าน การพูดที่ดีขึ้น	มีความคงทน ที่มี ประสิทธิภาพ

ตารางที่ 8: ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ของเด็กออทิสติก (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	เงื่อนไขในการทดลอง	ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ผลการวิจัย	ความคงทน
Scattone และคณะ	2006	AB และ ABAB	เทคนิค Social Stories	เพิ่มทักษะทางสังคมในการปฏิสัมพันธ์เวลาเรียนกับเพื่อน เวลาพักกลางวันและเวลาว่าง	เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนต้น 1 คน และวัยเด็กตอนกลาง 2 คน	เทคนิค Social Stories มีประสิทธิภาพในการเพิ่มทักษะทางสังคมแก่เด็ก	ไม่มีการระงับ
Crozier และ Tincani	2007	ABAB	เทคนิค Social Stories ร่วมกับวิดีโอ	เพิ่มทักษะทางสังคม	เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนต้นจำนวน 2 คน และวัยเด็กตอนกลางจำนวน 1 คน	เด็กสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมได้อย่างมีศักยภาพ	มีความคงทน มีประสิทธิภาพ
Wright	2007	AB, ABC และ ABAB	เทคนิค Social Stories	ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และเพิ่มพฤติกรรมการรู้จักโต้ตอบกับเพื่อน	เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนต้นจำนวน 3 คน และวัยเด็กตอนกลางจำนวน 1 คน	มีการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์และการลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์	ไม่มีการระงับ

ตารางที่ 8: ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ของเด็กออทิสติก (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	เงื่อนไขในการทดลอง	ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ผลการวิจัย	ความคงทน
Ozdemir	2008	การวิจัยกลุ่มตัวอย่าง เชิงเดี่ยว โดยใช้วิธีการ หลายเส้นสำหรับต่าง บุคคล	เทคนิค Social Stories	ลดพฤติกรรมที่ ไม่พึงประสงค์ คือ การใช้เสียง ตีเก้าอี้ และตัด แฉว	เด็กออทิสติกวัย เด็กตอนกลาง จำนวน 3 คน	หลังจากการ สอนเทคนิค Social Stories กลุ่มตัวอย่างลด พฤติกรรม ไม่พึงประสงค์	ไม่มีการระบุ
Scattone	2008	การวิจัยเชิงเดี่ยว โดยใช้ วิธีการวิจัยหลายเส้น ฐานสำหรับต่าง พฤติกรรม	เทคนิค Social Stories ร่วมกับ วีดีโอ	เพิ่มทักษะด้าน การสื่อสาร	เด็กแอสเพอร์เกอร์ อายุ 9 ปี	การติดตามมีการ เพิ่มขึ้นมากกว่า การยืมและการ เริ่มต้น	มีความคงทน
Litras และคณะ	2010	การวิจัยกลุ่มตัวอย่าง เชิงเดี่ยวแบบหลาย พฤติกรรม	เทคนิค Social Stories ร่วมกับวีดีโอ	สอนการทักทาย การชวนเพื่อน เล่น และการ โต้ตอบทันที	เด็กออทิสติกอายุ 3 ปี จำนวน 1 คน	เด็กสามารถ พัฒนาทักษะ ทางสังคมได้ อย่างมีศักยภาพ	ไม่มีการระบุ

ตารางที่ 8: ตารางสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ของเด็กออทิสติก (ต่อ)

ผู้วิจัย	ปี	รูปแบบ	เงื่อนไขในการทดลอง	ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ผลการวิจัย	ความคงทน
จารุ เต็นจิ	2551	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และแสดงผล การศึกษาด้วยกราฟ	เทคนิค Social Stories ร่วมกับการใช้เทคนิค การฉายหนัง	ลดพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์	เด็กที่มีปัญหา ทางการเรียนรู้ที่มี พฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์	การใช้เทคนิค การฉายหนังมี ประสิทธิภาพใน การสร้างทักษะ ทางสังคม	ไม่มีระบุ
อรธิดา ประสาร	2551	A-B-A	เทคนิค Social Stories	เพิ่มพฤติกรรมที่พึง ประสงค์	เด็กออทิสติกที่มี ศักยภาพสูงในระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน	การอ่านเรื่องราว ทางสังคมมี ความสำคัญและ จำเป็นที่จะต้อง อ่านบ่อยๆ	มีความคงทน
ธรรกร มณีรัตน์	2554	การวิจัยกลุ่ม ตัวอย่างเชิงเดี่ยว แบบหลาย พฤติกรรม	เทคนิค Social Stories	ลดพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์	เด็กออทิสติกที่มี ระดับศักยภาพสูง จำนวน 1 คน	ทักษะทางสังคม ที่เป็นปัญหามี ค่าเฉลี่ยลดลง	ไม่มีการระบุ

จากตารางโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ของเด็กออทิสติก จึงสรุปได้ว่า เทคนิค Social Stories จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ เด็กออทิสติกระดับศักยภาพสูงในช่วงวัยเด็กตอนกลาง (Delano and Snell, 2006; Litras et al., 2010; Litras et al., 2010; Rowe, 1999; Scattone et al., 2006; Scattone, 2008; อรรธิดา ประसार, 2551; ธีรากร มณีรัตน์, 2554) และเด็กแอสเพอร์เกอร์ (Hochorfer et al., 2010) โดยที่ส่วนใหญ่จะวิจัยกับเด็กจำนวน 1-3 คนเท่านั้น ซึ่งการใช้เทคนิค Social Stories จะมีอยู่ 2 แบบ คือ การใช้เทคนิค Social Stories แบบเดี่ยวๆ คือ การให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเนื้อหาด้วยตนเอง หรือ การให้นักวิจัยเป็นผู้อ่านเนื้อหาให้แก่งกลุ่มตัวอย่าง ฟัง (Delano and Snell, 2006; Ozdemir, 2008; Scattone et al., 2002; Staley, 2002; ธีรากร มณีรัตน์, 2554; อรรธิดา ประसार, 2551) และ การใช้เทคนิค Social Stories แบบร่วมกับเครื่องมืออื่นๆ คือ การใช้ภาพวาด (Rowe, 1999) การใช้วิดีโอ (Litras, Moore and Anderson, 2010; Scattone, 2008) และการใช้ร่วมกับรูปภาพ (Delano and Snell, 2006) นักวิจัยส่วนใหญ่จะใช้เทคนิค Social Stories เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (Rowe, 1999; Litras, Moore and Anderson, 2010 ; Schneider and Goldstein, 2010; จารุ เด็นจิ, 2551; ธีรากร มณีรัตน์, 2554) และเพิ่มทักษะทางสังคม เช่น การใส่ใจ การรู้จักแสดงความคิดเห็น การรู้จักเรียกร้องและการตอบคำถามทันที (Delano and Snell, 2006; Litras et al., 2010) การเพิ่มทักษะทางสังคมในการปฏิสัมพันธ์ (Scattone et al., 2006; อรรธิดา ประसार, 2551) การเพิ่มทักษะด้านการสื่อสาร เช่น การสบตา การยิ้ม และการเริ่มต้น (Scattone, 2008; Hochorfer, Bray, Kehle and Elinoff, 2010) รูปแบบการวิจัยจะเน้นเป็นการวิจัยทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยมีหลากหลายรูปแบบ คือ การวิจัยกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยวแบบ AB (Sanosti, 2005; Scattone et al., 2002; Thiemann and Goldstein, 2001; Wright, 2007) การวิจัยกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยวแบบ ABA (อรรธิดา ประसार, 2551) การวิจัยกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยวแบบ ABAB (Crozier and incani, 2007; Delano and Snell, 2006; Scattone et al., 2002; Sanosti, 2005; Staley, 2002; Thiemann and Goldstein, 2001; Wright, 2007;) การวิจัยหลายเส้นฐานสำหรับต่างบุคคล (Delano and Snell, 2006; Hochorfer et al., 2010; Ozdemir, 2008; Scattone et al., 2006) และ การวิจัยหลายเส้นฐานสำหรับต่างพฤติกรรม (Litras et al., 2010; Scattone, 2008; ธีรากร มณีรัตน์, 2554) แต่มีนักวิจัยบางท่านได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และแสดงผลการศึกษาด้วยกราฟ (จารุ เด็นจิ, 2551) สรุปได้ว่า เทคนิค Social Stories มีประสิทธิภาพที่จะสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และเพิ่มทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

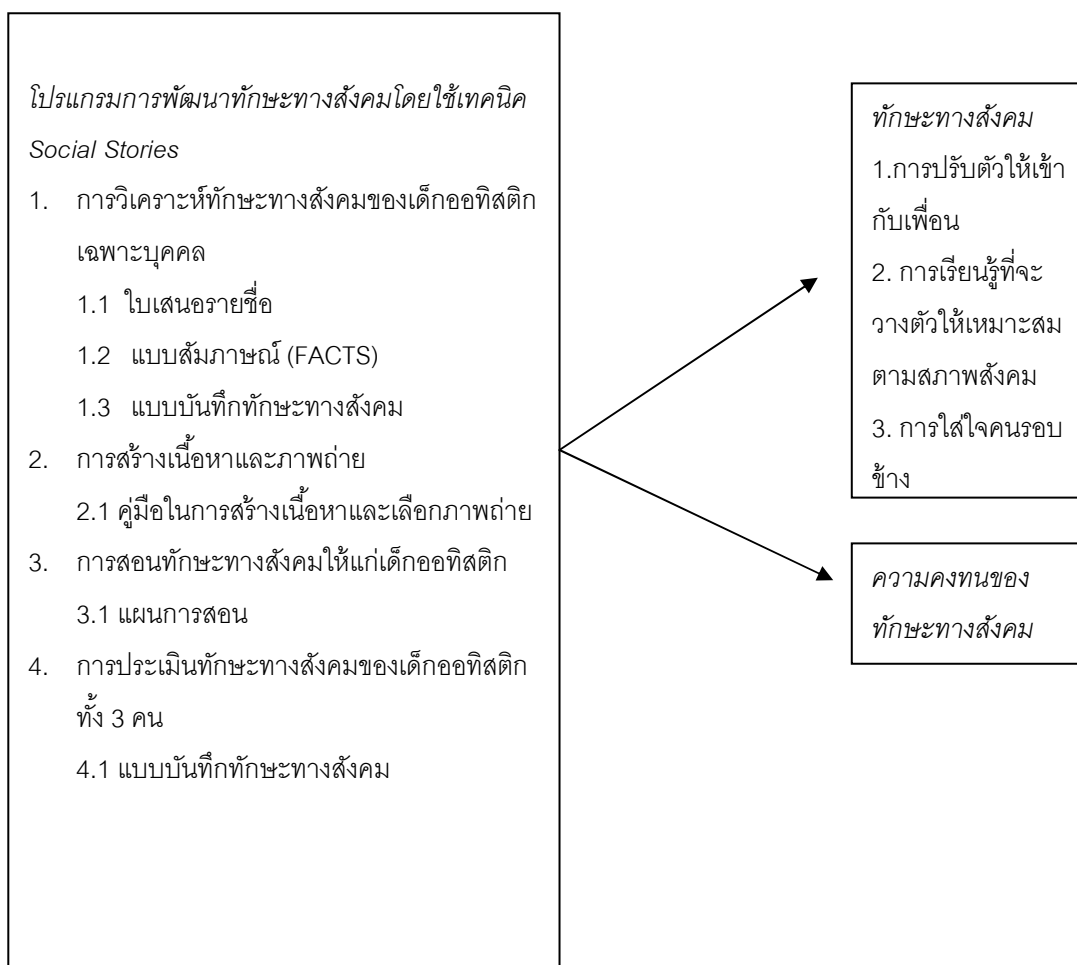
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะและข้อจำกัดของเด็กออทิสติก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิค Social Stories และภาพถ่าย ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติก โดยการใช้เทคนิค Social Stories และภาพถ่าย

เทคนิค Social Stories จะมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ เนื้อหาและภาพถ่าย สำหรับเนื้อหาที่ให้เด็กอ่านประกอบด้วยประโยคทั้งหมด 6 ลักษณะ คือ ประโยคพรรณนา ประโยคมุมมอง ประโยคชี้แนะ ประโยคควบคุม ประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน และประโยคยืนยัน และสำหรับภาพถ่าย สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมของ Bandura เพราะ การเรียนรู้เกิดจากการสังเกตจากตัวแบบซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตแต่อาจจะเป็นตัวสัญลักษณ์ เช่น ตัวแบบที่เห็นในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือรูปภาพ

สำหรับกระบวนการของเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายจะมีขั้นตอน ดังนี้ การวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางระดับศักยภาพสูงโดยการสัมภาษณ์จากครูประจำชั้นหรือผู้ใกล้ชิดเด็ก และการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก หลังจากทราบพฤติกรรมของเด็ก ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อสร้างเนื้อหาและถ่ายภาพเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ต้องการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก หลังจากนั้นนำเนื้อหาที่ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและปรับปรุงเนื้อหา เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำเทคนิค Social Stories และภาพถ่ายมาให้เด็กอ่าน ดู และสร้างความเข้าใจเนื้อหา กระบวนการสุดท้ายผู้วิจัยทดสอบเด็กโดยการสร้างสถานการณ์จริงเพื่อให้เด็กได้ใช้ทักษะทางสังคมและทำการประเมินผลวิเคราะห์ข้อมูลว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมหรือไม่ และเมื่อหยุดการสอนโปรแกรมการเรียนรู้ดังกล่าวยังคงทนในความทรงจำของเด็กหรือไม่ ซึ่งจะสอดคล้องกับทฤษฎีของ Gagné และ Klausmeier

สำหรับทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยต้องการเพิ่ม คือ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม และการใส่ใจคนรอบข้าง ซึ่งทักษะทางสังคมจะมีการระบุพฤติกรรมดังนี้ พฤติกรรมที่สามารถไปเรียนกับเพื่อนตามห้องเรียน จะสอดคล้องกับทักษะทางสังคมในด้านการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน พฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูหรือเพื่อนในเวลารับเรียนการสอน จะสอดคล้องกับทักษะทางสังคมในด้านการเรียนรู้ที่วางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม และพฤติกรรมไม่เหม่อลอยเมื่อครูสอน ตามคำสั่ง จะสอดคล้องกับทักษะทางสังคมในด้านการใส่ใจคนรอบข้าง

สรุปได้ว่าเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายเพิ่มทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก คือ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม และการใส่ใจคนรอบข้าง ซึ่งการเรียนรู้ทักษะทางสังคมผ่านเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายจะยึดตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมของ Bandura เนื่องจากการมีตัวแบบเป็นภาพถ่ายจะทำให้เด็กเกิดการการเรียนรู้เกิดจากการสังเกตและจดจำ

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้วิธี ABAB มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกภายหลังจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายและเพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกภายหลังจากการใช้โปรแกรมฯ มีวิธีการดำเนินการวิจัย โดยนำเสนอเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 รูปแบบของการวิจัย

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลาง (อายุ 6- 12 ปี) ระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสูง (High-function autism) ที่สามารถสื่อสารได้ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนกำจรวทย์ จังหวัดลพบุรี เกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียน มีดังนี้

1) โรงเรียนเอกชนและเป็นโรงเรียนเรียนร่วมตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมีตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6

2) มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

3) การเดินทางสะดวกและปลอดภัย

4) ผู้บริหารและคณะครูยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กที่มีภาวะออทิสซึมเพศชายซึ่งอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลางระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสูงที่สามารถอ่าน หรือสื่อสารได้ แต่มีความบกพร่องทางทักษะทางสังคม จำนวน 3 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนกำจรวทย์ จังหวัดลพบุรีเป็นโรงเรียนเอกชนและเป็นโรงเรียนเรียนร่วมตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมี

ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละระดับชั้นมีจำนวนห้อง 4 ห้อง ซึ่งแต่ละห้องมีนักเรียนจำนวน 30 คน ในช่วงแรกมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษประมาณ 30 กว่าคน แต่ในปัจจุบันมีประมาณ 10-15 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเป็นเด็กออทิสติกและเด็กสมาธิสั้นสำหรับเด็กออทิสติกจำนวนอยู่ประมาณ 8 – 9 คน ผู้วิจัยได้เลือกเก็บข้อมูลจากเด็กออทิสติกจำนวน 3 คนจากระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5/4 จำนวน 2 คน คือเด็กชายพิวส์และเด็กชายนนท์ ที่นั่งของเด็กชายพิวส์จะนั่งหน้าห้องและนั่งใกล้กับครูประจำชั้น สำหรับเด็กชายนนท์จะนั่งหลังห้องกับพี่เลี้ยงที่ชื่อตุน และชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 1 คน คือ เด็กชายตันจะนั่งข้างๆครูประจำชั้น รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนมีดังนี้

1) **พิวส์** เป็นเด็กผู้ชายอายุ 11 ปี กำลังศึกษาอยู่ประถมศึกษาปีที่ 5

พื้นฐานครอบครัว พิวส์เป็นลูกชายคนเดียวซึ่งอาศัยอยู่กับพ่อและแม่ พ่อและแม่ทำงานบริษัทเอกชนซึ่งมีรายได้ระดับปานกลาง พ่อจะมาส่งพิวส์ช่วงเช้าและให้รถรับจ้างมารับตอนเลิกเรียน เมื่อถึงบ้านคุณยายของพิวส์จะเป็นคนเปิดการ์ตูนจากแผ่นดีวีดีหรือในบางครั้งพิวส์จะเล่นคอมพิวเตอร์

ความสามารถปัจจุบัน พิวส์มีทักษะวิชาการในระดับค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในห้องวัยเดียวกัน เพราะจะเขียนหนังสือตัวใหญ่และไม่ตรงบรรทัดและอ่านหนังสือได้เป็นบางคำ เช่น คำง่ายที่ลงท้ายด้วยสระอา และคำที่มีพยางค์เดียว และสามารถคำนวณโจทย์ปัญหาที่ไม่ซับซ้อน เช่น โจทย์คณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำหรับความสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในระดับดีเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในห้อง เช่น วาดรูปและปั้นดินน้ำมันได้เป็นอย่างดี ทักษะความจำดีโดยเฉพาะจำบทสนทนาการ์ตูนที่ตนเองดู

ข้อมูลจาก IEP และการสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) ข้อเด่นของเด็กชายพิวส์ คือ สามารถบวกเลขจำนวนสองหลักแบบไม่มีตัวทดได้ ช่วยเหลือตนเองได้และปฏิบัติตามคำสั่งของครูได้ และ (2) ข้อจำกัดของเด็กชายพิวส์ คือ การอ่านการเขียนภาษาไทยยังไม่สามารถอ่านเขียนคำ 2 พยางค์และประโยคสั้นได้ๆ

ปัญหาพฤติกรรมของพิวส์ คือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมของพิวส์ คือ ขาดทักษะการใส่ใจคนรอบข้าง เช่น ในคาบเรียนเมื่อครูสอน พิวส์ไม่ฟังหรือทำตามที่ครูสั่ง แต่จะกลับมีท่าที่เหม่อลอย มองออกไปนอกหน้าต่าง (ในบางครั้งนั่งเล่นขา หรือเล่นมือตนเอง)

2) **นนท์** เป็นเด็กผู้ชายอายุ 12 ปี กำลังศึกษาอยู่ประถมศึกษาปีที่ 5

พื้นฐานครอบครัว มีพี่น้องทั้งหมด 3 คน มีพี่สาว 1 คน และน้องสาว 1 คน ซึ่งนนท์เป็นลูกชายคนกลาง พ่อเป็นนายแพทย์ที่โรงพยาบาลอานันทมหิดลและแม่เป็นแพทย์ผิวหนังมีคลินิกเป็น

ของตนเอง นนท์จะสามารถช่วยเหลือตนเอง สามารถไปไหนมาไหนได้ นนท์จะมีพี่เลี้ยงดูแลทุกครั้ง เมื่ออยู่โรงเรียน ทุกๆสัปดาห์นนท์จะไปเรียนกับครูแสมที่วัดพระบาทน้ำพุเพื่อฝึกทักษะช่วยเหลือตนเองและฝึกพูด

ความสามารถปัจจุบัน นนท์จะมีทักษะทางวิชาการ คือ การเขียนและการอ่านที่ดีมาก สามารถเขียนตามคำบอกได้ มีความจำดี อ่านหนังสือและมีทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อ คือ วาดรูปได้เป็นอย่างดี สามารถคำนวณโจทย์ปัญหาเลขที่มีหลักเพียงหน่วยเดียวไม่ว่าจะเป็นบวก ลบคูณหารได้เป็นอย่างดี

ข้อมูลจาก IEP และการสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) ข้อเด่นของเด็กชายนนท์ คือ ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้และทำงานตามที่ส่งเหมือนคนอื่นได้ และ (2) ข้อจำกัดของเด็กชายนนท์ คือ ออกเสียงไม่ชัดและพูดเป็นประโยคยาวๆไม่ได้

ปัญหาพฤติกรรมของนนท์ คือ นนท์จะแสดงพฤติกรรมโดยการส่งเสียงดังออกมาทันที ซึ่งอาการดังกล่าว ได้สร้างความรบกวนแก่ครูและเพื่อนในเวลาเรียน และเมื่อนนท์ดีใจหรือโมโหมักจะทำร้ายตนเองโดยการทุบอกหรือกัดฟันตนเอง

3) **ต้น** เป็นเด็กผู้ชายอายุ 12 ปี กำลังศึกษาอยู่ประถมศึกษาปีที่ 6

พื้นฐานครอบครัว ต้นมีพี่สาว 1 คน แต่ได้เสียชีวิตตั้งแต่อายุ 19 ปี พ่อรับราชการเป็นทหาร และแม่รับราชการเป็นนางพยาบาล พ่อแม่ต้นไม่ยอมเปิดใจว่าต้นมีภาวะออทิซึมพ่อแม่ของต้นพยายามให้ต้นเก่งทางวิชาการ ให้ต้นเขียนหนังสือจนต้นรู้สึกเก็บกดซึ่งการกระทำของต้นที่แสดงออกมา คือ จะวงกลมตัวอักษรทั้งหมดและจะเขียนตัวหนังสือตัวใหญ่ๆเพื่อแสดงว่าต้นไม่อยากจะทำแล้ว หรือในบางครั้งต้นจะหลุดบทรสนทนาที่ต้นคุยกับแม่ออกมา ในช่วงนี้ต้นได้ไปเรียนพูดกับหมอที่โรงพยาบาลลพบุรี หลังจากไปเรียนต้นไม่ยอมพูดจา นั่งเงียบ นั่งไม่นิ่ง หรือเวลาไม่พอใจจะกระแทบเท้า

ความสามารถปัจจุบัน มีความสามารถในทักษะด้านวิชาการเขียนตามคำบอกได้หรือเขียนทุกอย่างที่ต้นเคยเห็นได้ในระดับที่ดีมาก มีความจำที่ดี พูดได้แต่ไม่ชัด อ่านหนังสือได้ซึ่งตอนอนุบาลต้นจะอ่านหนังสือออกก่อนเพื่อนทั่วไปและจะช่วยครูแจกสมุดให้กับเพื่อนๆ และวาดรูปได้

ข้อมูลจาก IEP จากคุณครูประจำชั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) ข้อเด่นของเด็กชายต้น คือ ปฏิบัติตามคำสั่งของครูได้ ช่วยเหลือตนเองได้ สามารถเขียนตามครุบนกระดานคำได้ และเขียนคำง่ายๆและประโยคสั้นๆได้ และ (2) ข้อจำกัดของเด็กชายต้น คือ มีปัญหาในการใช้ภาษาในการสื่อสาร ไม่สามารถสื่อสารความหมายจากการพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ไม่สามารถพูดเป็นประโยคยาวๆ และไม่สามารถอยู่กับเพื่อนได้

ปัญหาพฤติกรรมของต้น คือ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน เช่น ตั้งแต่อนุบาลจนถึงประถมศึกษาที่ 5 ต้นจะอยู่กับเพื่อน นั่งเรียนกับเพื่อน และไปไหนกับเพื่อนได้ แต่หลังจากภาคการศึกษาที่ 2 ต้นเริ่มมีโลกส่วนตัวไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เมื่อถึงเวลาเรียนเพื่อนๆ จะต้องเดินเรียนไปตามห้องต่างๆ แต่ต้นกลับไม่สนใจเพื่อน ต้นจะนั่งเขียนหนังสือหรือวาดรูปเล่นอยู่ในห้องเพียงคนเดียว แทนที่จะไปเรียนพร้อมเพื่อนคนอื่นๆ หรือบางวิชาเรียนในห้องตัวเอง ต้นก็จะนั่งแยกกับเพื่อน และไปนั่งใกล้กับครูประจำชั้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยรวบรวมและบันทึกข้อมูลกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ตาราง ดังนี้

ตารางที่ 9 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน

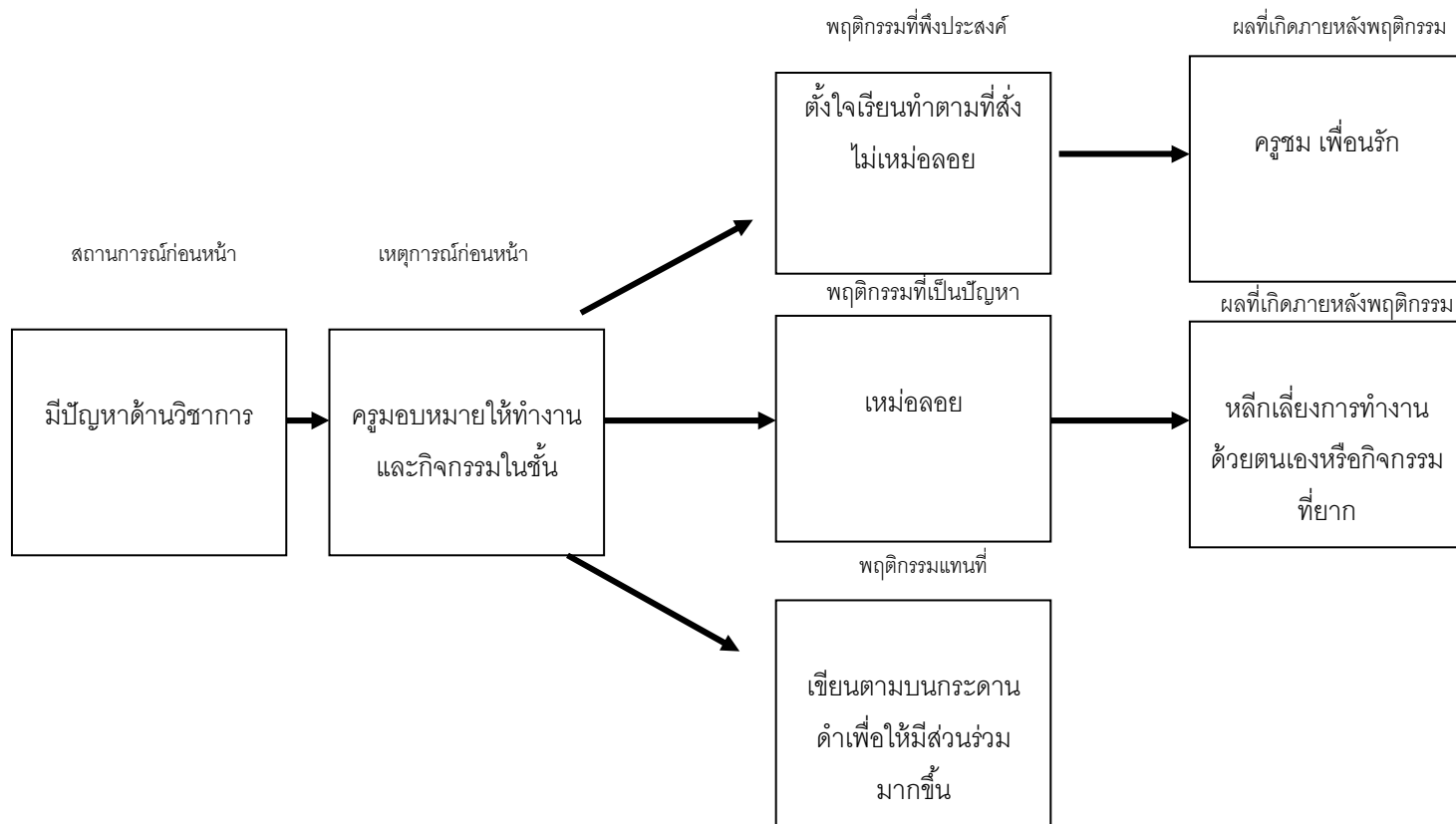
ชื่อ	เพศ	อายุ	ระดับชั้น	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	พฤติกรรมแทนที่
พิวส์	ชาย	11 ปี	ป.5	มักจะเหม่อลอยในขณะที่ครูพูด	ตั้งใจเรียนและทำตามที่ครูสั่ง เช่น เขียนตามบนกระดาน
นนท์	ชาย	11 ปี	ป.5	เวลาโมโหหรือดีใจมักจะกีดกันหรือทูปอก	วาดรูประบายสี
				มักจะส่งเสียงโวยวายเมื่อมีคนขัดใจ	วาดรูประบายสี
ต้น	ชาย	12 ปี	ป.6	ในเวลาเรียนมักจะนั่งคนเดียว ไม่ไปเรียนกับเพื่อน	ไปเรียนกับเพื่อนและเขียนหนังสือ วาดรูปที่ตนเองมักจะทำทุกครั้ง

พิวส์เป็นเด็กผู้ชาย อายุ 11 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนกำจรวิทย์ จังหวัดลพบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พิวส์มักจะเหม่อลอยในขณะที่ครูสอน ดังนั้น ผู้วิจัยสอนโปรแกรมฯ โดยให้พิวส์ทำตามที่ครูสั่ง เช่น เขียนตามบนกระดาน ซึ่งถ้าพิวส์ทำตาม พิวส์จะได้รับคำชมจากครูและเพื่อนๆรักพิวส์

นนท์เป็นเด็กผู้ชาย อายุ 11 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนกำจรวิทย์ จังหวัดลพบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นนท์มักจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ เวลาโมโหหรือดีใจมักจะกัดฟันหรือทูปอกและเมื่อมีคนขัดใจมักจะส่งเสียงโวยวายซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่รบกวนเพื่อนและครูในห้องเรียน ผู้วิจัยสอนโปรแกรมฯ โดยให้นนท์วาดรูประบายสีแทนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

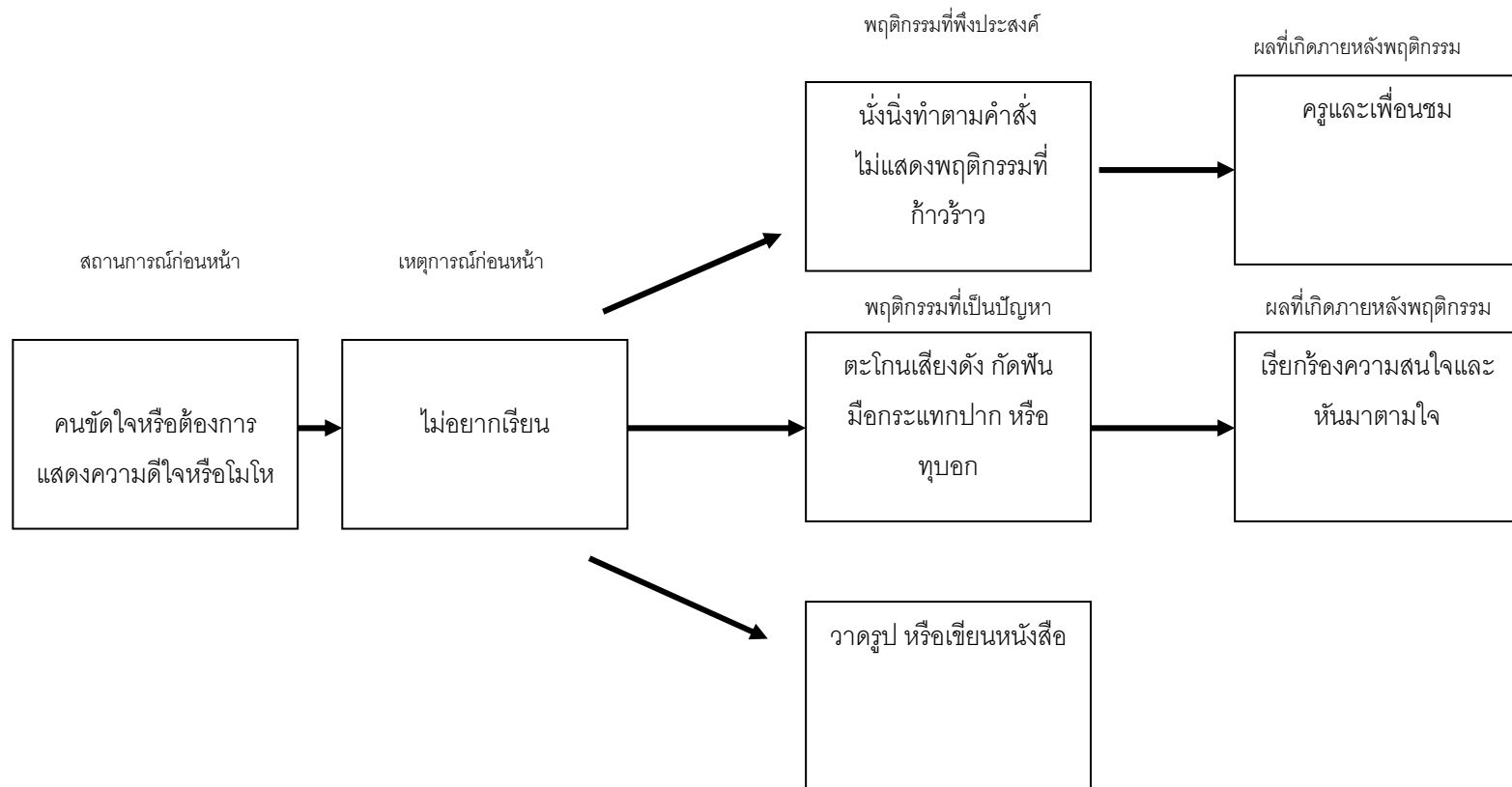
ต้นเป็นเด็กผู้ชาย อายุ 12 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนกำจรวิทย์ จังหวัดลพบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้นมักจะนั่งคนเดียวไม่ไปเรียนกับเพื่อนตามห้อง ดังนั้น ผู้วิจัยสอนโปรแกรมฯโดยให้ต้นไปเรียนกับเพื่อน นั่งข้างๆเพื่อน และให้ต้นวาดรูปหรือเขียนหนังสือที่ต้นชอบทำเป็นประจำ

สรุปพฤติกรรมของเด็กชายพีวส์

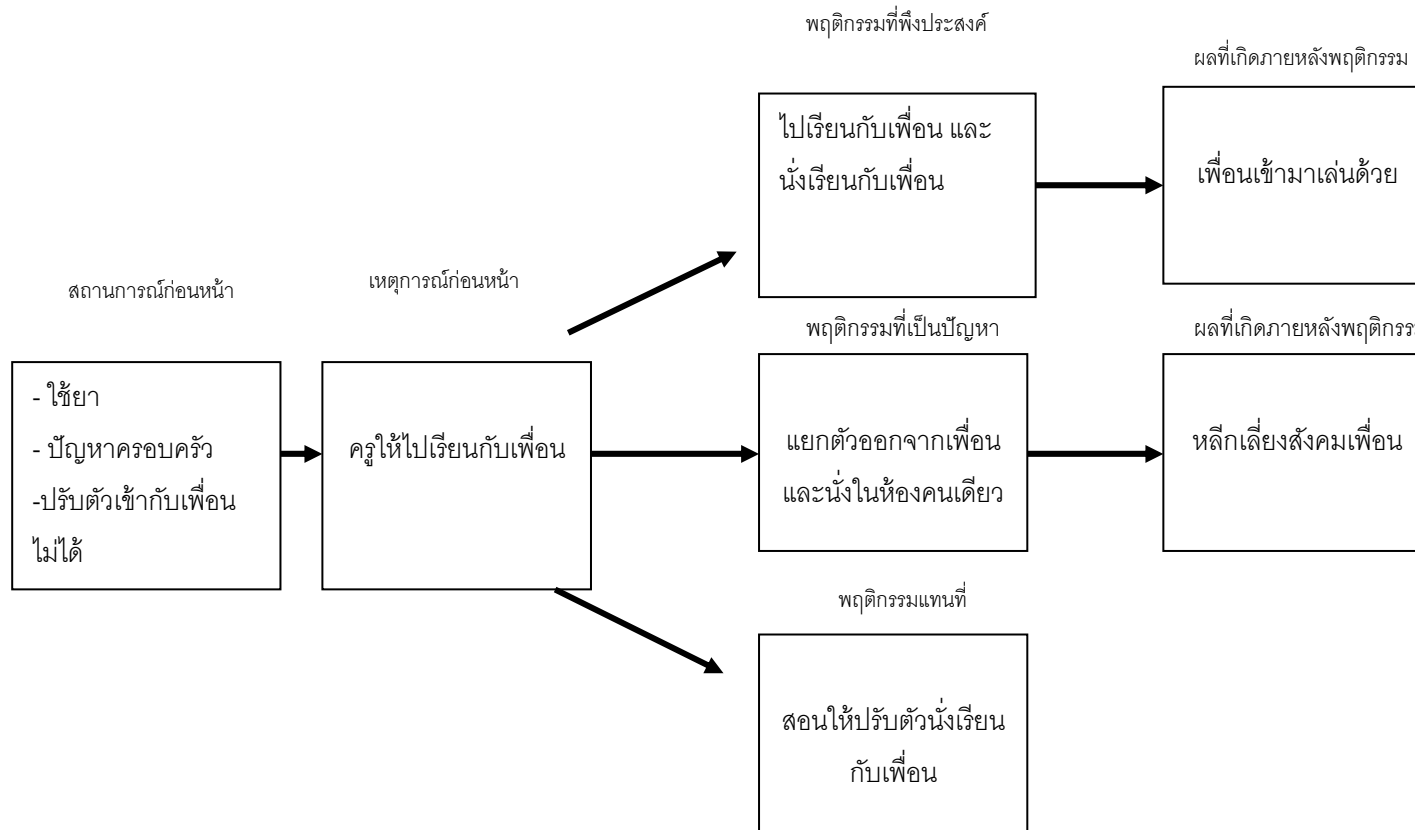
ภาพที่ 4 ภาพสรุปพฤติกรรมของเด็กชายพีวส์

สรุปพฤติกรรมของเด็กชายนนท์

ภาพที่ 5 สรุปพฤติกรรมของเด็กชายนนท์

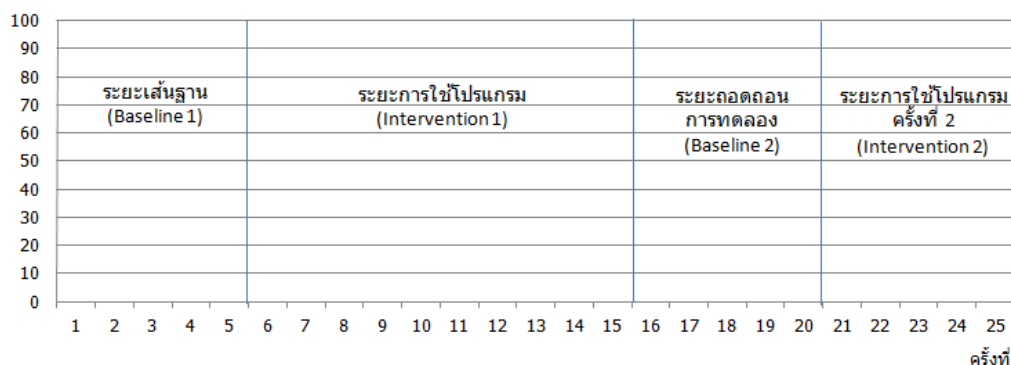
สรุปพฤติกรรมของเด็กชายต้น

ภาพที่ 6 ภาพสรุปพฤติกรรมของเด็กชายต้น

ตอนที่ 2 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว (Single Subject design) โดยใช้วิธี ABAB หรือ การวิจัยแบบสลับกลับ (Reversal Design) (Powell, Symbaluk and Honey, 2009) เพื่อเปรียบเทียบการเพิ่มทักษะทางสังคมแก่เด็กออทิสติก โดยใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories แบ่งการวิจัยเป็น 4 ระยะ มีขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 7 กราฟแสดง 4 ระยะของการวิจัย ABAB

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเสถียรภาพ (Baseline 1) เป็นระยะสังเกตพฤติกรรมเด็กทั้งสามคนก่อนการใช้โปรแกรม เพื่อศึกษาพื้นฐานของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ก่อนการทดลอง

ระยะที่ 2 (B1) ระยะการใช้โปรแกรม (Intervention 1) เป็นระยะที่ใช้โปรแกรมฯ เพื่อเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติก และบันทึกข้อมูลพฤติกรรมของเด็กที่เปลี่ยนแปลงจนเป็นที่พอใจและคงที่

ระยะที่ 3 (A2) ระยะถอดถอนการทดลอง (Baseline 2) เพื่อติดตามผลของทักษะทางสังคมมีการเพิ่มขึ้นหรือไม่

ระยะที่ 4 (B2) ระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 (Intervention 2) เพื่อสังเกตว่าการจัดกระทำคงทนของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กออทิสติกหรือไม่

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เครื่องมือการทดลอง คือ โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคม โดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย ซึ่งประกอบด้วย (1) คู่มือการสร้างเนื้อหาและการเลือกภาพถ่าย (2) แผนการสอน และ (3) แบบบันทึกทักษะทางสังคม และเครื่องมือการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) ใบเสนอรายชื่อ (2) แบบสัมภาษณ์ (FACTS) และ (3) แบบบันทึกทักษะทางสังคม ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Storiesร่วมกับภาพถ่าย

1.1 คู่มือการสร้างเนื้อหาและการเลือกภาพถ่าย

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิค Social Stories ซึ่งลักษณะของเทคนิค Social Stories จะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เนื้อหา และภาพถ่าย

2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเทคนิค Social Stories มีลักษณะดังนี้

2.1 เนื้อหา จะมีประโยคอยู่ 6 ลักษณะ คือ ประโยคพรรณนา ประโยคบอกถึงความรู้สึกร่วมกัน ประโยคชี้แนะ ประโยคมุมมอง ประโยคควบคุม และประโยคยืนยัน เนื้อหาจะได้รับการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิด ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างโปรแกรมการสร้างทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories เพื่อนำมาสร้างเนื้อหา ซึ่งลักษณะประโยคของเนื้อหาเทคนิค Social Stories ให้ตรงกับเด็กออทิสติกระดับศักยภาพสูงวัยเด็กตอนกลาง (อายุ 6-12ปี) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โรงเรียนกำจรวทย์ จังหวัดลพบุรี

2.2 ภาพถ่ายจะเป็นภาพถ่ายจริงของกลุ่มตัวอย่าง ภาพถ่ายจากสถานการณ์จริง ภาพถ่ายจากสถานที่จริง ซึ่งภาพถ่ายที่ใช้จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและมีภาพที่ชัดเจน

3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์นำไปสร้างเนื้อหา Social Stories

4. ผู้วิจัยแต่งเนื้อหาให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ หลังจากแต่งเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ถ่ายภาพพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้แต่งขึ้น (ภาคผนวก ง)

5. ผู้วิจัยนำเนื้อหาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนซึ่งเกณฑ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ (1) จบด้านการศึกษาพิเศษระดับปริญญาโทขึ้นไป และ(2) ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษมากกว่า 5 ปี (ภาคผนวก ก) ตรวจสอบความสอดคล้องโปรแกรมการสร้างทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 (IOC > 0.50) จึงจะถือว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วงระหว่าง 0.66 – 1.00 (ภาคผนวก จ)

1.2 แผนการสอน

1. ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิดเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกทั้ง 3 คน

2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์นำไปสร้างแผนการสอนทักษะทางสังคม
3. ผู้วิจัยนำเนื้อหาของแผนการสอนทั้งหมดให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องโปรแกรมการสร้างทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) จึงจะถือว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระหว่าง 0.66 – 1.00 (ภาคผนวก จ)
4. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขให้เหมาะสม
5. หลังจากแก้ไขเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยจะนำแผนการสอนไปใช้ร่วมโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย (ภาคผนวก ง)
6. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้ คือ ทบทวนลักษณะของประโยคที่ใช้ในการแต่ง Social Stories และปรับประโยคให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของประโยคที่มีลักษณะแตกต่างกันไป

1.3 แบบบันทึกทักษะทางสังคม

1. ผู้วิจัยศึกษารูปแบบของการบันทึกทักษะทางสังคมในรูปแบบต่างๆจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากสมโภชน์ เขียมสุภาษิต (2553) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกทักษะทางสังคม
2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์นำไปสร้างแบบบันทึกทักษะทางสังคมซึ่งรูปแบบบันทึกทักษะทางสังคมในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรม หมายถึง การบันทึกพฤติกรรมที่ต้องการจะสังเกตนั้นเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งจะแบ่งช่วงเวลาที่จะทำการสังเกตทั้งหมดออกเป็นช่วงเวลาสั้นๆเท่าๆกันแล้วสังเกต (สมโภชน์ เขียมสุภาษิต, 2553)
3. ผู้วิจัยนำเนื้อหาให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบบันทึกทักษะทางสังคมโดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) จึงจะถือว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วงระหว่าง 0.66 – 1.00 แสดงว่า (ภาคผนวก จ)
4. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้ ปรับภาษาในการสื่อความหมายให้ชัดเจน ลดการใช้คำว่า “การที่” หรือ “มีการ”

5. ผู้วิจัยแก้ไขแบบบันทึกทักษะทางสังคมและสังเกตกลุ่มตัวอย่างโดยมีการอัดวิดีโอพฤติกรรมของเด็กเพื่อให้เกิดความถูกต้องในการให้คะแนนของเด็ก โดยผู้วิจัยได้มีการฝึกผู้ช่วยวิจัยให้เข้าใจถึงการให้คะแนนพฤติกรรมก่อนการบันทึกคะแนนลงไปแบบฟอร์ม (ภาคผนวก ง)

6. หลังจากฝึกผู้ช่วยวิจัย ผู้วิจัยจะชมวิดีโอและสังเกตพร้อมกันโดยการนำแบบบันทึกทักษะทางสังคมไปใช้ในการเก็บข้อมูลซึ่งวิธีใช้จะสังเกตทุกๆ 3 นาที หลังจบ 3 นาที จะให้ผู้สังเกตบันทึก 1 เมื่อเกิดพฤติกรรมลงในแบบบันทึกทักษะทางสังคม แต่ถ้าไม่เกิดพฤติกรรมให้บันทึก 0 ลงในแบบบันทึกทักษะทางสังคม (ภาคผนวก ง)

7. หลังจากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากตนเองและผู้ช่วยวิจัยมาคำนวณวิธีการหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตในกรณีบันทึกข้อมูลแบบช่วงเวลาเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ (ภาคผนวก ฉ)

2. ใบเสนอรายชื่อ ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นให้เสนอชื่อกลุ่มตัวอย่างที่มีเกณฑ์การคัดเลือกตรงกับผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมโดยทั่วไปของเด็กออทิสติก
2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยมาสร้างแบบใบเสนอ

รายชื่อ (ภาคผนวก ค)

3. ผู้วิจัยนำใบเสนอรายชื่อให้แก่ครูประจำชั้นเพื่อระบุชื่อและพฤติกรรมของเด็กออทิสติก ทั้ง 3 คน

3. แบบสัมภาษณ์ (FACTS) ซึ่งใช้ในการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก จำนวนทั้งหมด 3 คน

1. ผู้วิจัยนำฉบับแปลเป็นภาษาไทยมาจาก ชนิศา อภิชาติบุตร (2554)
2. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์

ผู้ใกล้ชิดหรือครูของเด็กออทิสติกทั้ง 3 คน (ภาคผนวก ค)

ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะก่อนการทดลอง โดยดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยเสนอบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ออกหนังสือเชิญ

ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 3 คนและขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยคัดเลือกเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการทดลองกับเด็กออทิสติกที่ผู้วิจัยคัดเลือกไว้

1.2 ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดของเด็กเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กออทิสติก ทั้ง 3 คน ก่อนสร้างเครื่องมือ เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กแต่ละต้องเพิ่มทักษะทางสังคมในด้านไหนบ้าง

1.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลประวัติและพฤติกรรมของเด็กออทิสติกทั้ง 3 คน ที่ได้จากการสัมภาษณ์และสังเกต

1.4 กำหนดทักษะทางสังคมที่ต้องการเพิ่มให้แก่เด็กออทิสติกทั้ง 3 คน

2. ระยะเวลาทดลอง ใช้เวลาทั้งหมด 5 สัปดาห์ ซึ่งจะสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ทุกวันวันละ 30 นาที และการสอนโปรแกรมฯ จะสอนทุกวัน วันละ 5-10 นาที ซึ่งจะสอนในช่วงเวลาพักเช้า (ตั้งแต่ 10.00-10.10) และเวลาพักกลางวัน (ตั้งแต่ 11.30-11.40) และบันทึกพฤติกรรมตามที่สังเกตเห็น ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมโดยใช้แบบบันทึกทักษะทางสังคมซึ่งดำเนินการบันทึกพฤติกรรม ดังนี้

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเส้นฐาน (Baseline 1) หมายถึง ระยะสังเกตพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 คนระหว่างที่ไม่มีการใช้โปรแกรมฯ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน (26 ธันวาคม 2554 – 30 ธันวาคม 2554) เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ก่อนการทดลองจนได้ข้อมูลพฤติกรรมที่คงที่

ระยะที่ 2 (B1) ระยะการใช้โปรแกรม (Intervention 1) หมายถึง ระยะที่ผู้วิจัยดำเนินการใช้โปรแกรมฯ เพื่อเพิ่มทักษะทางสังคมให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนพร้อมกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลสำหรับเด็กคนที่ 1 เด็กคนที่ 2 และคนที่ 3 ไปเรื่อยๆ จนพฤติกรรมของเด็กทั้งสามคนเปลี่ยนแปลงจนคงที่ (30 มกราคม 2555 – 13 กุมภาพันธ์ 2555)

ระยะที่ 3 (A2) ระยะถอดถอนโปรแกรม (Baseline 2) หมายถึง ระยะที่ผู้วิจัยถอนโปรแกรมฯ เพื่อติดตามผลของทักษะทางสังคมมีการเพิ่มขึ้นหรือไม่ สังเกตเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ (20 กุมภาพันธ์ 2555 – 24 กุมภาพันธ์ 2555)

ระยะที่ 4 (B2) ระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 (Intervention 2) หมายถึง ระยะที่ผู้วิจัยดำเนินการใช้โปรแกรมฯ เพื่อเพิ่มทักษะทางสังคมให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนอีกครั้ง เพื่อสังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคมคงทนหรือไม่ (27 กุมภาพันธ์ 2555 – 2 มีนาคม 2555)

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนโดยการพิจารณารูป (Visual Inspection of Graphs) (Kennedy, 2005) ในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้วิธี ABAB หรือการวิจัยแบบสลับกลับ ซึ่งจะพิจารณาอยู่

3 อย่าง คือ ช่วงระหว่างของข้อมูล (Range) มัธยฐาน (Median) และการกระจายข้อมูล (Variability)

นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนแล้ว ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต ดังนี้

ความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต (Interobserver Reliability หรือ IOR)

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะเชื่อถือได้หรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตซึ่งค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตจะหาได้ก็ต่อเมื่อจะต้องได้ข้อมูลจากผู้สังเกต 2 คน สังเกตพฤติกรรมของคนๆ เดียวกันในเวลาเดียวกัน แต่ต่างคนต่างสังเกต นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณตามสูตรที่ขึ้นอยู่กับวิธีการบันทึก ซึ่งมีอยู่ 3 แบบ คือ 1) การหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตในกรณีที่บันทึกข้อมูลเป็นความถี่ 2) การหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต ในกรณีที่บันทึกข้อมูลแบบความยาวนานของเวลาและความยาวนานของเวลาก่อนการตอบสนอง และ 3) การหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตในกรณีที่บันทึกข้อมูลแบบช่วงเวลา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตในกรณีที่บันทึกข้อมูลแบบช่วงเวลา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาวิต, 2553) มีสูตรดังนี้

วิธีการหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตในกรณีที่บันทึกข้อมูลแบบช่วงเวลา

$$\text{สูตร IOR (แบบช่วงเวลา)} = \frac{A}{A+D} \times 100$$

A หมายถึง การบันทึกได้ตรงกันระหว่างผู้สังเกตในแต่ละช่วงเวลา

D หมายถึง การบันทึกได้ไม่ตรงกันระหว่างผู้สังเกตในแต่ละช่วงเวลา

หมายเหตุ : ค่า IOR ที่ยอมรับได้โดยทั่วไปไม่ควรจะต่ำกว่าร้อยละ 80 ของช่วงเวลาที่สังเกต (Kazdin, 1975)

สรุปได้ว่า ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตเห็นการเกิดและไม่เกิดของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จำนวน 10 ครั้ง ผู้สังเกตทั้ง 2 คนสังเกตนั้นได้ตรงกันมากกว่าร้อยละ 80 ของเวลาที่สังเกตทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย และเพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย โดยมีสมมติฐานดังนี้

1. หลังการทดลองเด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางที่ได้รับการสอนโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายจะมีทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้น
2. หลังการทดลองเด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางที่ได้รับการสอนโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายจะมีทักษะทางสังคมที่คงทน

ตารางที่ 10 : ตารางแสดงมัธยฐานและช่วงข้อมูลของทักษะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน

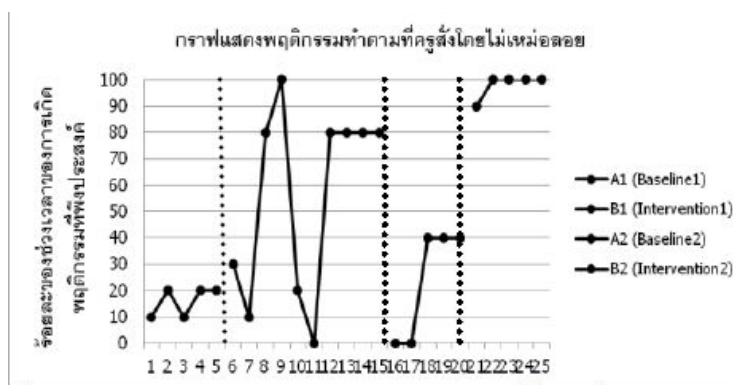
ร้อยละของช่วงเวลาที่เกิดทักษะทางสังคม (%)								
ชื่อ	ระยะเริ่มต้น		ระยะการใช้โปรแกรม		ระยะถอดถอนโปรแกรม		ระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2	
	มัธยฐาน	ช่วงข้อมูล	มัธยฐาน	ช่วงข้อมูล	มัธยฐาน	ช่วงข้อมูล	มัธยฐาน	ช่วงข้อมูล
พีวส์	20	10-20	80	0-100	40	0-40	100	90-100
นนท์	30	30-50	80	40-90	30	20-30	80	80-90
	30	20-30	90	50-100	60	50-60	90	90-100
ตัน	0	0	70	0-100	30	0-30	100	60-100

ตารางนำเสนอค่ามัธยฐาน (Median) และ ช่วงข้อมูล (Range) ของการเกิดทักษะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง 3 คน คือ พีวส์ นนท์ และตัน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะเริ่มต้น

ระยะการใช้โปรแกรม ระยะถอดถอนโปรแกรม และระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 ซึ่งแสดงออกเป็นกราฟ ดังนี้

ตอนที่ 1 โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

เด็กชายพีวส์

ภาพที่ 7 กราฟแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์ของเด็กชายพีวส์

จากภาพที่ 7 พบว่าทักษะทางสังคมการใส่ใจคนรอบข้างของพีวส์ใช้เวลาสังเกตครั้งละ 30 นาที โดยใช้ช่วงเวลาสังเกตเพียงช่วงละ 3 นาที ดังนั้นจะสังเกตพฤติกรรมทำตามที่ครูสั่งไม่เหม่อลอยทั้งหมด 10 ช่วงเวลา โดยในระยะที่ 1 คือ ระยะเส้นฐาน (A1) (วันที่ 26 ธันวาคม 2554 – 30 ธันวาคม 2554) ซึ่งเป็นระยะที่ครูประจำวิชาสอนตามปกติในคาบเรียนช่วงบ่าย โดยสอนคาบละ 1 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมทำตามที่ครูสั่งโดยไม่เหม่อลอย 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 20 (ระหว่าง 10-20 %) ในระดับที่ต่ำ แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มที่ลดลง และการกระจายตัวมีค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงของการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 10-20 %

ระยะที่ 2 คือ ระยะการใช้โปรแกรม (B1) (วันที่ 30 มกราคม 2555 – 13 กุมภาพันธ์ 2555) ซึ่งเป็นระยะที่ผู้วิจัยเริ่มสอนโปรแกรมฯ จะสอนในช่วงพักกลางวันครั้งละ 5-10 นาที โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมทำตามที่ครูสั่งโดยไม่เหม่อลอย 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 80 (ระหว่าง 0-100 %) ในระดับที่สูง แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวมีค่ามากและไม่คงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 0-100%

ระยะที่ 3 คือ ระยะถอดถอนโปรแกรม Social Stories (A2) (วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 – 24 กุมภาพันธ์ 2555) เป็นระยะที่ไม่มีการใช้โปรแกรมฯ เพื่อติดตามผลของทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยระยะนี้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับเหมือนกับระยะที่ 1 คือครูสอนวิชาตามปกติ โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมทำตามที่ครูสั่งโดยไม่เหม่อลอย 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 40 (ระหว่าง 0-40 %) ในระดับที่ต่ำ แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวที่ค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 0-40%

ระยะที่ 4 คือ ระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 (B2) (วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2555 – 2 มีนาคม 2555) เป็นระยะที่กลับมาใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายอีกครั้ง โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมทำตามที่ครูสั่งโดยไม่เหม่อลอย 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 100 (ระหว่าง 90-100 %) ในระดับที่สูง แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวที่ค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 90-100%

สรุปผลของการใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย พัฒนาทักษะทางสังคมด้านการใส่ใจคนรอบข้าง จะเห็นได้ว่าระยะเส้นฐานมีระดับที่ต่ำ เมื่อสังเกตแนวโน้มของช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มที่ต่ำ แต่เมื่อใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories พฤติกรรมที่พึงประสงค์มีระดับที่เพิ่มขึ้น มีแนวโน้มที่สูงมากขึ้น แต่มีการกระจายตัวที่มากและไม่คงที่ แต่เมื่อถอดถอนโปรแกรมพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต่ำลงมา แนวโน้มสูงขึ้นระดับปานกลางและมีการกระจายตัวที่น้อย และเมื่อใส่โปรแกรมอีกครั้งระดับเพิ่มขึ้น แนวโน้มสูงขึ้นและการกระจายตัวน้อย ซึ่งแสดงว่าช่วงเวลาของการเกิดพฤติกรรมเริ่มคงที่

ทั้งนี้จากกราฟจะเห็นได้ว่าข้อมูลในครั้งที่ 11 พบว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ 0 เนื่องจากเป็นวิชาที่ใช้ทักษะด้านการอ่าน ซึ่งพิวส์ไม่สามารถที่จะอ่านได้จึงทำให้พิวส์นั่งเหม่อลอยและไม่สนใจเรียนตลอดคาบเรียน

เด็กชายนนท์

ภาพที่ 8 กราฟแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์ของเด็กชายนนท์

จากภาพที่ 8 พบว่าทักษะทางการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคมของนนท์ใช้เวลาสังเกตครั้งละ 30 นาที โดยใช้ช่วงเวลาสังเกตเพียงช่วงละ 3 นาที ดังนั้นจะสังเกตพฤติกรรมนั่งนิ่งๆ วาดรูป ทั้งหมด 10 ช่วงเวลา โดยในระยาะที่ 1 คือ ระยาะเส้นฐาน (A1) (วันที่ 26 ธันวาคม 2554 – 30 ธันวาคม 2554) ซึ่งเป็นระยาะที่ครูประจำวิชาสอนตามปกติในคาบเรียนช่วงบ่าย โดยสอน คาบละ 1 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมนั่งนิ่งๆ วาดรูป 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 30 (ระหว่าง 30-50 %) ในระดับที่ต่ำ แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มที่ลดลง และการกระจายตัวมีค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงของการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 30-50 %

ระยาะที่ 2 คือ ระยาะการใช้โปรแกรม (B1) (วันที่ 30 มกราคม 2555 – 13 กุมภาพันธ์ 2555) ซึ่งเป็นระยาะที่ผู้วิจัยเริ่มสอนโปรแกรมฯ จะสอนในช่วงพักกลางวันครั้งละ 5-10 นาที โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมนั่งนิ่งๆ วาดรูป 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 80 (ระหว่าง 40-90 %) ในระดับที่สูง แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวมีค่ามากและไม่คงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 40-90%

ระยาะที่ 3 คือ ระยาะถอดถอนโปรแกรม Social Stories (A2) (วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 – 24 กุมภาพันธ์ 2555) เป็นระยาะที่ไม่มีการใช้โปรแกรมฯ เพื่อติดตามผลของทักษะทางสังคมมีการเพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยระยาะนี้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับเหมือนกับระยาะที่ 1 คือครูสอนวิชาตามปกติ โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมนั่งนิ่งๆ วาดรูป 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 30 (ระหว่าง 20-30 %) ในระดับที่ต่ำ แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมลดลง และการกระจายตัวมีค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 20-30%

ระยะที่ 4 คือ ระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 (B2) (วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2555 – 2 มีนาคม 2555) เป็นระยะที่กลับมาใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายอีกครั้ง โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมนั่งนิ่งๆวาดรูป 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 80 (ระหว่าง 80-90 %) ในระดับที่สูง แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวที่ค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 80-90%

สรุปผลของการใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย พัฒนาทักษะทางสังคมการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสม จะเห็นได้ว่าระยะเส้นฐานมีระดับที่ต่ำ เมื่อสังเกตแนวโน้มของช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มที่ต่ำ แต่เมื่อใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories พฤติกรรมที่พึงประสงค์มีระดับเพิ่มขึ้น แนวโน้มที่สูงมาก แต่มีการกระจายตัวที่มากและไม่คงที่ แต่เมื่อถอดถอนโปรแกรม พฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต่ำลงมา แนวโน้มต่ำและมีการกระจายตัวที่น้อย และเมื่อใส่โปรแกรมอีกครั้งพฤติกรรมเพิ่มขึ้น แนวโน้มสูงขึ้นและการกระจายตัวที่น้อยซึ่งแสดงว่าช่วงเวลาของการเกิดพฤติกรรมเริ่มคงที่

ภาพที่ 9 กราฟแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์ของเด็กชายนนท์

จากภาพที่ 9 พบว่าทักษะทางการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคมของนนท์ใช้เวลาสังเกตครั้งละ 30 นาที โดยใช้ช่วงเวลาสังเกตเพียงช่วงละ 3 นาที ดังนั้นจะสังเกตพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังทั้งหมด 10 ช่วงเวลา โดยในระยะที่ 1 คือ ระยะเส้นฐาน (A1) (วันที่ 26 ธันวาคม 2554 – 30 ธันวาคม 2554) ซึ่งเป็นระยะที่ครูประจำวิชาสอนตามปกติในคาบเรียนช่วงบ่าย โดยสอน คาบละ 1 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดัง 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 30 (ระหว่าง 20-30 %) ในระดับที่ต่ำ แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น และการกระจายตัวมีค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงของการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 20-30 %

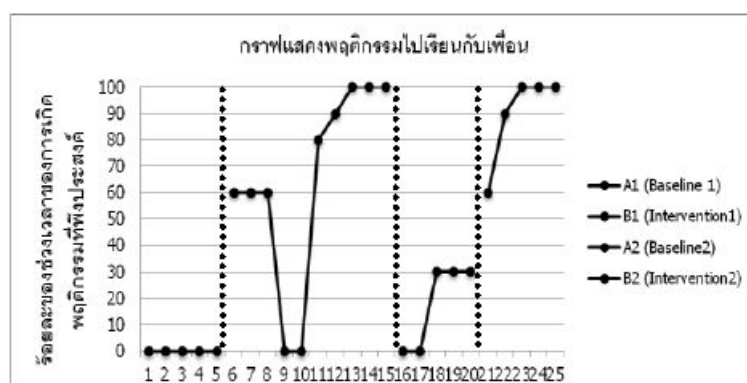
ระยะที่ 2 คือ ระยะการใช้โปรแกรม (B1) (วันที่ 30 มกราคม 2555 – 13 กุมภาพันธ์ 2555) ซึ่งเป็นระยะที่ผู้วิจัยเริ่มสอนโปรแกรมฯ จะสอนในช่วงพักกลางวันครั้งละ 5-10 นาที โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดัง 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 90 (ระหว่าง 50-100 %) ในระดับที่สูง แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวมีค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 80-100%

ระยะที่ 3 คือ ระยะถอดถอนโปรแกรม (A2) (วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 – 24 กุมภาพันธ์ 2555) เป็นระยะที่ไม่มีการใช้โปรแกรมฯ เพื่อติดตามผลของทักษะทางสังคมมีการเพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยระยะนี้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับเหมือนกับระยะที่ 1 คือครูสอนวิชาตามปกติ โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดัง 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 60 (ระหว่าง 50-60 %) ในระดับที่สูง แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวมีค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 50-60%

ระยะที่ 4 คือ ระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 (B2) (วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2555 – 2 มีนาคม 2555) เป็นระยะที่กลับมาใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายอีกครั้ง โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดัง 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 90 (ระหว่าง 90-100 %) ในระดับที่สูง แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวมีค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 90-100%

สรุปผลของการใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย พัฒนาทักษะทางสังคมด้านเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคมจะเห็นได้ว่าระยะเส้นฐานมีระดับที่ต่ำ เมื่อสังเกตแนวโน้มของช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มที่สูง แต่เมื่อใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย มีระดับเพิ่มขึ้นของพฤติกรรมพึงประสงค์ แนวโน้มที่สูงมาก แต่มีการกระจายตัวที่น้อยและคงที่ แต่เมื่อถอดถอนโปรแกรม พฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต่ำลงมา แนวโน้มสูงขึ้นและมีการกระจายตัวที่น้อย และเมื่อใส่โปรแกรมอีกครั้งพฤติกรรมกลับเพิ่มขึ้น แนวโน้มสูงขึ้น และการกระจายตัวที่น้อยซึ่งแสดงว่าช่วงเวลาของการเกิดพฤติกรรมเริ่มคงที่

เด็กชายต้น

ภาพที่ 10 กราฟแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์ของเด็กชายต้น

จากภาพที่ 10 พบว่าทักษะทางสังคมด้านการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนใช้เวลาสังเกตครั้งละ 30 นาที โดยใช้ช่วงเวลาสังเกตเพียงช่วงละ 3 นาที ดังนั้นจะสังเกตพฤติกรรมไปเรียนกับเพื่อนทั้งหมด 10 ช่วงเวลา โดยในระยະที่ 1 คือ ระยะเวลาพื้นฐาน (A1) (วันที่ 26 ธันวาคม 2554 – 30 ธันวาคม 2554) ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ครูประจำวิชาสอนตามปกติในคาบเรียนช่วงเช้า โดยสอน คาบละ 1 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมไปเรียนกับเพื่อน 30 นาที ไม่มีค่ามัธยฐานเนื่องจากต้นไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในระดับที่ต่ำ แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มที่ลดลง

ระยะเวลาที่ 2 คือ ระยะเวลาใช้โปรแกรม (B1) (วันที่ 30 มกราคม 2555 – 13 กุมภาพันธ์ 2555) ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ผู้วิจัยเริ่มสอนโปรแกรมฯ จะสอนในช่วงพักเช้าครั้งละ 5-10 นาที โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมไปเรียนกับเพื่อน 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 70 (ระหว่าง 0-100 %) ในระดับที่สูง แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวมีค่ามากและไม่คงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 60-100%

ระยะเวลาที่ 3 คือ ระยะเวลาถอดถอนโปรแกรม Social Stories (A2) (วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 – 24 กุมภาพันธ์ 2555) เป็นระยะเวลาที่ไม่มีการใช้โปรแกรมฯ เพื่อติดตามผลของทักษะทางสังคมมีการเพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยระยะนี้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับเหมือนกับระยะเวลาที่ 1 คือครูสอนวิชาตามปกติ โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมไปเรียนกับเพื่อน 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 30 (ระหว่าง 0-30 %) ในระดับที่ต่ำ แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวที่ค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 0-30%

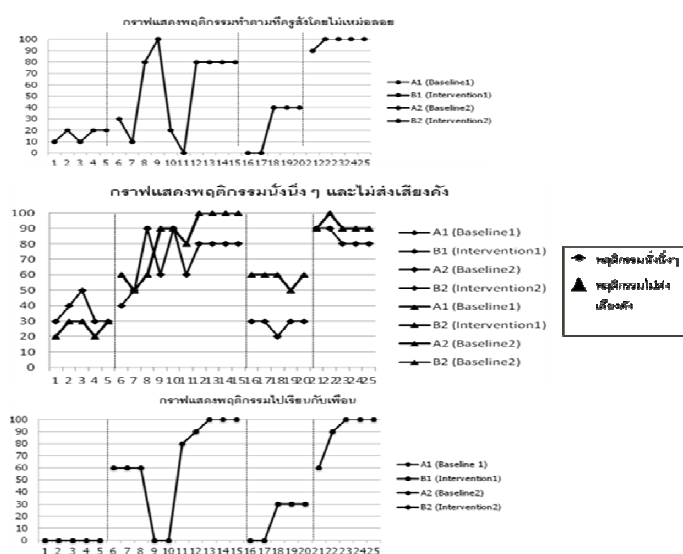
ระยะเวลาที่ 4 คือ ระยะเวลาใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 (B2) (วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2555 – 2 มีนาคม 2555) เป็นระยะที่กลับมาใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายอีกครั้ง โดยผู้วิจัยได้

สังเกตพฤติกรรมไปเรียนกับเพื่อน 30 นาที มีค่ามัธยฐานร้อยละ 100 (ระหว่าง 60-100 %) ในระดับที่สูง แนวโน้มของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการกระจายตัวที่ค่าน้อยและคงที่โดยสามารถสังเกตจากช่วงการเกิดพฤติกรรมที่อยู่ระหว่าง 80-100%

สรุปผลของการใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย พัฒนาทักษะการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน จะเห็นได้ว่าระยะเส้นฐานมีระดับที่ต่ำมาก ทั้งนี้ไม่สามารถอธิบายแนวโน้มของการเกิดช่วงเวลาพฤติกรรมที่พึงประสงค์แต่เมื่อผู้วิจัยเริ่มสอนโปรแกรมเทคนิค Social Stories เริ่มมีการเพิ่มขึ้นของระดับช่วงเวลาและแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น แต่การกระจายตัวอยู่ในระดับปานกลางจนถึงระดับสูง หมายถึงข้อมูลยังไม่คงที่แต่เมื่อถอดถอนโปรแกรมพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต่ำลงมา แนวโน้มสูงขึ้นระดับปานกลางและมีการกระจายตัวที่น้อย และเมื่อใส่โปรแกรมอีกครั้งระดับเพิ่มขึ้น แนวโน้มสูงขึ้นและการกระจายตัวน้อยซึ่งแสดงว่าช่วงเวลาของการเกิดพฤติกรรมเริ่มคงที่

ทั้งนี้จากกราฟจะเห็นได้ว่า ข้อมูลครั้งที่ 9 และ 10 พบว่า ข้อมูลที่ 9 ไม่เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เนื่องจากต้นมีอารมณ์หงุดหงิดตั้งแต่มาถึงโรงเรียน เพราะทะเลาะกับคุณพ่อ และข้อมูลที่ 10 ไม่เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เนื่องจากต้นต้องไปฝึกพูดทุกๆวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นหลังจากผู้วิจัยใช้โปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

ตอนที่ 2 ผลของการใช้โปรแกรมเพิ่มพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกได้อย่างคงทน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ภาพที่ 11 กราฟที่เกี่ยวข้องกับความคงทนของพฤติกรรม

จากภาพที่ 11 ในระยะที่ 4 พบว่าระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนมีการพัฒนาทักษะทางสังคมที่ดีกว่าระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 1 เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่าง 3 คนเกิดการเก็บรักษาสิ่งเรียนรู้ให้คงอยู่เป็นความทรงจำระยะยาวที่สามารถระลึกได้ หลังจากทิ้งช่วงไว้ระยะเวลาหนึ่ง ช่วงเวลาของการเกิดพฤติกรรมพึงประสงค์มีการกระจายตัวที่น้อยซึ่งแสดงถึงความคงที่ของข้อมูล นอกจากกราฟที่แสดงถึงความคงทนของพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและผู้ใกล้ชิดของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนซึ่งพบว่า

1) เด็กชายพิวส์ ไม่ค่อยเหม่อลอย เมื่อถึงวิชาที่เรียนจะตั้งใจฟังครูสอน ถ้าครูเขียนบนกระดานดำ พิวส์จะเริ่มมองกระดานและเขียนตามบนกระดานลงในสมุด ถึงแม้ว่าพิวส์จะตั้งใจเรียนมากขึ้น แต่พิวส์จะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น คือ การพูดคนเดียวโดยส่วนใหญ่จะพูดเป็นภาษากำกวม เนื่องจากช่วง 2-3 สัปดาห์หลังจากหยุดใช้โปรแกรม คุณพ่อและคุณแม่ไม่ค่อยให้ความสนใจพิวส์จึงปล่อยให้พิวส์ดูการ์ตูนหรือเล่นเกม

2) เด็กชายนนท์ ไม่ค่อยส่งเสียงดังหรือกีดกันบ่อยเหมือนตอนแรกๆ เนื่องจากนนท์กลัวจะไม่ได้วาดรูป หรือถ้าจะส่งเสียงดัง นนท์จะหันมาทางพี่เลี้ยงหรือผู้วิจัยและแสดงท่าทางสัญลักษณ์มือจุกปาก และหันไปวาดรูป ในบางครั้งนนท์ถูกขัดใจหรือโมโห นนท์จะไม่ค่อยกีดกันและหันมาทางพี่เลี้ยงหรือผู้วิจัยเปลี่ยนจากท่าที่กีดกัน ทำท่าดมมือและหันไปวาดรูปเช่นเดิม

3) เด็กชายตัน ไปเรียนกับเพื่อนตามห้องได้ทุกวิชา ซึ่งเมื่อถึงเวลาเรียนตันจะออกไปยืนเข้าแถวเพื่อเตรียมตัวไปเรียนห้องอื่นและเดินไปนั่งกับเพื่อนๆ ได้โดยไม่มีท่าที่หวาดระแวงเหมือนครั้งแรกที่ตันจะหวาดระแวงทุกครั้งที่ต้องนั่งกับเพื่อน ถึงแม้ว่าตันจะมีการพัฒนาด้านการไปเรียนกับเพื่อน แต่ตันมีพฤติกรรมที่ปิดตัวเองและไม่ช่วยเหลือตนเองเหมือนครั้งแรกๆ เช่นการทานข้าวเมื่อก่อนตันสามารถที่ทานข้าวได้ด้วยตนเอง แต่หลังจากหยุดการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 ตันได้รับยาตันไม่ยอมทำอะไร นั่งนิ่งๆ นั่งเฉยๆ ต้องให้ครูมาป้อนข้าวให้ หรือตันมีพฤติกรรมเหม่อลอย มองรอบๆห้อง หรือนั่งยิ้มคนเดียว

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อศึกษาโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างเด็กออทิสติกจำนวน 3 คนได้ดีขึ้น
2. ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนเกิดความคงทนของทักษะทางสังคม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายและเพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกหลังจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลาง(อายุ 6 - 12 ปี) ระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสูงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โรงเรียนกำจรวทย์ จังหวัดลพบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กชายที่มีภาวะออทิสซึม ซึ่งอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลางระดับกลุ่มที่มีศักยภาพสูงจำนวน 3 คน ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนกำจรวทย์ จังหวัดลพบุรี และเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นเด็กที่สามารถอ่าน หรือสื่อสารได้ แต่มีความบกพร่องทางทักษะทางสังคม

ตัวแปรที่ศึกษา คือ เงื่อนไขในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ทักษะทางสังคมมีการกำหนดทักษะดังนี้ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม และการใส่ใจคนรอบข้าง และความคงทนของทักษะทางสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เครื่องมือการทดลอง คือ โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย ซึ่งประกอบด้วย (1) คู่มือในการสร้างเนื้อหาและการเลือกภาพถ่าย (2) แผนการสอน และ (3) แบบบันทึกทักษะทางสังคม และเครื่องมือรวบรวมข้อมูล คือ (1) ใบเสนอรายชื่อ (2) แบบสัมภาษณ์ (FACTS) และ (3) แบบบันทึกทักษะทางสังคม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนโดยการพิจารณารูป (Visual Inspection of Graphs) (Kennedy, 2005) ในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว โดยใช้วิธี ABAB หรือการวิจัยแบบสลับกลับ ซึ่งจะพิจารณาอยู่ 3 อย่าง คือ ช่วงระหว่างของข้อมูล (Range) ค่ามัธยฐาน (Median) และการกระจายข้อมูล (Variability)

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) หลังจากการทดลองเด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางที่ได้รับการสอนโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค

Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายจะมีทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้น 2) หลังจากการทดลอง เด็กออทิสติกวัยเด็กตอนกลางที่ได้รับการสอนโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายจะมีทักษะทางสังคมที่คงทน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อศึกษาโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างเด็กออทิสติกจำนวน 3 คนได้ดีขึ้น
2. ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนเกิดความคงทนของทักษะทางสังคม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่

1. โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก
2. ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกได้อย่างคงทน โดยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายให้แก่เด็กออทิสติกระดับวัยเด็กตอนกลางจำนวน 3 คนที่โรงเรียนกำจรวิทย์ ผลจากการทดลองพบว่าเด็กออทิสติกทั้ง 3 คนมีทักษะทางสังคมที่ดีขึ้นเนื่องจากเทคนิค Social Stories เป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติก เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคม การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกรณีปฏิสัมพันธ์ และการตอบสนอง (Gray, 1993) สอดคล้องกับนักวิจัยหลายท่านที่ได้กล่าวไว้ว่าเทคนิค Social Stories สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Scattone, Tingstrom and Wilczynski, 2006; Scattone, 2008; Hochorfer, Bray, Kehle and Elinoff, 2010; Litras, Moore and Anderson, 2010; Schneider and Goldstein, 2010; จารุ เด็นจิ, 2551; อรธิดา ประสาร, 2551; ธีรากร มณีรัตน์, 2554)

เทคนิค Social Stories จะสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1986) กล่าวว่าการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กจะเกิดจากการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบ (Barry and Burlew, 2004; Xin and Sutman, 2011) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กออทิสติกเกิดการเรียนรู้จากเนื้อเรื่องและรูปภาพ รูปภาพจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้เด็กออทิสติกมีการเรียนรู้ที่ดีกว่าการมีเนื้อหา เนื่องจากการใช้รูปภาพกับเด็กออทิสติกจะส่งผลดีในการรับรู้ข้อมูลมากกว่าการใช้ตัวอักษรในการสื่อสาร (Cohen, 1998) เพราะรูปภาพเป็นส่วนหนึ่งในระบบของการสื่อสาร สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กออทิสติก ลดความวิตกกังวล สามารถช่วยแสดงความรู้สึก และความคิดของเด็กได้เป็นอย่างดี (Rao and Gagir, 2006) โดยเฉพาะงานวิจัยของ More (2011) กล่าวว่า ขั้นตอนการเตรียมเทคนิค Social Stories สำหรับครูที่ต้องการสอนเด็กออทิสติกควรจะต้องประกอบด้วยเนื้อหา และที่สำคัญคือรูปภาพ จะทำให้เด็กนำทักษะทางสังคมที่ครูสอนไปใช้สังคมได้และเป็นการเพิ่มทักษะทางสังคมให้แก่ด้วย รวมไปถึงงานวิจัยของ Hochdorfer, Kehle และ Elinoff กล่าวว่า การใช้ภาพเสมือนจริงสามารถทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางทักษะสังคมได้เป็นอย่างดีดีกว่าการมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียว จึงสรุปได้ว่ารูปภาพเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่สามารถสอนให้เด็กออทิสติกเกิด การรับรู้ทักษะทางสังคมได้ดีขึ้น (Agosta, Graetz, Mastropieri and Scruggs, 2004; Delano and Snell, 2006; Dodd, Hupp, Jewell and Krohn, 2007; Kuoch and Mirenda, 2003; More, 2011; Rowe, 1999; Sansosti and Powell-Smith, 2006; Tingstrom and Wilczgnski, 2006)

การใช้เทคนิค Social Stories จะมีวิธีการใช้อยู่ 2 แบบ คือ การใช้เทคนิค Social Stories แบบเดี่ยวและการใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับเครื่องมือชนิดอื่น ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับเครื่องมือชนิดอื่น เช่น รูปภาพหรือวิดีโอจะสามารถทำให้เด็กออทิสติกเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่า (Agosta, Graetz, Mastropieri and Scruggs, 2004; Delano and Snell, 2006; Dodd, Hupp, Jewell and Krohn, 2007; Kokina and Kern, 2010; Kuoch and Mirenda, 2003; Thiemann and Goldstein, 2001)

แต่สำหรับการใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายไม่มีงานวิจัยที่นำภาพถ่ายมาใช้ควบคู่กับเทคนิค Social Stories หรือนำไปสอนให้แก่เด็กออทิสติก แต่ในวงการแพทย์ภาพถ่ายได้นำไปใช้กับผู้ป่วยอัลไซเมอร์ เนื่องจากภาพถ่ายจะเป็นภาพจริงที่สามารถกระตุ้นให้ผู้ป่วยจำเหตุการณ์ในอดีตและโยงความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ในปัจจุบัน (Cohen, 2000; Mizen, 2004)

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเด็กออทิสติกในการพัฒนาทักษะทางสังคมงานวิจัยส่วนใหญ่จะเลือกกลุ่มตัวอย่างวัยเด็กตอนกลาง (อายุ 6-12ปี) เนื่องจากเป็นวัยที่เริ่มพัฒนาทักษะทางสังคม

(Delano and Snell, 2006; Hochorfer, Bray, Kehle and Elinoff, 2010; Scattone, 2008, Schneider and Goldstein, 2010; อรรธิดา ประสาร. 2551)

สำหรับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนจะพบว่าข้อมูลของเด็กชายพีวส์และเด็กชายตันในบางครั้งพฤติกรรมไม่เหม่อลอยและพฤติกรรมไปเรียนกับเพื่อนไม่แสดงออกมา ดังนี้ ข้อมูลของเด็กชายพีวส์ในครั้งที่ 11 พบว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ 0 เนื่องจากเป็นวิชาที่ใช้ทักษะด้านการอ่าน ซึ่งพีวส์ไม่สามารถที่จะอ่านได้จึงทำให้พีวส์นั่งเหม่อลอยและไม่สนใจเรียนตลอดคาบ ดังนั้นก่อนที่จะใช้โปรแกรมฯ ควรที่จะฝึกกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาทางทักษะวิชาการก่อนสอนโปรแกรมฯ ซึ่งหากได้รับการพัฒนาทักษะทางวิชาการควบคู่ไปด้วยก่อนใช้โปรแกรมฯ พีวส์อาจจะเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่ดีกว่านี้ สมมติฐานนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Delano และ Snell ที่ได้สอนเด็กผู้ชาย อายุ 6 ปี เชื้อชาติแอฟริกันอเมริกัน เกี่ยวกับทักษะวิชาการด้านการอ่านก่อนจะสอนโปรแกรมฯ เพื่อเด็กจะได้เข้าใจเนื้อหาใน Social Stories และข้อมูลของเด็กชายตันในครั้งที่ 9 และ 10 พบว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ 0 เนื่องจาก ช่วงที่ 9 และ 10 เป็นช่วงที่ต้นต้องไปฝึกพูดที่โรงพยาบาล รวมไปถึงเป็นช่วงที่ต้นทะเลาะกับพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่ของต้นไม่เข้าใจว่าต้นมีภาวะออทิซึม จึงต้องการให้ต้นเรียนทางวิชาการอย่างเดียว เป็นสาเหตุที่ทำให้ต้นไม่ยอมแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และปิดตัวเอง ผู้วิจัยคิดว่าหากต้องการให้ต้นมีทักษะทางสังคมที่ดีพ่อแม่ควรเข้าใจพื้นฐานของลูกและเปิดใจยอมรับ ศึกษาเกี่ยวกับภาวะออทิซึมให้เข้าใจถ่องแท้เพื่อที่จะฝึกลูกให้อยู่ในสังคมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Steiner (2011) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของครอบครัวที่มีลูกออทิสติกจะแตกต่างกับครอบครัวที่ลูกที่มีปัญหารูปแบบอื่น เช่น โดยเฉพาะการจัดการปัญหาด้านความเครียด หากพ่อแม่สามารถจัดการกับความเครียดและเปิดใจยอมรับว่าลูกมีภาวะเป็นออทิซึมจะทำให้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ และลูกดีขึ้นและง่ายต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของลูกด้วย (Gray, 2006; Hastings และคณะ, 2005; Miller, Gordon, Daniele and Diller, 1992)

2. ผลของการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกได้อย่างคงทน

จากการวิเคราะห์ที่ใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ในระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า ระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 2 กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนมีการพัฒนาทักษะทางสังคมที่ดีขึ้นกว่าระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 1 เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่าง 3 คนเกิดการเก็บรักษา

สิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่เป็นความทรงจำระยะยาวที่สามารถระลึกได้ หลังจากทิ้งช่วงไว้ระยะเวลาหนึ่ง (Gagné, 1977)

ข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับนักวิจัยหลายท่านวิจัยเกี่ยวกับความคงทนของโปรแกรมฯ เช่น งานวิจัยของ Delano และ Snell (2006) ได้ทำการวิจัยความคงทนของเด็กออทิสติกจำนวน 3 คนหลังจากการใช้โปรแกรมฯ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกทั้ง 3 คนดีขึ้นกว่าระยะการใช้โปรแกรมครั้งที่ 1สรุปได้ว่าเด็กออทิสติกทั้ง 3 คนเกิดการเก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่เป็นความทรงจำระยะยาวคิดเป็นร้อยละ 91.6 (Test,Richter and Spooner, 2010) นอกจากนี้ผลงานวิจัยในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Crozier และ Tincami (2007) ที่ศึกษาเด็กออทิสติกจำนวน 3 คน เพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 1 คนและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 2 คนโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบ ABAB ผลทดลองพบว่า เด็กคนแรกสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์และอีกสองคนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งหลังจากใช้โปรแกรมฯครั้งที่ 2 กราฟแสดงออกมาดังนี้คือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์กราฟเพิ่มขึ้นสำหรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมลดลงอย่างเห็นได้ชัด สรุปได้ว่าเด็กออทิสติกทั้ง 3 คนเกิดการเก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่เป็นความทรงจำระยะยาวคิดเป็นร้อยละ 83.3 (Test,Richter and Spooner, 2010) แต่สำหรับงานวิจัยบางชิ้นจะใช้รูปแบบ ABAB แต่ไม่มีการระบุความคงทนของทักษะทางสังคม เช่น งานวิจัยของ Kuttler,Myles และ Carlson (1998) วิจัยเทคนิค Social Stories ร่วมกับสื่อทางสายตา (Visual schedule) กับเด็กออทิสติกจำนวน 1 คน โดยใช้วิจัยแบบ ABAB เพื่อแก้ไขการแสดงอารมณ์ฉุนเฉียวของเด็กออทิสติก เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงชีวิตประจำวัน ผลการทดลองพบว่า เด็กลดพฤติกรรมฉุนเฉียวลดลง และงานวิจัยของพวงเพชร พวงศรีสิทธิ์ (2546) ศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กชายออทิสติกจำนวน 2 คน โดยใช้การรูปแบบการวิจัยแบบ ABAB ผลการทดลองพบว่า เด็กออทิสติกทั้ง 2 คนมีทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นดีขึ้น

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าว ทำให้สรุปได้ว่าเด็กออทิสติกจะเกิดความคงทนได้นานหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ให้คงอยู่หรือกลายเป็นความทรงจำระยะยาวที่สามารถระลึกถึงได้ หลังจากทิ้งช่วงไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการอภิปรายผลข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา หรือพ่อแม่สามารถนำเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายไปพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่เด็กออทิสติกได้ ซึ่งสามารถปรับเนื้อหาและภาพถ่ายตามทักษะทางสังคมที่ต้องการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก

1.2 ก่อนที่จะใช้โปรแกรมฯ ควรมีการอบรมพ่อแม่ที่ไม่เข้าใจสถานะของลูกที่มีลักษณะภาวะออทิสติกก่อนทำ Social Stories โดยมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับภาวะออทิสติกระหว่างผู้วิจัยและพ่อแม่ก่อนที่จะใช้โปรแกรมฯ เนื่องจากเทคนิค Social Stories เป็นเทคนิคที่ต้องได้รับการกระตุ้นจนเกิดความทรงจำระยะยาวหากสอนแค่ที่โรงเรียนเพียงอย่างเดียวอาจทำให้เด็กเกิดความทรงจำเพียงระยะสั้นๆ เท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การสอนเทคนิค Social Stories ควรมีการศึกษาการเปรียบเทียบการใช้โปรแกรม Social Stories ระหว่างการใช้โปรแกรมร่วมกับภาพถ่ายและการใช้โปรแกรมร่วมกับภาพถ่ายโดยมีตัวเสริมแรง เช่น การให้รางวัลทุกครั้งเมื่อเด็กตั้งใจฟัง ว่าวิธีใดจะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกได้ดีกว่ากัน

2.2 ควรมีการศึกษาว่าเครื่องมืออื่น เช่น การใช้รูปการ์ตูนที่เด็กชื่นชอบร่วมกับเทคนิค Social Stories จะสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกได้ดีกว่าภาพถ่ายหรือไม่

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กิ่งแก้ว ปาจริย์. (2553). *คู่มือการพัฒนาเด็กออทิสติกแบบองค์รวม (เทคนิค DIR/ฟลอร์ไทม์)*.

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์สี่.

บุญชูรี คำชาย. (2540). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:

DESKTOP.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). *ทักษะทางสังคมใครคิดว่าไม่สำคัญ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://www.kriengsak.com/index.php?components=content&id_content_categorymain=21&id_content_topic_main=36&id_content_management_main=1794

[2554, กันยายน 17]

จารุ เต็นจิ. (2551). *การศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้เรื่องราวทางสังคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ชัยณรงค์ แก้วสุก. (2550). *ผลของการเรียนการสอนชีววิทยาโดยใช้รูปแบบ ED²U ร่วมกับคอมพิวเตอร์สถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทวีรัสมิ ธนาคม. (2527). *พัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: มปท.

เทียมใจ พิมพ์วงศ์. (2541). *การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม การเรียนร่วมกับเด็กปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนแบบสหร่วมใจ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

บุญล้อม ดั่งวิเศษ. (2550). *การศึกษาความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยหนังสือการ์ตูน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประนอม เดชชัย. (2536). *เสริมทักษะการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่:

ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. (2536). ผลของการใช้เกมการละเล่นพื้นฐานของไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. (2547). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพรรณ ชูทัย เชนจิต. (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เสริมสิน พรี่เพรส ซิสเต็ม.
- พวงเพชร พวงศรีสิทธิ์. (2546). การศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิกุล ทำบุญตอบ. (2550). ผลของการใช้การเสริมแรงที่เป็นกิจกรรมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวสายศีรษะของเด็กออทิสติก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิทยรัฐ ครอบหา. (2552). การวิเคราะห์พฤติกรรมตัวแปรในการทดลองแบบสี่กลุ่มของโซโลมอน เพื่อศึกษาผลของการให้เทคนิคการจับคู่ร่วมคิดในการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะทางสังคมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษาภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2545). เด็กออทิสติกคือใคร. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิริสร่า จ้อยตอนกอลอย. (2553). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 ที่มีภาวะสมาธิสั้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัฒนาพร คงทัพ. (2548). การศึกษาการวาดภาพคนของเด็กออทิสติก อายุ 9-12 ปี โดยใช้แบบทดสอบการวาดกูดีนัฟ-แฮร์ริส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษาภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชาการ, กรม. การพัฒนาเด็กออทิสติก. กรุงเทพมหานคร

- วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี. (2542). *ผลของรางวัลภายนอกและการรับรู้ความสามารถของตนเอง ที่มีแรงจูงใจภายในของนักเรียน*. รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- คันสนีย์ นาคะสนธิ. (2545). *การศึกษาและพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.
- สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขุมาล เกษมสุข. (2535). *การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชา จันทร์เอม. (2541). *จิตวิทยาเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เสาวภา สุขเฉลิมชัย. (2550). *การศึกษาทักษะการรอยของเด็กออทิสติกโดยการสอนด้วย เรื่องราวทางสังคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำราญ ชันสำโรง. (2554). *อัจฉริยะกับออทิสติก*. วารสารสาธารณสุขสารวิ 2(1) : 48-50.
- ลำเนียง จุลเสริม. (2552). *การใช้การทดลองแบบอนุกรมเวลาเพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคการ แข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และทักษะ ทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- หรรษา แก้วพูลปกรณ์. (2541). *ผลของการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมที่มีต่อการ ลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษาอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรพรรณ พรสีมา. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎี และแนวปฏิบัติ: การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

อรธิดา ประสาร. (2551). *กระบวนการพัฒนาเรื่องราวทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อรัญญา บุญจักร์. (2552). *ผลของการออกกำลังกายด้วยพิดบอลที่มีต่อความอ่อนตัว การทรงตัว และความแข็งแรงของกล้ามเนื้อออทิสติก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อโรชา ธรรมศิริ. (2551). *การฝึกปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็กออทิสติกโดยใช้ภาพและการเสริมแรง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อััจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล. (2552). *ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อััจฉริยา ไชยูปภัมภ์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนิสิตนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Agosta, E., Graetz, J.E., Mastropieri, M.A. and Scruggs, T.E. (2004). Teacher-researcher partnerships to improve social behavior through social stories. *Intervention in School and Clinic* 39(5) : 276-287.

Argyle, M. (1995). *Social psychology at work: Essays in honour of Michael Argyle*. New York: Routledge.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. NJ: Prentice-Hall.

Brownell, M. D. (2002). Musically adapted social stories to modify behaviors in students with autism: Four case studies. *Journal of Music Therapy* 2 : 117-144.

- Bruce Tuckman, David M. Monetti. (2010). *Educational Psychology*. International edition. California: Wadsworth Publishing.
- Cohen, G.D. (2000). Two new intergenerational interventions for Alzheimer's disease patients and families. *American Journal of Alzheimer's disease and Other Dementias* 15(3) :137-142.
- Cohen, S. (1998). *Targeting autism: What we know, don't know, and can do to help young children with autism*. Berkly, CA: University of California Press.
- Crozier, S. & Tincani, M.J. (2005). Using a modified social story to decrease disruptive behavior in a child with autism. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities* 20(3) : 150-157.
- Erikson, E. (1963). *Childhood and society*. 2nd ed. New York: Norton.
- Delano, M., and Snell, M. E. (2006). The effects of social stories on the social engagement of children with autism. *Journal of Positive Behavior Intervention* 8(1) : 29-42.
- Gagné, R.M. (1977). *The condition of learning and theory of instruction*. New York: Holt, Hart and Winston.
- Graetz, J. E. (2003). *Promoting social behaviors for adolescents with autism using social stories*. Unpublished dissertation, George Mason University.
- Grandin, T. (2000). *Teaching tips for children and adults with autism*.
(online). Available from http://www.autism.com/ind_teaching_tips.asp.
- Gray, C. & Garand, J. (1993). Social Stories: Improving responses of individuals with autism with accurate social information. *Focus on Autistic Behaviour* 8 : 1-10.
- Gray, C. (2000). *The new social story book*. Arlington, TX: Future Horizons.
- Goleman. (1998). *Emotional Intelligence; Why it can Matter More than IQ*. New York: Bantam Books.
- Hart, J. E., and Whalon, K. J. (2011). Creating social opportunities for students with autism spectrum disorder in inclusive settings. *Intervention in school and clinic* 20(10) : 1-6.

- Havighurst, R. (1972). *Developmental tasks and education*. 3rd ed. New York: McKay.
- Herbert, A. and Marlore, Jr. (1984). *The structure of social intelligence (competence, skills, behavior)* [Online]. Available from:
www.thailis.uni.net/DAO/Search.nsp.[2011,September 20]
- Hochdorfer, K.H, Bray, M.A and Kehle, T.J, and Elinoff, M.J. (2010). Social Stories to increase verbal initiation in children with autism and asperger's disorder. *School Psychology Review* 39(2) : 484-492.
- Horner, R. H.,et al. (2005). The use of single-subject research to identify evidence-based practice in special education. *Council for Exceptional Children* 71(2) : 165-179.
- Howlin, P., Cohen, S., Baron and Julie,H. (2002). *Teaching children with autism to mindRead*. Chichester : John Wiley & Sons.
- Feinberg, M. J. (2001). *Using social stories to teach specific social skills to individuals diagnosed with autism (Doctoral dissertation, California School of Professional Psychology, San Diego)*.Dissertation Abstracts International.
- Klausmeier, H.J. (1985). *Educational psychology*. New York: Harper and Row.
- Kokina, A. and Kern,L. (2010). Social Story™ interventions for students with autism spectrum disorders : a meta-analysis. *Journal of Autism and Developmental Disorders* 40 : 812–826.
- Kuttler, S . , Myles, B. S. & Carlson, J.K. (1998).The Use of Social Stories to Reduce Precursors to Tantrum Behavior in a Student with Autism. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities* 13(3) : 176–82.
- Litras, S. Moore, D.W. and Anderson, A. (2010). Using video self-modeled Social Stories to teach social skills to a young child with autism. *Autism Research and Treatment* : 1-9.
- Lorimer, P. A., Simpson, R. L., Myles, B. S., and Ganz, J. B. (2002). The use of Social Stories™ as a preventative behavioral intervention in a home setting with a child with autism. *Journal of Positive Behavior Interventions* 4 : 53-60.

- More, M.C. (2012). Social Stories™ and young children : Strategies for teachers. *Intervention in school and clinic* 47(3) : 167-174.
- Michelson, L. and Mannarino, A.P. (1986). *Social skills training with children: Research findings and clinical issues*. In P.S. Strain, J.M. Guralnick, & H. Walker (Eds.), *Children's social behavior: Development, assessment and modification*. New York: Academic Press.
- Mizen, M.B. (2004). Scrapbook photo albums are therapeutic for Alzheimer's patients. *Creative Memories* : 1-4.
- Ogilvie, C.R. (2011). Step by step social skills instruction for students with autism spectrum disorder using video models and peer mentors. *Teaching Exceptional Children* 43(6) : 20-26.
- Ozdemir, S. (2008). The effectiveness of Social Stories on decreasing disruptive behaviors of children with autism: three case studies. *Journal of Autism and Developmental Disorders* 38 : 1689–1696.
- Ozdemir, S. (2008). Using multimedia Social Stories to increase appropriate social engagement in young children with autism. *Journal of Educational Technology* 7(3) : 80-88.
- Powell, R.A., Symbaluk, D.G., and Honey, L.H. (2009). *Introduction to learning and behavior*, 3rd. United States: WADAWORTH CENGAGE learning.
- Price, R.M. and Lyman, W.P. (1982). *Principles of Psychology*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Rao, S.M. and Gagir, B. (2006). Learning through seeing and doing. *Teaching Exceptional Children* 38(6) : 26-33.
- Riggio, R.E. (1986). Assessment of basic social skills. *Journal of Personality and Social Psychology* 51(3) : 649 – 660.
- Ripoll, B. S. (2007). Using a self-as-model video combined with Social Stories™ to help a child With asperger syndrome understand emotions. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities* 22(2) : 100-106.

- Rowe, C. (1999). Do Social Stories Benefit Children with Autism in Mainstream Primary Schools?. *British Journal of Special Education* 26(1) : 12–14.
- Rowe, C. (1999). The Stanley Segal award: Do social stories benefit children with autism in mainstream primary schools? *British Journal of Special Education* 26 : 2–14.
- Rusch, F.R., and Kazdin, A.E. (1981). Toward a methodology of withdrawal designs for the assessment of response maintenance. *Journal of Applied Behavior Analysis* 14 : 131-140.
- Sanosti, F. (2005). *Using video modeled Social Stories to increase the social communication skills of children with high functioning autism/Asperger's syndrome*. Unpublished doctoral dissertation, University of South Florida, Florida, USA.
- Scattone, D. (2007). Enhancing the conversation skills of a boy with asperger's disorder through Social Stories™ and Video Modeling. *Journal of Autism and Developmental Disorders* 38 : 395-400.
- Schopler, E., and Mesibov, G.B. (1992). *High-functioning individuals with autism*. New York: Plenum press.
- Schneider, N., and Goldstein, H. (2010). Using social stories and visual schedules to improve socially appropriate behaviors in children With autism. *Journal of Positive Behavior Interventions* 12(3) : 149-160.
- Schreiber, C. (2011). Social skills interventions for children with high-functioning autism spectrum disorders. *Journal of Positive Behavior Interventions* 13(1) : 49-62.
- Shaughnessy, J.J., Zechmeister, E.B., and Zechmeister, J.S. 2000. *Research methods in psychology*. 5th ed. New York: McGraw-Hill.
- Spencer, G. V., Simpson, G.C. and Lynch, A.S. (2008). Using Social Stories to increase positive behaviors for children with autism spectrum disorder. *Intervention in School and Clinic* 20(10) : 1-4.
- Staley, M. J. (2001). *An investigation of social-story effectiveness using reversal and multiple-baseline designs*. Unpublished doctoral dissertation, University of Kansas.

- Steiner, M. A. (2011). A strength-based approach to parent education for children with autism. *Journal of Positive Behavior Interventions* 13(3) : 178-190.
- Test, W.D., Richter, S., Knight, V. and Spooner, F. (2010). A comprehensive review and meta-analysis of the Social Stories literature. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities* 26(1) : 49-62.
- Tolmie, A.K., et al. (2009). *Social effects of collaborative learning in primary schools*. United Kingdom: Learning and Instruction.
- Wright, L. A. (2007). *Utilizing Social Stories to reduce problem behavior and increase pro-social behavior in young children with autism*. Unpublished doctoral dissertation, University of Missouri, Columbia.
- Xin, F.J., and Sutman, X.F. (2011). Using the smart board in teaching social stories to students with autism. *Teaching Exceptional Children* 43(4) : 18-24.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจโปรแกรมเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย แบบบันทึก
ทักษะทางสังคม และแผนการสอน

1. อาจารย์ ดุสิตา ทินมาลา
อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรรณปัญญา
ผู้อำนวยการโรงเรียนนารายณ์วิทยา จังหวัดลพบุรี
3. อาจารย์ พิมพ์มาลี ดำขำ
ผู้อำนวยการโรงเรียนกำจรวิทย์ จังหวัดลพบุรี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานหลักสูตรและการจัดการเรียนฯ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82681-2 ต่อ 612

ที่ ศษ 0512.6(2771)/55-

วันที่ มกราคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์คุสิดา ทินมาลา

ด้วย นางสาวโสธิดา ศุภธรรม นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก: การวิจัยกรณีศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร. ชนิตา อภิชาติบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญูญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ที่ ศธ 0512.6(2771)/ 55-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มกราคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร. เสริมทรัพย์ วรปัญญา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวโสธิตา ศุภชูธรรม นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก: การวิจัยกรณีศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร. ชนิศา อธิชาตบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

ที่ ศษ 0512.6(2771)/ 55-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มกราคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์พิมพ์มาลี คำขำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวโสธิดา ศุภฐธรรม นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก: การวิจัยกรณีศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร. ชนิศา อภิชาติบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมากในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)
รองคณบดี
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/55-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มกราคม 2555

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนกัจจรวินัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวโสริศา ศุภฐธรรม นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายสำหรับเด็กออทิสติก: การวิจัยกรณีศึกษา” โดยมี อาจารย์ ดร. ชนิศา อภิชาติบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบสังเกต แบบบันทึกทักษะทางสังคม แผนการสอนทักษะทางสังคม และ โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยและทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใบเสนอรายชื่อ
2. แบบสัมภาษณ์

ใบเสนอรายชื่อ

ชื่อ-นามสกุล _____ อายุ _____ ปี

วันที่เสนอรายชื่อ _____

เพศ ชาย หญิง ระดับชั้น _____

ลักษณะพฤติกรรมทางสังคมที่พบ

ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครอง

ได้รับการยินยอม

ไม่ได้ได้รับการยินยอม

ชื่อคุณครู _____

Functional Assessment Checklist for Teachers and Staff (FACTS-ส่วนที่ 1)

ชั้นที่ 1

ชื่อนักเรียน : _____ วันที่: _____
 ผู้สัมภาษณ์: _____ ผู้ให้สัมภาษณ์: _____
 สถานที่: _____

ข้อมูลนักเรียน : ทักษะหรือความสามารถที่นักเรียนทำได้หรือเป็นประโยชน์ต่อชั้นเรียน

ชั้นที่ 2

ข้อมูลพฤติกรรมที่เป็นปัญหา :

ชั้นที่ 3

☐ เชื่องช้า	☐ ทะเลาะ/ก้าวร้าว	☐ ก่อความรำคาญ	☐ ขโมย
☐ ไม่รับผิดชอบ	☐ ใช้ภาษาไม่สุภาพ	☐ ดื้อรั้น/ไม่เชื่อฟัง	☐ ขอบทำลายข้าวของ
☐ ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	☐ ใช้วาจาขู่กรรโชก	☐ ทำงานไม่เสร็จ	☐ อื่นๆ _____
อธิบายลักษณะของพฤติกรรม: _____			

ข้อมูลกิจกรรม สถานที่ เวลาที่พฤติกรรมที่เป็นปัญหามักจะเกิดขึ้น

ชั้นที่ 4

เวลา	กิจกรรม	แนวโน้มที่จะเกิดพฤติกรรม						พฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ชัด
		น้อยที่สุด					มากที่สุด	
		1	2	3	4	5	6	
		1	2	3	4	5	6	
		1	2	3	4	5	6	
		1	2	3	4	5	6	
		1	2	3	4	5	6	
		1	2	3	4	5	6	
		1	2	3	4	5	6	
		1	2	3	4	5	6	
		1	2	3	4	5	6	
		1	2	3	4	5	6	

เลือกกิจกรรม 1-3 กิจกรรมที่ประเมินได้ 4-6 เพื่อตอบคำถามในส่วนที่ 2

Functional Assessment Checklist for Teachers & Staff (FACTS-ส่วนที่ 2)

ขั้นที่ 1

ชื่อนักเรียน : _____ วันที่: _____

ผู้สัมภาษณ์: _____ ผู้ให้สัมภาษณ์: _____

สถานที่: _____

เวลาและกิจกรรม/สภาพแวดล้อม จากส่วนที่ 1

ขั้นที่ 2

เวลา/กิจกรรม สภาพแวดล้อม	พฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ขั้นที่ 3

ลักษณะของพฤติกรรม

พฤติกรรมเกิดขึ้นบ่อยเท่าไร (ความถี่ของพฤติกรรม)

พฤติกรรมเกิดขึ้นนานเท่าไร (ระยะเวลาที่เกิด)

ความรุนแรงของพฤติกรรม

สถานการณ์/เหตุการณ์ก่อนหน้าที่คาดว่าทำให้เกิดพฤติกรรม (Predictors)

สถานการณ์/เหตุการณ์ก่อนหน้าที่เกี่ยวข้อง	ลักษณะสภาพแวดล้อม
☐ ความเจ็บป่วย อื่นๆ : _____ ☐ การใช้ยา ☐ ไม่พอใจคนรอบข้าง ☐ ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ☐ ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน	☐ ถูกครูกล่าวตักเตือน ☐ ทำกิจกรรมในเวลาเรียน ☐ แยกตัวออกจากผู้อื่น ☐ พักหรือเปลี่ยนกิจกรรม ☐ อยู่กับเพื่อน ☐ ทำกิจกรรมที่น่าเบื่อ ☐ ทำกิจกรรมที่ใช้เวลานาน ☐ ทำกิจกรรมที่ต้องออกแรง ☐ ทำกิจกรรมที่ยากเกินไป อื่นๆ : _____

ผลที่เกิดภายหลังจากพฤติกรรม (Consequences)

ขั้นที่ 4

สิ่งที่ได้รับหลังจากพฤติกรรม	สิ่งที่ได้หลีกเลี่ยงหลังจากพฤติกรรม
☐ ความสนใจจากผู้ใหญ่ อื่นๆ : _____ ☐ ความสนใจจากเพื่อน ☐ ได้ทำกิจกรรมที่ชอบ ☐ ได้รับของรางวัล	☐ กิจกรรมที่ยาก อื่นๆ : _____ ☐ การว่ากล่าวตักเตือน ☐ คนรอบข้างที่ไม่ชอบ ☐ ความสนใจจากผู้ใหญ่ ☐ กิจกรรมที่ต้องออกแรง

ขั้นที่ 6

สรุปพฤติกรรม

สถานการณ์ก่อนหน้าที่คาดว่าจะทำให้เกิดพฤติกรรม	พฤติกรรมที่เป็นปัญหา	ผลที่เกิดภายหลังจากพฤติกรรม

ท่านมีความมั่นใจว่าข้อมูลการสรุปพฤติกรรมนั้นถูกต้อง

ไม่มั่นใจ					มั่นใจมากที่สุด
1	2	3	4	5	6

ท่านได้เคยใช้วิธีการเหล่านี้ในการแก้ปัญหาพฤติกรรม

วิธีการแก้ปัญหาก่อนพฤติกรรมเกิดขึ้น	วิธีการตอบสนองต่อพฤติกรรม
☐ เปลี่ยนตารางเรียน อื่นๆ : _____ ☐ เปลี่ยนที่นั่ง ☐ ปรับ/เปลี่ยนหลักสูตร ☐ ปรับ/เปลี่ยนวิธีการสอน	☐ ว่ากล่าวตักเตือน อื่นๆ : _____ ☐ ให้ไปห้องครูใหญ่ ☐ พักการเรียน

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories
แบบบันทึกทักษะทางสังคม
และแผนการสอน

รายละเอียดโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories

สัปดาห์	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือที่ใช้
1-2 (เดือนธันวาคม)	การเก็บข้อมูลในระยะ สั้นฐานโดยการ สังเกตและการ สัมภาษณ์	1. เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใน การทำวิจัยโดยให้ครูเป็นผู้เลือก เด็กออทิสติกในการทำวิจัย 2. เพื่อสังเกตพฤติกรรมที่ เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม ของเด็กออทิสติกและสัมภาษณ์ ผู้ใกล้ชิดกับเด็ก	1. ผู้วิจัยจะทำจดหมายให้แก่ครู โดยมีข้อมูล เกี่ยวกับเกณฑ์กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 2. ผู้วิจัยได้แนบใบเสนอรายชื่อที่ครูมีความเห็นว่า เด็กแต่คนต้องเพิ่มทักษะทางสังคมด้านใดบ้าง 3. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง 3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเริ่มสังเกตพฤติกรรมเด็ก และเริ่มสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดกับเด็ก 4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้สร้างเป็นกราฟ (ระยะสั้น ฐาน)	1. ใบเสนอรายชื่อ 2. ใบสัมภาษณ์ 3. แบบบันทึกทักษะทางสังคม

รายละเอียดโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories (ต่อ)

สัปดาห์	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือที่ใช้
3	รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์	เพื่อสร้างเนื้อหาและภาพถ่ายเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลของเด็กออทิสติกทั้ง 3 คน	ผู้วิจัยจะแต่งเนื้อเรื่องและถ่ายรูปที่สอดคล้องกับข้อมูลทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยจะให้เด็กออทิสติกได้อ่านและดูรูป เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคม	เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
4 -5 (สัปดาห์แรกของเดือนมกราคม)	นำเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ	เพื่อให้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายประกอบมีความเที่ยงมากที่สุด	ผู้วิจัยจะนำเทคนิคนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ	เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
7	สอนเด็กออทิสติก 3 คนผ่านเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายและสังเกต	เพื่อให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยต้องการเพิ่มและเด็กสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	ผู้วิจัยจะนำเนื้อหาและภาพถ่ายมาให้เด็กอ่านและดู ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม	1.เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย 2.แผนการสอน 3. แบบบันทึกทักษะทางสังคม

รายละเอียดโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories (ต่อ)

สัปดาห์	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือที่ใช้
8	ถอนเทคนิคและสังเกตเด็กออทิสติกจำนวน 3 คน	เพื่อสังเกตว่าเด็กออทิสติก	1. จัดสถานการณ์จริงเพื่อให้เด็กใช้ทักษะทางสังคม 2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยสังเกตเด็กออทิสติกอีกครั้ง 3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยแสดงออกมาเป็นกราฟ	แบบบันทึกทักษะทางสังคม
10	การสังเกตและการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเด็กอีกครั้ง หมายเหตุ : สำหรับสัปดาห์ที่ 9 ผู้วิจัยจะหยุดใช้เทคนิคนี้	ต้องการทราบว่าเด็กออทิสติกยังสามารถจำได้และสามารถนำไปทักษะทางสังคมไปประยุกต์ใช้ได้	ผู้วิจัยจะสังเกตเด็กออทิสติกหลังจาก 1 สัปดาห์ที่ถอนเทคนิค Social Stories	แบบบันทึกทักษะทางสังคม

รายละเอียดโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories (ต่อ)

สัปดาห์	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือที่ใช้
11	สอนเด็กออทิสติกผ่านเทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย	ต้องการทราบเกี่ยวกับการจัดกระทำที่สมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการเพิ่มทักษะทางสังคมในระดับ 100%	ผู้วิจัยจะสังเกตเด็กออทิสติกหลังจากสอนเทคนิค Social Stories	เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

แบบสังเกตและแบบบันทึกทักษะทางสังคม

ชื่อผู้สังเกต / ชื่อผู้ช่วยสังเกต

สถานที่บันทึก

วันที่บันทึก

เวลาที่บันทึก ครั้งที่บันทึก

คำอธิบาย

ทักษะทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่ทำให้ทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารหรือการทำงานร่วมกัน การเข้าใจกฎเกณฑ์ในสังคมและการเข้าใจผู้อื่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกโดยอ้างอิงจากพัฒนาการทางสังคมของเด็กทั่วไปในวัยเด็กตอนกลาง ดังนี้

ทักษะทางสังคม	พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมย่อย
1) การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน	พฤติกรรมไปไหนกับเพื่อนได้และไม่นั่งแยกกับเพื่อน	การไปเรียนกับเพื่อนโดยไม่แยกตัวอยู่คนเดียวหรือไม่นั่งคนเดียว
2) การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม	พฤติกรรมที่แสดงบทบาททางสังคมอย่างเหมาะสมมีทักษะในการแสดงตนและสามารถควบคุมพฤติกรรม การแสดงออกของตนเอง	การไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูหรือเพื่อนในเวลาเรียน เมื่อเวลาไมโหรหรือดีใจจะไม่ทำร้ายตัวเอง เช่นไม่กัดฟันหรือไม่ทุบอกตัวเอง
3) การใส่ใจคนรอบข้าง	พฤติกรรมที่จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	ทำตามที่คุณสั่ง โดยไม่เหม่อลอย ไม่มองออกนอกหน้าต่างหรือเล่นมือตัวเองในขณะที่ครูสอน

ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตเด็กออทิสติกจำนวน 3 คน จึงสามารถสรุปพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนได้ดังนี้

เด็กชายพิวส์ อายุ 11 ปี ศึกษาอยู่ประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะทางสังคมในด้านการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน แต่มีทักษะทางสังคมที่พิวส์ควรเพิ่ม คือ ทักษะการใส่ใจคนรอบข้าง เช่น ในคาบเรียนเมื่อครูสอน พิวส์จะไม่ฟังหรือทำตามที่ครูสั่ง แต่จะกลับมีท่าที่เหม่อลอย มองออกไปนอกหน้าต่าง (ในบางครั้งนั่งสิ้นขา หรือเล่นมือตัวเอง)

เด็กชายนนท์ อายุ 12 ปี ศึกษาอยู่ประถมศึกษาปีที่ 5 ทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยจะเพิ่มแก่นนท์ การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม สาเหตุที่ควรเพิ่มทักษะนี้ เพราะเวลาที่ นนท์โมโหหรือดีใจ นนท์จะแสดงพฤติกรรมโดยการที่ส่งเสียงดังหรือทำร้ายตัวเองทันที ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ได้สร้างความรบกวนแก่ครูและเพื่อนในเวลาเรียน

เด็กชายตัน อายุ 12 ปี ศึกษาอยู่ประถมศึกษาปีที่ 6 ทักษะทางสังคมที่เด็กควรเพิ่มคือ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน เช่น เมื่อถึงเวลาเรียนเด็กๆจะต้องเดินเรียนไปตามห้องต่างๆ แต่เด็กชายชี่ กลับไม่สนใจเพื่อน เขากลับนั่งเขียนหนังสือหรือวาดรูปเล่นอยู่ในห้องเพียงคนเดียว แทนที่จะไปเรียนพร้อมเพื่อนคนอื่นๆ หรือบางวิชาซึ่งไม่ต้องเดินเรียน เด็กชายชี่ก็จะนั่งแยกกับเพื่อน และไปนั่งใกล้กับครูประจำชั้น

การสังเกตและการบันทึกคะแนน

ผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งจะมีใบบันทึกคะแนนทั้งหมด 3 ชุด แบ่งออกเป็น แบบบันทึกของเด็กชายพีวส์ เด็กชายนนท์ และเด็กชายต้น การบันทึกจะใช้เวลา 30 นาที โดยแบ่งเวลาสังเกตและบันทึกออกเป็น 10 ช่วง ช่วงละ 3 นาที จะบันทึกหลังทุกๆ 3 นาที เมื่อครบ 3 นาทีผู้สังเกตจะบันทึกคะแนนลงในช่อง จนกว่าจะครบ 10 ช่อง การสังเกตและบันทึกข้อมูลจะใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

บันทึก 1 เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

บันทึก 0 เมื่อเด็กไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ชื่อ (นามสมมติ)	ทักษะทางสังคม	พฤติกรรมที่พึงประสงค์	ช่วงเวลาที่บันทึกพฤติกรรม												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
เด็กชายพีวส์	การใส่ใจคนรอบข้าง	ทำตามครูสั่งโดยๆไม่เหม่อลอย													

การสังเกตและการบันทึกคะแนน

ผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งจะมีใบบันทึกคะแนนทั้งหมด 3 ชุด แบ่งออกเป็น แบบบันทึกของเด็กชายฟิวส์ เด็กชายนนท์ และเด็กชายต้น การบันทึกจะใช้เวลา 30 นาที โดยแบ่งเวลาสังเกตและบันทึกออกเป็น 10 ช่วง ช่วงละ 3 นาที จะบันทึกหลังทุกๆ 3 นาที เมื่อครบ 3 นาทีผู้สังเกตจะบันทึกคะแนนลงในช่อง จนกว่าจะครบ 10 ช่อง การสังเกตและบันทึกข้อมูลจะใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

บันทึก 1 เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

บันทึก 0 เมื่อเด็กไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ชื่อ (นามสมมติ)	ทักษะทางสังคม	พฤติกรรมที่พึงประสงค์	ช่วงเวลาที่บันทึกพฤติกรรม											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
<u>เด็กชายนนท์</u>	การเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพ สังคม	ไม่ส่งเสียงดังรบกวนหรือเพื่อนใน เวลาการเรียนการสอน												
		เวลาโมโหหรือดีใจจะไม่แสดง อาการโดยการตีกหรือจูบมือ ตัวเอง												

การสังเกตและการบันทึกคะแนน

ผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งจะมีใบบันทึกคะแนนทั้งหมด 3 ชุด แบ่งออกเป็น แบบบันทึกของเด็กชายพิวส์ เด็กชายนนท์ และเด็กชายต้น การบันทึกจะใช้เวลา 30 นาที โดยแบ่งเวลาสังเกตและบันทึกออกเป็น 10 ช่วง ช่วงละ 3 นาที จะบันทึกหลังทุกๆ 3 นาที เมื่อครบ 3 นาทีผู้สังเกตจะบันทึกคะแนนลงในช่อง จนกว่าจะครบ 10 ช่อง การสังเกตและบันทึกข้อมูลจะใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

บันทึก 1 เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

บันทึก 0 เมื่อเด็กไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ชื่อ (นามสมมติ)	ทักษะทางสังคม	พฤติกรรมที่พึงประสงค์	ช่วงเวลาที่บันทึกพฤติกรรม											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
เด็กชายต้น	การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน	สามารถอยู่เป็นกลุ่มหรือนั่งเรียนกับเพื่อนได้โดยไม่แยกตัวอยู่คนเดียว												

แผนการสอนทักษะทางสังคมในเรื่องการใส่ใจคนรอบข้าง

ชื่อเด็ก

เด็กชายพีวส์

ชื่อกิจกรรมการสอน

มองกระดานและตั้งใจฟังครู

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กชายพีวส์อ่านและดูโปรแกรม Social Stories ด้านทักษะทางสังคมในเรื่องการ เรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคมซึ่งเด็กชายพีวส์จะสามารถทำตามทีครูลั้ง โดยไม่ เหม่อลอย

เวลาที่ใช้สอนและทดสอบ

และ 3 จะสังเกตเด็กชายพีวส์)

3 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1 จะสอนเด็กชายพีวส์ และสัปดาห์ที่ 2

แผนภูมิการสอน

1. ให้เด็กอ่านและดูภาพถ่ายจากโปรแกรม Social Stories เรื่อง “มอง กระดานและตั้งใจฟังครู”

2. หลังจาก 1 สัปดาห์จะให้เด็กประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง คือ เด็ก จะสามารถทำตามทีครูลั้ง โดยไม่เหม่อลอย

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการสอน

1. **เนื้อหา** เกี่ยวกับการเพิ่มทักษะทางสังคมเรื่องการใส่ใจคนรอบข้างซึ่งจะเป็นเรื่องราวที่มาจากสถานการณ์จริงของเด็กชายพีวส์

เรื่อง มองกระดานและตั้งใจฟังครู

ในห้องเรียน เพื่อนๆเตรียมตัวเรียน นำหนังสือขึ้นมาเรียน
 ในชั่วโมงเรียน เพื่อนๆจะตั้งใจเรียนหนังสือ
 เพื่อนๆจะทำตามที่ครูสั่ง
 บางครั้งเพื่อนๆจะเรียกฉันให้ฟังครูและมองกระดานหมายความว่าเพื่อนๆอยากให้ฉันได้รับความรู้
 หากฉันทำครูจะรัก
 เพื่อนๆจะเล่นกับฉัน
 ฉันจะพยายามตั้งใจเรียนและมองกระดาน
 เพราะการตั้งใจเรียนและมองกระดานเป็นสิ่งสำคัญ

2. **ภาพถ่าย** จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถทำให้เด็กออกทิสติกเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ เนื่องจากเด็กออกทิสติกจะเรียนรู้จากภาพได้ดีกว่าเนื้อหาซึ่งทางผู้วิจัยเองจะใช้ภาพถ่ายจากสถานการณ์จริงมาประกอบ เช่น ภาพถ่ายกลุ่มตัวอย่าง สถานที่จริงและเหตุการณ์จริง

กระบวนการเรียนการสอน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กชายพีวส์อ่านและดูโปรแกรม Social Stories ด้านทักษะทางสังคมในด้านการใส่ใจคนรอบข้าง พีวส์จะสามารถทำตามทีครูสั่ง โดยไม่เหม่อลอย

สื่อการเรียนการสอน

เนื้อหาและภาพถ่ายที่เกี่ยวกับทักษะทางสังคมในด้านการใส่ใจคนรอบข้าง

เรื่อง มองกระดานและตั้งใจฟังครู

ในห้องเรียน เพื่อนๆเตรียมตัวเรียน นำหนังสือขึ้นมาเรียน

ในช่วงโมงเรียน เพื่อนๆจะตั้งใจเรียนหนังสือ

เพื่อนๆจะทำตามที่ครูสั่ง

บางครั้งเพื่อนๆจะเรียกฉันให้ฟังครูและมองกระดานหมายความว่า
เพื่อนๆอยากให้ฉันได้รับความรู้

หากฉันทำครูจะรัก

เพื่อนๆจะเล่นกับฉัน

ฉันจะพยายามตั้งใจเรียนและมองกระดาน

เพราะการตั้งใจเรียนและมองกระดานเป็นสิ่งสำคัญ

เวลาที่ใช้สอน 1 สัปดาห์ 3 ครั้ง ครั้งละ 5-10 นาที

วิธีสอนกิจกรรม

1. ครูนำโปรแกรม Social Stories ให้เด็กชายพิวส์อ่านเนื้อหาและดูภาพถ่าย
2. หลังจากให้เด็กชายพิวส์อ่านเรียบร้อยแล้ว ครูจะทบทวนเนื้อหาอีกรอบเพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็กชายพิวส์
3. หลังจากเสร็จสิ้นการสอนโปรแกรม Social Stories ให้เด็กชายเอ ครูจะให้เด็กชายพิวส์นำสิ่งที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริง ซึ่งเด็กชายพิวส์จะสามารถทำตามที่คุณสั่ง โดยไม่เหม่อลอย

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมทำตามที่คุณสั่ง โดยไม่เหม่อลอย
2. บันทึกพฤติกรรมทำตามที่คุณสั่ง โดยไม่เหม่อลอยในแบบบันทึกทักษะทางสังคม

แผนการสอนทักษะทางสังคมในเรื่องการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม

ชื่อเด็ก

เด็กชายนนท์

ชื่อกิจกรรมการสอน

เงียบในเวลาเรียน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กชายนนท์อ่านและดูโปรแกรม Social Stories ด้านทักษะทางสังคมในเรื่องการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม เด็กชายนนท์จะไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูหรือเพื่อน ในเวลาการเรียนการสอน

เวลาที่ใช้สอนและทดสอบ

3 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1 จะสอนเด็กชายนนท์ และสัปดาห์ที่ 2 และ 3 จะสังเกตเด็กชายนนท์)

แผนภูมิการสอน

1. ให้เด็กอ่านและดูภาพถ่ายจากโปรแกรม Social Stories เรื่อง “เงียบในเวลาเรียน”

2. หลังจากหนึ่งสัปดาห์จะให้เด็กประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง คือ เด็กจะสามารถแสดงพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูและเพื่อนในเวลาเรียน

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการสอน

1. **เนื้อหา** เกี่ยวกับการเพิ่มทักษะทางสังคมในด้านการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม ซึ่งจะเป็นเรื่องราวที่มาจากสถานการณ์จริงของเด็กชายนนท์

เรื่อง นิ่งนิ่งๆ

ทุกเช้าเพื่อนจะเตรียมตัวเรียนหนังสือ

ในชั่วโมงเรียนเพื่อนๆจะตั้งใจเรียน

เพื่อนๆจะทำตามที่คุณสั่ง

เพื่อนๆจะนั่งเป็นระเบียบและเงียบๆ

ฉันเห็นเพื่อนนั่งเป็นระเบียบและเงียบๆ

ฉันจะพยายามนั่งเป็นระเบียบและเงียบๆ

เพราะเป็นการกระทำที่ดีต่อเพื่อนของฉัน

และถ้าฉันทำตาม เพื่อนๆจะรักฉัน และครูจะชมฉัน

2. **ภาพถ่าย** จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถทำให้เด็กออกทัศนคติเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ เนื่องจากเด็กออกทัศนคติจะเรียนรู้จากภาพได้ดีกว่าเนื้อหาซึ่งทางผู้วิจัยเองจะใช้ภาพถ่ายจากสถานการณ์จริงมาประกอบ เช่น ภาพถ่ายกลุ่มตัวอย่าง สถานที่จริงและเหตุการณ์จริง

กระบวนการเรียนการสอน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กชายนนท์อ่านและดูโปรแกรม Social Stories ด้านทักษะทางสังคมในเรื่องการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม เด็กชายนนท์จะไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูหรือเพื่อนในเวลากาเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน

เนื้อหาและภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมในเรื่องการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม

ในช่วงโมงเรียนเพื่อนๆจะตั้งใจเรียนเพื่อนๆ จะทำตามที่คุณสั่ง

เพื่อนๆจะนั่งเป็นระเบียบและเงียบๆ

ฉันเห็นเพื่อนนั่งเป็นระเบียบและเงียบๆ ฉันจะพยายามนั่งเป็นระเบียบและเงียบๆ เพราะเป็นการ
กระทำที่ดีต่อเพื่อนของฉัน

และถ้าฉันทำตาม เพื่อนๆจะรักฉัน

เก่งมาก
ค่ะ

และครูจะชมฉัน

เวลาที่ใช้สอน

1 สัปดาห์ 3 ครั้ง ครั้งละ 10 นาที

วิธีสอนกิจกรรม

1. ครูนำโปรแกรม Social Stories ให้เด็กชายนนท์อ่านเนื้อหาและดูภาพถ่าย
2. หลังจากให้เด็กชายนนท์อ่านเรียบร้อยแล้ว ครูจะทบทวนเนื้อหาอีกรอบเพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็กชายนนท์
3. หลังจากเสร็จสิ้นการสอนโปรแกรม Social Stories ให้เด็กชายนนท์ ครูจะให้เด็กชายนนท์นำสิ่งที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริงซึ่งเด็กชายนนท์สามารถแสดงพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูและเพื่อนในเวลากาเรียนการสอน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูและเพื่อนในเวลากาเรียนการสอน
2. บันทึกพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูและเพื่อนในเวลากาเรียนการสอนในแบบบันทึกทักษะทางสังคม

แผนการสอนทักษะทางสังคมในเรื่องการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม

ชื่อเด็ก

เด็กชายนนท์

ชื่อกิจกรรมการสอน

สงบนิ่งไว้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กชายนนท์อ่านและดูโปรแกรม Social Stories ด้านทักษะทางสังคมในเรื่องการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม เด็กชายนนท์จะสามารถแสดงความรู้สึกโกรธหรือดีใจในลักษณะที่เหมาะสม เช่น ในขณะที่อยู่ในห้องเรียนเมื่อรู้สึกโกรธจะไม่ตีหรือทำร้ายตนเอง

เวลาที่ใช้สอนและทดสอบ

3 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1 จะสอนเด็กชายนนท์ และสัปดาห์ที่ 2 และ 3 จะสังเกตเด็กชายนนท์)

แผนปฏิบัติการสอน

1. ให้เด็กอ่านและดูภาพถ่ายจากโปรแกรม Social Stories เรื่อง “เงียบในเวลาเรียน”

2. หลังจากหนึ่งสัปดาห์จะให้เด็กประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง คือ เด็กจะสามารถแสดงพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูและเพื่อนในเวลาเรียน

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการสอน

1. **เนื้อหา** เกี่ยวกับการเพิ่มทักษะทางสังคมในด้านการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม ซึ่งจะเป็นเรื่องราวที่มาจากสถานการณ์จริงของเด็กชายนนท์

เรื่อง สงบนิ่งไว้

เวลาที่เพื่อนฉันดีใจหรือโมโห เพื่อนฉันจะยิ้มหรือนั่งนิ่งทำงาน

ฉันจะพยายามนั่งนิ่ง เวลาที่ฉันจะดีใจหรือโมโห

ฉันจะได้วาดรูปเวลาดีใจหรือโมโห

การสงบนิ่งเป็นการกระทำที่สำคัญ

ดังนั้นฉันจะนั่งนิ่งๆวาดรูป

หากฉันทำ เพื่อนๆจะรักฉันและครูจะชมฉันด้วย

2. **ภาพถ่าย** จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถทำให้เด็กออกทิสติกเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ เนื่องจากเด็กออกทิสติกจะเรียนรู้จากภาพได้ดีกว่าเนื้อหาซึ่งทางผู้วิจัยเองจะใช้ภาพถ่ายจากสถานการณ์จริงมาประกอบ เช่น ภาพถ่ายกลุ่มตัวอย่าง สถานที่จริงและเหตุการณ์จริง

กระบวนการเรียนการสอน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กชายนนท์อ่านและดูโปรแกรม Social Stories ด้านทักษะทางสังคมในเรื่องการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม เด็กชายนนท์จะสามารถแสดงความรู้สึกโกรธหรือดีใจในลักษณะที่เหมาะสม เช่น ในขณะที่อยู่ในห้องเรียนเมื่อรู้สึกโกรธจะไม่ตีหรือทำร้ายตนเอง

สื่อการเรียนการสอน

เนื้อหาและภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมในเรื่องการเรียนรู้ที่จะวางตัวให้เหมาะสมตามสภาพสังคม

เรื่อง สงบนิ่งไว้

ในช่วงโมงเรียนเพื่อนๆจะตั้งใจเรียน เพื่อนๆจะทำงานตามที่ครูบอก

ฉันทำตามที่ครูบอกเช่นกัน

ฉันจะวาดรูปเวลาดีใจหรือไม่ไห

การสงบนิ่งเป็นการกระทำที่สำคัญ

ตั้งนั้นฉันจะพยายามนั่งนิ่ง นิ่งวาดรูปและ ฉันจะทำตามที่ครูสั่งโดยนั่งนิ่งๆ

หากฉันทำเพื่อนๆ จะรักฉันและครูจะชมฉัน

เวลาที่ใช้สอน

1 สัปดาห์ 3 ครั้ง ครั้งละ 10 นาที

วิธีสอนกิจกรรม

1. ครูนำโปรแกรม Social Stories ให้เด็กชายนนท์อ่านเนื้อหาและดูภาพถ่าย
2. หลังจากให้เด็กชายนนท์อ่านเรียบร้อยแล้ว ครูจะทบทวนเนื้อหาอีกรอบเพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็กชายนนท์

3. หลังจากเสร็จสิ้นการสอนโปรแกรม Social Stories ให้เด็กชายนนท์ ครูจะให้เด็กชายนนท์ นำสิ่งที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริงซึ่งเด็กชายนนท์สามารถแสดงพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนครู และเพื่อนในเวลาการเรียนการสอน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูและเพื่อนในเวลาการเรียนการสอน
2. บันทึกพฤติกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนครูและเพื่อนในเวลาการเรียนการสอนในรูปแบบบันทึกทักษะทางสังคม

แผนการสอนทักษะทางสังคมในเรื่องการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

ชื่อเด็ก

เด็กชายต้น

ชื่อกิจกรรมการสอน

ไปเรียนกับเพื่อนกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กชายต้นอ่านและดูโปรแกรม Social Stories ด้านทักษะทางสังคมในเรื่องการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ซึ่งเด็กชายต้นจะสามารถอยู่เป็นกลุ่มหรือนั่งเรียนกับเพื่อนได้โดยไม่แยกตัวอยู่คนเดียว

เวลาที่ใช้สอนและทดสอบ

3 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1 จะสอนเด็กชายต้นและสัปดาห์ที่ 2 และ 3 จะสังเกตเด็กชายต้น)

แผนภูมิการสอน

1. ให้เด็กอ่านและดูภาพถ่ายจากโปรแกรม Social Stories เรื่อง “ไปเรียนกับเพื่อนกัน”

2. หลังจากหนึ่งสัปดาห์จะให้เด็กประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง คือ เด็กจะสามารถแสดงพฤติกรรมอยู่เป็นกลุ่มหรือนั่งเรียนกับเพื่อนได้โดยไม่แยกตัวอยู่คนเดียว

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการสอน

1. **เนื้อหา** เกี่ยวกับการเพิ่มทักษะทางสังคมในด้านปรับตัวเข้ากับผู้อื่นซึ่งจะเป็นเรื่องราวที่มาจากสถานการณ์จริงของเด็กชายต้น

เรื่อง ไปเรียนกับเพื่อนกัน

ในห้องเรียนฉันนั่งกับครูประจำชั้นทุกวัน
ส่วนเพื่อนๆจะเดินไปตามห้องเรียนเพื่อเรียนหนังสือ
เพื่อนฉันบอกฉันให้ฉันไปเรียนกับเพื่อนๆเพราะเพื่อนอยากให้ฉันไปเรียน
ดังนั้นฉันจะพยายามไปเรียนกับเพื่อน
การไปเรียนกับเพื่อนทำให้ฉันมีเพื่อน
ฉันไปเรียนกับเพื่อน ฉันจะนั่งเขียนหนังสือ
ฉันจะได้มีเพื่อน ฉันจะได้มาโรงเรียนอย่างมีความสุข
และเพื่อนๆก็อยากมาเล่นกับฉัน

2. **ภาพถ่าย** จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถทำให้เด็กออกทัศนคติเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ เนื่องจากเด็กออกทัศนคติจะเรียนรู้จากภาพได้ดีกว่าเนื้อหาซึ่งทางผู้วิจัยเองจะใช้ภาพถ่ายจากสถานการณ์จริงมาประกอบ เช่น ภาพถ่ายกลุ่มตัวอย่าง สถานที่จริงและเหตุการณ์จริง

กระบวนการเรียนการสอน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเด็กชายต้นอ่านและดูโปรแกรม Social Stories ด้านทักษะทางสังคมในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เด็กชายต้นจะสามารถอยู่เป็นกลุ่มหรือนั่งเรียนกับเพื่อนได้โดยไม่แยกตัวอยู่คนเดียว

สื่อการเรียนการสอน

เนื้อหาและภาพถ่ายที่เกี่ยวกับทักษะทางสังคมในด้านปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

เรื่อง ไปเรียนกับเพื่อนกัน

ในห้องเรียนฉันนั่งกับครูประจำชั้นทุกวัน

ส่วนเพื่อนๆจะเดินไปตามห้องเรียนเพื่อเรียนหนังสือ

ไปเรียน
ด้วยกันนะ

เพื่อนฉันบอกฉันให้ฉันไปเรียนกับเพื่อนๆ เพราะเพื่อนอยากให้ฉันไปเรียน

ดังนั้น ฉันจะพยายามไปเรียนกับเพื่อน

การไปเรียนกับเพื่อนทำให้ฉันมีเพื่อน

ฉันไปเรียนกับเพื่อน ฉันจะนั่งเขียนหนังสือ

ฉันจะได้มีเพื่อน ฉันจะได้มาโรงเรียนอย่างมีความสุข
และเพื่อนๆก็อยากมาเล่นกับฉัน

เวลาที่ใช้สอน 1 สัปดาห์ 3 ครั้ง ครั้งละ 5-10 นาที

วิธีสอนกิจกรรม

1. ครูนำโปรแกรม Social Stories ให้เด็กชายต้นอ่านเนื้อหาและดูภาพถ่าย
2. หลังจากให้เด็กชายต้นอ่านเรียบร้อยแล้ว ครูจะทบทวนเนื้อหาอีกรอบเพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็กชายต้น

3. หลังจากเสร็จสิ้นการสอนโปรแกรม Social Stories ให้เด็กชายต้น ครูจะให้เด็กชายต้นนำสิ่งที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริงซึ่งเด็กชายต้นสามารถอยู่เป็นกลุ่มหรือนั่งเรียนกับเพื่อนได้โดยไม่แยกตัวอยู่คนเดียว

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมอยู่เป็นกลุ่มหรือนั่งเรียนกับเพื่อนได้โดยไม่แยกตัวอยู่คนเดียว
2. บันทึกพฤติกรรมอยู่เป็นกลุ่มหรือนั่งเรียนกับเพื่อนได้โดยไม่แยกตัวอยู่คนเดียวในแบบบันทึกทักษะทางสังคม

ภาคผนวก จ
ค่าดัชนีความสอดคล้อง

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย
2. ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา Social Stories
3. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการสอนทักษะทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย เนื้อหา Social Stories และแผนการสอนทักษะทางสังคม หลังจากสร้างเครื่องมือทั้งหมด ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือทั้งหมด ผลจากการตรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง มีดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย

หัวข้อการประเมิน	ค่าดัชนี IOC	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข
1. ความเหมาะสมของคำจำกัดความหมายของพฤติกรรมที่พึงประสงค์	0.66	ปรับภาษาในการสื่อ
2. ความชัดเจนของการสรุปพฤติกรรมต่างๆที่ได้สังเกตจากเด็กออทิสติกแต่ละคน	1	ความหมายให้ชัดเจนลดการใช้ คำว่า "การที่" หรือ "มีการ"
3. ความชัดเจนของตารางอธิบายพฤติกรรมที่พึงประสงค์	1	
4. ความสอดคล้องระหว่างทักษะทางสังคมและพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง	1	
5. ลักษณะของแบบบันทึกผลการใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่าย	1	
6. ความชัดเจนของภาษาที่ใช้	1	
7. การระบุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการเพิ่มให้แก่เด็กออทิสติกทั้ง 3 คน	1	
8. ความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ใช้ในการบันทึกพฤติกรรม	1	

สรุปได้ว่า ผลจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน ปรากฏว่าโปรแกรมการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิค Social Stories ร่วมกับภาพถ่ายมีความสอดคล้องเพราะมากกว่า 0.5

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา Social Stories

หัวข้อการประเมิน	ค่า ดัชนี IOC	ข้อเสนอแนะ เพื่อการ ปรับปรุงแก้ไข
1.ความถูกต้องตามมาตรฐานของโปรแกรม Social Stories	0.66	
2. ความสอดคล้องระหว่างประโยคแต่ละชนิดและเนื้อหาที่แต่ง	0.66	
3. ความสอดคล้องระหว่างชื่อเรื่องเนื้อหาที่แต่ง	0.66	
4. ความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษา	0.66	
5. ความเข้าใจของเนื้อหา	0.66	
6. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและพฤติกรรมของเด็กแต่ละคน	1	

ข้อเสนอแนะ ตั้งแต่ข้อที่ 1-5 คือ ทบทวนลักษณะของประโยคที่ใช้ในการแต่ง Social Stories และปรับประโยคให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของประโยคที่มีลักษณะแตกต่างกันไป

สรุปได้ว่า ผลจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน ปรากฏว่าเนื้อหา Socail Stoires มีความสอดคล้องเพราะมากกว่า 0.5

ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการสอนทักษะทางสังคม

หัวข้อการประเมิน	ค่าดัชนี IOC	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข
1. ความชัดเจนของแผนการสอน	0.66	
2. ความสอดคล้องระหว่างชื่อกิจกรรมการสอนและเนื้อหาที่แต่ง	0.66	
3. ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาที่แต่ง	0.66 0.66	
4. ความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษาที่ใช้แผนการสอน	1	
5. ความเหมาะสมและความชัดเจนของการประเมินผลทักษะทางสังคม		
6. ความเหมาะสมและความชัดเจนของคำอธิบายแต่ละหัวข้อในแผนการสอน	0.66	

ข้อเสนอแนะ ตั้งแต่ข้อที่ 1-4 และข้อที่ 6 คือ

- 1) เนื่องจากภาษาที่ใช้ค่อนข้างเป็นภาษาพูดจึงควรปรับภาษาให้เป็นทางการ
- 2) เนื่องจากจุดประสงค์ของการวิจัยต้องการพัฒนาหรือเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จึงควรเน้นที่ “พฤติกรรมที่พึงประสงค์” มากกว่า “พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม”

สรุปได้ว่า ผลจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน ปรากฏว่าแผนการสอนทักษะทางสังคมมีความสอดคล้องเพราะมากกว่า 0.5

ภาคผนวก ฉ
ผลวิเคราะห์ข้อมูลความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต

ผลวิเคราะห์ข้อมูลความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตของเด็กชายพีวส์ เด็กชายนนท์ และเด็กชาย
ต้นระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต

ผู้สังเกตและผู้ช่วยสังเกตได้บันทึกและรวบรวมข้อมูลจำนวนช่วงเวลาของการเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกจำนวน 3 คน ซึ่งจำนวนครั้งที่สังเกตจะต้อง 30% ของจำนวนครั้งทั้งหมด ดังนี้

ตารางที่ 4 ตารางแสดงค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตเด็กชายพิวส์

1) เด็กชายพิวส์ (พฤติกรรมไม่เหม่อลอยทำตามคำสั่งครู)

ครั้ง	เห็นตรงกันว่าเกิด	เห็นตรงกันว่าไม่เกิด	ค่าความเที่ยง
1	19	1	100%
2	18	2	95%
3	20	0	100%
4	20	0	100%
5	19	1	95%
6	18	2	90%
7	20	0	100%
8	19	1	95%
9	20	0	100%
10	20	0	85%

สรุปจากตาราง ได้ว่า ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตเห็นการเกิดและไม่เกิดของพฤติกรรมที่พึงประสงค์จำนวน 10 ครั้ง ผู้สังเกตทั้ง 2 คนสังเกตนั้นได้ตรงกันมากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ ของช่วงเวลา ที่สังเกตทั้งหมด

ตารางที่ 5 ตารางแสดงค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตเด็กชายนนท์

2) เด็กชายนนท์ (พฤติกรรมนั่งนิ่งๆ)

ครั้ง	เห็นตรงกันว่าเกิด	เห็นตรงกันว่าไม่เกิด	ค่าความเที่ยง
1	18	2	90%
2	18	2	90%
3	20	0	100%
4	20	0	100%
5	19	1	95%
6	18	2	90%
7	20	0	100%
8	20	0	100%
9	18	2	90%
10	19	1	95%

สรุปจากตาราง ได้ว่า ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตเห็นการเกิดและไม่เกิดของพฤติกรรมที่พึงประสงค์จำนวน 10 ครั้ง ผู้สังเกตทั้ง 2 คนสังเกตนั้นได้ตรงกันมากกว่าร้อยละ 80 ของช่วงเวลาที่สังเกตทั้งหมด

2) เด็กชายนนท์ (พฤติกรรมไม่ส่งเสียงดัง)

ครั้ง	เห็นตรงกันว่าเกิด	เห็นตรงกันว่าไม่เกิด	ค่าความเที่ยง
1	18	2	90%
2	20	0	100%
3	20	0	100%
4	20	0	100%
5	19	1	95%
6	19	1	95%
7	20	0	100%
8	20	0	100%
9	18	2	90%
10	18	2	90%

สรุปจากตาราง ได้ว่า ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตเห็นการเกิดและไม่เกิดของพฤติกรรมที่พึงประสงค์จำนวน 10 ครั้ง ผู้สังเกตทั้ง 2 คนสังเกตนั้นได้ตรงกันมากกว่า ร้อยละ 80 ของช่วงเวลาที่สังเกตทั้งหมด

3) เด็กชายต้น (พฤติกรรมไปเรียนกับเพื่อน)

ครั้ง	เห็นตรงกันว่าเกิด	เห็นตรงกันว่าไม่เกิด	ค่าความเที่ยง
1	20	0	100%
2	20	0	100%
3	20	0	100%
4	20	0	100%
5	19	1	95%
6	18	2	90%
7	19	1	95%
8	20	0	100%
9	18	2	90%
10	20	0	100%

สรุปจากตาราง ได้ว่า ผู้สังเกตทั้ง 2 คน สังเกตเห็นการเกิดและไม่เกิดของพฤติกรรมที่พึงประสงค์จำนวน 10 ครั้ง ผู้สังเกตทั้ง 2 คนสังเกตนั้นได้ตรงกันมากกว่าร้อยละ 80 ของช่วงเวลาที่สังเกตทั้งหมด

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวโสธิดา ผูกสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2531 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี คณะโบราณคดี เอกภาษาฝรั่งเศส-ภาษาอังกฤษ (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2553 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2553